

Cudzie jazyky

Časť 1

Všeobecné východiská pre vyučovanie
cudzích jazykov | Námety pre prax -
anglický a nemecký jazyk

Vzdelávacia oblasť **Jazyk a komunikácia**
Podoblasť Cudzie jazyky

Metodická príručka pre
1. stupeň (1. a 2. cyklus) ZŠ

NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

Cudzie jazyky (Časť 1)

Všeobecné východiská pre vyučovanie cudzích jazykov Námety pre prax - anglický a nemecký jazyk

Metodická príručka pre 1. stupeň (1. a 2. cyklus) ZŠ

prof. Zuzana Straková, PhD.
prof. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD.
prof. PhDr. Gabriela Lojová, PhD.
PaedDr. Katarína Bockaničová, PhD.
Ing. Beata Menzlová
Mgr. Anna Krnáčová
PaedDr. Dominika Tuššová

Obsah

<u>Úvod</u>	3
<u>1 Prístupy vo vyučovaní cudzích jazykov</u>	4
<u>1.1 Implementácia prístupu zameraného na žiaka vo výučbe cudzích jazykov</u>	4
<u>1.2 Implementácia činnostne zameraného prístupu vo výučbe cudzích jazykov</u>	9
<u>1.3 Implementácia viacjazyčného prístupu vo výučbe cudzích jazykov</u>	15
<u>2 Hodnotenie v 1. a 2. cykle</u>	20
<u>2.1 Základné charakteristiky hodnotenia</u>	20
<u>2.2 Základné princípy a postupy pri hodnotení: prvý cyklus</u>	24
<u>2.3 Základné princípy a postupy hodnotenia učebných výstupov: druhý cyklus</u>	27
<u>3 Výučba cudzích jazykov v inkluzívnom prostredí</u>	31
<u>4 Využívanie digitálnych technológií vo vyučovaní cudzích jazykov</u>	37
<u>5 Od štátneho vzdelávacieho programu k vyučovacej jednotke</u>	42
<u>5.1 Ako spolu fungujú ciele, výkonové a obsahové štandardy</u>	44
<u>5.2 Ako spolu fungujú jednotlivé zložky obsahového štandardu</u>	45
<u>6 Scenáre vyučovacích jednotiek</u>	49
<u>6.1 Anglický jazyk: príklad vyučovacej jednotky (1. cyklus, 1. ročník)</u>	49
<u>6.2 Anglický jazyk: príklad vyučovacej jednotky (1. cyklus, 1. ročník)</u>	57
<u>6.3 Anglický jazyk: príklad vyučovacej jednotky (1. cyklus, 1. ročník)</u>	65
<u>6.4 Anglický jazyk: príklad vyučovacej jednotky (1. cyklus, 3. ročník)</u>	68
<u>6.5 Anglický jazyk: príklad vyučovacej jednotky (2. cyklus, 5. ročník)</u>	78
<u>6.6 Nemecký jazyk: príklad vyučovacej jednotky (1. cyklus, 1. ročník)</u>	88
<u>6.7 Nemecký jazyk: príklad vyučovacej jednotky (1. cyklus, 3. ročník)</u>	96
<u>6.8 Nemecký jazyk: príklad vyučovacej jednotky (2. cyklus, 5. ročník)</u>	107
<u>Príloha č. 1: Funkcie jazyka</u>	121
<u>Príloha č. 2: Tematické okruhy</u>	131

Úvod

Metodická príručka pre 1. stupeň základného vzdelávania je koncipovaná ako ucelený metodický materiál, ktorý je vzhľadom na svoj rozsah rozdelený do dvoch na seba nadväzujúcich častí; ide o praktické členenie, ktoré umožňuje prehľadnú prezentáciu scenárov vyučovacích jednotiek pre všetky cudzie jazyky vyučované na základných školách.

Prvá časť Metodického príručky je určená všetkým učiteľom¹ cudzích jazykov, ktorí pôsobia v 1. a 2. cykle základného vzdelávania – bez ohľadu na cudzí jazyk, ktorý vyučujú. Jej cieľom je poskytnúť jasné, prakticky zamerané odporúčania a inšpirácie, ktoré môžu pomôcť preniesť princípy nového štátneho vzdelávacieho programu do každodennej praxe. Príručka preto ponúka kombináciu teoretických východísk, praktických odporúčaní a konkrétnych príkladov, ktoré sú využiteľné priamo na vyučovacích hodinách.

Prvá kapitola predstavuje *tri základné piliere modernej didaktiky cudzích jazykov* – prístup zameraný na žiaka, činnostne zameraný prístup a plurilingválny (viacjazyčný) prístup. Tieto piliere vytvárajú rámec pre vyučovanie, v ktorom má každý žiak priestor rásť vlastným tempom a rozvíjať svoj potenciál. Druhá kapitola sa venuje jednoduchým zásadám *hodnotenia*, ktoré je spravodlivé, motivujúce a zrozumiteľné, a zdôrazňuje význam spätnej väzby, ktorá posúva žiaka a pomáha mu uvedomovať si svoj vlastný pokrok. Kapitola *Výučba cudzích jazykov v inkluzívnom prostredí* ponúka praktické odporúčania, ako diferencovať úlohy, vytvárať podporujúcu atmosféru a pracovať so silnými stránkami žiakov tak, aby sa každý mohol cítiť úspešne a byť aktívnou súčasťou vyučovania.

Na tieto spoločné metodické východiská nadväzuje štvrtá kapitola zameraná na *využívanie digitálnych technológií* ako prirodzenej súčasť vyučovania cudzích jazykov. Kapitola *Od štátneho vzdelávacieho programu k vyučovacej jednotke* prináša stručné zásady a odporúčania, ako pracovať s výkonovým a obsahovým štandardom pri ich pretváraní do učebných osnov školského vzdelávacieho programu a pri plánovaní každodennej výučby. Tie sú následne premietnuté *do scenárov vyučovacích jednotiek*, ktoré tvoria obsah poslednej – šiestej kapitoly. Scenáre v tejto prvej časti metodického príručky ponúkajú námety na konkrétne aktivity vo vyučovaní anglického a nemeckého jazyka, vrátane spôsobu hodnotenia a poskytovania spätnej väzby. Súčasťou aktivít sú aj podporné materiály (napr. vo forme obrázkov, cvičení či pracovných listov) určené na priame využitie na vyučovacej hodine.

Na spoločné metodické východiská spracované v prvej časti plynulo nadväzuje druhá časť metodického príručky, ktorá obsahuje ďalšie scenáre vyučovacích hodín románskych jazykov a ruštiny. Obe časti spolu tvoria ucelený metodický rámec, ktorý prepája princípy nového štátneho vzdelávacieho programu s praktickými ukážkami ich uplatnenia v cudzích jazykoch vyučovaných na našich základných školách.

1 V texte príručky je používané generické maskulínium, t. j. označenie osôb v zástupnom mužskom rode. Výrazy nie sú prechýľované do ženského rodu, aby nedošlo k zníženiu zrozumiteľnosti textu.

1.1 Implementácia prístupu zameraného na žiaka vo výučbe cudzích jazykov

Prístup zameraný na žiaka vo výučbe cudzích jazykov predstavuje moderný pedagogický smer, ktorý kladie dôraz **na proces učenia sa a rozvoj potenciálu každého žiaka rešpektujúc vývinové a individuálne potreby, záujmy a schopnosti samotných žiakov**. V centre pozornosti nie je učiteľ ako nositeľ vedomostí, ale učenie sa žiaka – teda **proces, ako žiak vníma, spracúva a používa jazyk** (v reálnych komunikačných situáciách). Rola žiaka sa mení z pasívneho prijímateľa informácií na **aktívneho tvorcu učenia sa**. Výučba jazyka nie je zameraná na ovládanie gramatiky a slovnej zásoby, ale na rozvíjanie **reálnej zmysluplnej komunikačnej kompetencie**.

Prístup zameraný na žiaka je spôsob učiteľovho **myslenia, cítenia a vnímania žiakov**, od ktorého sa odvíjajú všetky jeho pedagogické kroky. Tento prístup neznamena „volnú“ výučbu, ale **premýšlený, cielený, rešpektujúci a flexibilný** pedagogický prístup, ktorý vychádza zo súčasných poznatkov psychodidaktiky, neurodidaktiky a pedagogickej psychológie.

Základné charakteristiky prístupu zameraného na žiaka:

1. Diferenciácia a individuálny prístup vo výučbe

Zásada: Je dôležité prijať žiaka takého, aký je, porozumieť jeho potrebám, záujmom, rešpektovať jeho súčasnú úroveň schopností a ďalej ich rozvíjať

Diferenciácia vo vyučovaní je dôležitá, keďže **každý žiak sa učí inak** — má iné tempo, spôsob učenia, predchádzajúce skúsenosti, úroveň motivácie, ako aj sociálne zázemie. Nemali by sme preto očakávať, že v jednej chvíli budú všetci žiaci na rovnakej úrovni a schopní zvládnuť rovnaké učivo. Obzvlášť výrazné je to najmä u žiakov mladšieho školského veku v dôsledku **rôzneho vývinového tempa**, či už ide o kognitívny, fyzický, motorický, sociálny alebo emocionálny vývin. Navyše nie všetci žiaci vynikajú v tom istom a diferencované úlohy im umožňujú rozvíjať ich silné stránky, ale zároveň pracovať na slabších oblastiach. Žiaci prichádzajú na hodiny aj s rôznou úrovňou jazykových zručností. Diferenciácia umožňuje učiteľovi prispôsobiť obsah a úlohy tak, aby boli **výzvou pre pokročilých**, ale zároveň **zvládnuteľné pre menej zdatných žiakov**. Ak žiak dostane úlohu primeranú jeho schopnostiam, pri vynaloženej snahe môže zažiť **úspech**, ktorý výrazne posilňuje jeho **vnútornú motiváciu**. Diferenciácia umožňuje, aby sa každý cítil **rovnocennou súčasťou skupiny** a mohol **napredovať svojím tempom**. Diferenciácia pomáha aj dynamike triedy, keďže na hodine sa nenudia ani tí najrýchlejší a tiež nezaostávajú tí, ktorí potrebujú viac času. Každý žiak tak dostáva priestor na prirodzené **aktívne učenie sa**. Ak žiakom ponúkame **viac možností** a necháme ich vybrať si podľa svojich schopností, tak ich zároveň prirodzene vedieme k **zodpovednosti za vlastný pokrok**.

Praktické odporúčania:

- Zadávajme žiakom také úlohy, ktoré budú schopní zvládnuť.
- Prispôsobujme obsah a úlohy tak, aby boli výzvou pre pokročilejších, ale zároveň zvládnuteľné pre menej zdatných žiakov. Napríklad tá istá úloha môže mať 2 – 3 úrovne náročnosti.
- Umožňujme žiakom zažiť úspech a uznanie. Primerane oceňme aj malé kroky, ktoré sa žiakovi podarili.
- Umožňujme žiakom rozvíjať ich silné stránky a zároveň pracovať na tých slabších. Nielen tých, ktoré súvisia s jazykom (dobrá výslovnosť, dobrá pamäť, pohotovú reakciu a pod.), ale aj mimojazykové (pekne kreslí, spieva, tancuje, športuje a pod.) a využívajme ich na prospech rozvíjania jazykových zručností.
- Ponúkajme žiakom viac možností, aby si mohli vybrať podľa svojich schopností a záujmov. Napríklad s ktorým obrázkom chcú pracovať, ktorú rozprávku chcú počúvať a pod. Zároveň môžeme umožniť viacero rôznych výstupov, aby si žiaci mohli vybrať taký, ktorý im vyhovuje.

Príklad uplatňovania diferenciácie na hodinách cudzích jazykov (CJ):

Moje obľúbené zvieratko – Najnižšia úroveň splnenia úlohy pri popise obrázku zvieratka sa môže sústrediť na odpovedanie na otázky, ako napr.: What is it? What colour is it? How many legs has it got? Vyššia náročnosť predstavuje vytvorenie vlastného opisu s vopred danou štruktúrou, pričom žiaci dokončujú vety, ako napr.: It 's(name animal), It 's ... (colour), It 's got ... (body), It can ... a pod. Žiaci, pre ktorých by takáto úroveň nebola dostatočne stimulujúca, môžu pripraviť vlastný opis obľúbeného zvieratka bez nápovedy a môžu informácie doplniť o to, prečo sa im páči. Žiaci môžu tiež rôzne pracovať s vizuálnou podporou od výberu obrázka, cez kresbu alebo vytvorenie makety obľúbeného zvieratka z rôznych materiálov.

Čo robíme počas dňa – Denné rutiny môžu byť precvičované rôznymi spôsobmi, ktoré umožnia všetkým žiakom pracovať na úrovni, ktorá im vyhovuje. Najnižšia úroveň splnenia úlohy môže predstavovať popis dennej aktivity vedľa denného času vyznačeného na hodinách. Žiak vypíše, aké aktivity v daných časoch robí (vstávam, raňajkujem, a pod.). Vyššia úroveň môže predstavovať súvislý popis denného režimu s použitím prísloviak „najprv, potom, nakoniec“, prípadne doplnenie aktivít ostatných členov rodiny. V rámci tejto úlohy je možné zadať žiakom aj mini prieskum v triede, pri ktorom by zisťovali, napr. kto prvý vstáva/kto chodí posledný spať v rámci triedy (žiaci by si svoj cieľ prieskumu mohli definovať aj sami – čo chcem zistiť?) a pýtali by sa ostatných žiakov otázky, ktoré by následne vyhodnotili a spracovali vizuálne – graf v rôznej podobe.

2. Prepájanie kognitívnych, emocionálnych a osobnostných faktorov

Zásada: Efektívne učenie prepája myslenie, motiváciu, emócie a celú osobnosť

Podstata spočíva v **celostnom fungovaní psychiky** človeka – všetko so všetkým súvisí, keďže všetky mozgové systémy sú vzájomne prepojené. Kvalita kognitívnych procesov (myslenie, vnímanie, pamäť, predstavivosť, pozornosť) je do veľkej miery podmienená emóciami, ktoré žiaci pri učení prežívajú. Prežívanie **pozitívnych emócií** je optimálne pre vytváranie pevných neurónových spojení v mozgu, a teda pre trvalé zapamätanie a pre chápanie súvislostí. Pri aktívnom zmysluplnom a personalizovanom učení sa jazy-

ka sú žiaci plne zaangažovaní kognitívne, emocionálne aj osobnostne, čím dosahujú plnú **sebarealizáciu**. Aktivizuje sa ich **celý potenciál**, výrazne sa posilňuje **vnútorná motivácia** a **sebaistota** a vytvárajú sa **pevné pamäťové spojenia**.

Praktické odporúčania:

- Kombinujme rozumové a emocionálne zložky učenia (napríklad žiaci majú riešiť problém, ktorý je pre nich zaujímavý alebo vtipný).
- Zadávajme úlohy stimulujúce myslenie, kritické myslenie, vnímanie, pozornosť a pamäť. Vyhýbajme sa úlohám, ktoré budú riešiť mechanicky bez zamýšľania sa.
- Memorovanie (riekaniek, piesní, slovných a vetných spojení, nie izolovaných slov) má svoje významné miesto hlavne v 1. cykle, kedy u žiakov dominuje mechanická pamäť.
- Zadávajme úlohy, ktoré využívajú a rozvíjajú predstavivosť a kreativitu.
- Vytvárajme úlohy podporujúce vyššie myšlienkové procesy (analýzu, syntézu, hodnotenie) (2. cyklus).
- Používajme materiály a aktivity, ktoré u žiakov vyvolávajú pozitívne emócie (emotívne príbehy, vtipné obrázky, situácie a príbehy a pod.).
- Posilňujme motiváciu aj prostredníctvom humoru, hier a pozitívnej spätnej väzby.
- Umožnime žiakom prejavovať svoju "odbornosť", súvisiacu napríklad s ich záujmami, voľnočasovými aktivitami, rodinným prostredím (hokej, počítačové hry, filmy a pod.).
- Zohľadňujme náladu, záujmy, potreby, postoje a názory žiakov.
- Predchádzajme vytváraniu jazykovej úzkosti, prežívaniu strachu, stresu a frustrácie.
- Podporujme empatiu, toleranciu, pozitívne emócie.
- Vytvárajme základy sebareflexie, sebapoznávania a autonómie.
- Umožňujme žiakom zažiť pocit „viem to povedať po anglicky/rozumiem po anglicky“, čím rastie ich sebaistota, sebadôvera a posilňuje sa motivácia a pozitívny vzťah k učeniu sa jazyka.
- Podporujme interkultúrne povedomie, rešpekt a toleranciu.

Príklad kognitívnej a afektívnej aktivácie na hodinách CJ:

Strašidelný zámok – Táto úloha sa dá tematicky využiť v jesennom období (napr. Halloween). Žiaci v malých skupinkách dostanú rôzne obrázky spojené s Halloweenom, nakreslia si vlastný strašidelný zámok a vytvoria si vlastný strašidelný príbeh s použitím všetkých obrázkov, ktoré dostali. Vytvorené príbehy skupinky prezentujú v dramatizovanom čítaní.

3. Atmosféra a vzťahy v triede

Zásada: Bezpečné, rešpektujúce, podporujúce a spolupracujúce prostredie podporuje učenie

Pozitívna sociálna klíma a **bezstresová učebná atmosféra** v podstatnej miere ovplyvňuje efektívnosť učenia sa jazyka a správanie sa žiakov v triede. Tvoria ju predovšetkým sociálne vzťahy v triede, ktoré by mali byť **otvorené, férové a postavené na vzájomnej dôvere a rešpekte**. Podstatnú úlohu zohráva učiteľ, ktorý by mal byť **pozitívne**

nastavený a vytvárať **bezpečnú, podporujúcu a inkluzívnu klímu**. Svojím pozitívnym prístupom a zápalom pre jazyk inšpiruje a motivuje žiakov. Podstatné je vytvoriť si **pevné a stabilné vzťahy so žiakmi**. Žiaci potrebujú cítiť, že sú prijímaní, rešpektovaní, že majú v kolektíve svoje miesto, že učiteľ ich má rád, záleží mu na nich a je tu pre nich, kedykoľvek to potrebujú. Učiteľ by mal **vnímať žiakov pozitívne**, ako jedinečné, hodnotné bytosti s veľkým potenciálom, zameriavať sa hlavne na ich pozitívne charakteristiky a silné stránky, prostredníctvom ktorých môže rozvíjať ich cudzojazyčnú kompetenciu, ako aj ďalšie prierezové gramotnosti. Svojím prístupom, správaním sa a aktivitami podporuje aj **pozitívne vzťahy medzi spolužiakmi i vzťah žiakov k sebe samým**. Podporuje **kooperáciu, tímovú spoluprácu a učenie spolužiakmi navzájom** (rovesnícke učenie). Posilňuje tak u nich pocit **istoty, spolupatričnosti, spolupráce a inkluzívnosti**. Takáto podporujúca atmosféra umožňuje žiakom spontánne sa prejavovať, prirodzene sa zapájať do vyučovacích aktivít, cítiť sa bezpečne pri vyjadrovaní svojich myšlienok a pocitov. Žiaci môžu byť sami sebou **bez obáv zo zlyhania a bez vytvárania bariér**, čím sa zároveň prispieva k posilňovaniu ich **reziliencie**, motivácie, pozitívneho vzťahu k učeniu sa jazyka a prirodzenej disciplíny.

Praktické odporúčania:

- Budujme vzťahy založené na vzájomnej dôvere, úcte, rešpekte a akceptácii.
- Vnímajme žiaka ako individualitu, osobnosť s potenciálom.
- Vnímajme žiakov pozitívne, zameriavajme sa na ich pozitívne charakteristiky. V každom žiakovi je niečo pozitívne, čo môžeme využiť v prospech jeho motivovania a napredovania.
- Využívajme silné stránky žiakov v prospech učenia sa jazyka (napríklad žiak, ktorý vie pekne kresliť, môže kresliť obrázky, ktoré využívame vo výučbe).
- Podporujme spoluprácu namiesto individuálnej súťaživosti (napríklad skupinovú a projektovou prácou).
- Podporujme kooperáciu a prirodzenú disciplínu.
- Využívajme v čo najväčšej miere učenie sa spolužiakmi navzájom, podporujme vzájomnú pomoc.
- Zadávajme úlohy, ktoré pomáhajú rozvíjať pozitívne vzťahy medzi žiakmi (napríklad hľadanie v skupine čo majú spoločné, a pod.).
- Podporujme budovanie tímového ducha a skupinovej identity.
- Kontrolujme vlastné emócie, prejavujme pochopenie a empatiu.

Príklady aktivít zameraných na vytváranie pozitívnej atmosféry na hodinách CJ:

Kruh dobrých správ – Na začiatku hodiny každý povie niečo pozitívne (napr. čo sa mu dnes podarilo, na čo sa teší).

Náladový teplomer – Žiaci na začiatku hodiny vyjadria, ako sa cítia, napr. pomocou obrázkov (slniečko, oblačno, daždivo) alebo pomocou teplomeru, na ktorý zapíšu svoje meno na takú úroveň, ako sa cítia (+ alebo -). Učiteľ tak vníma atmosféru a môže tomu prispôbiť činnosť. Na záver hodiny sa k teplomeru môžu vrátiť a vyjadriť, či sa posunuli do plusu, teda či sa cítia lepšie.

4. Spätná väzba, reflexia

Zásada: Konštruktívna, motivujúca spätná väzba usmerňuje ďalšie napredovanie žiakov

Žiaci potrebujú priebežne dostávať spätnú väzbu o svojom konaní, keďže práve spätná väzba usmerňuje ich ďalšiu aktivitu, motivuje ich, poskytuje im informácie o ich konaní a napredovaní. Spätná väzba musí byť **konštruktívna, motivujúca** a má poskytovať **podnety** pre ďalšie smerovanie. Má žiakov povzbudzovať pri používaní jazyka, vyzdvihovať ich silné stránky, vyjadrovať vieru v ich schopnosti a potenciál. Posilňuje sa tak **sebaistota a sebavedomie** žiakov, uspokojuje sa potreba **úspechu, uznania** a predchádza sa vzniku bariér pri používaní cudzieho jazyka, čím sa tiež zvyšuje záujem a motivácia pokračovať v učení tak, aby mohli čo najviac rozvíjať svoj potenciál. Pri takomto prístupe sú chyby vnímané ako **prirodzená súčasť učenia sa**, a nie ako zlyhanie, pričom sa podporuje učenie zo svojich chýb, aj z chýb spolužiakov. Žiakov postupne vedieme k reflektovaniu vlastného učenia sa, ako aj k poskytovaniu **spätnej väzby spolužiakom**. Rozvíjajú sa tak základy **metakognície a sebaregulácie**, teda rozmyšľanie o tom, ako sa učím a čo sa potrebujem naučiť, ako sa správam a prečo sa tak správam. Nežiaduce správanie sa nerieši trestaním, ale posilňovaním žiaduceho správania. (Zásady hodnotenia sú podrobne analyzované v publikácii Sprievodca zmenami vo vzdelávacích oblastiach: jazyk a komunikácia – cudzie jazyky v kapitole č. 5.)

Praktické odporúčania:

- Poskytujeme konštruktívnu, konkrétnu a povzbudzujúcu spätnú väzbu.
- Zamerajme sa na proces učenia sa a pokrok, nie len na výsledok.
- Kládme dôraz na formatívne hodnotenie a spätnú väzbu.
- Vedíme žiakov k vnímaniu chýb ako súčasť učenia sa, nie ako zlyhanie.
- Vedíme žiakov k odhaľovaniu chýb a hľadaniu možností ich nápravy.
- Vyhýbajme sa porovnávaniu žiakov a súťaživému hodnoteniu.
- Umožňujeme žiakom zažiť pozitívne emócie a pocit kompetencie, uznania a úspechu.
- Posilňujeme žiaduce správanie namiesto trestania nežiaduceho správania.
- Vedíme žiakov k rozvíjaniu reflexie svojho učenia a správania sa, k sebahodnoteniu a hodnoteniu spolužiakov.
- Vedíme žiakov k rozvíjaniu základov metakognície a sebaregulácie.
- Podporujeme realistické sebahodnotenie a formovanie sebavedomia (2. cyklus).

5. Rola učiteľa – facilitátor, partner a kouč

Zásada: Učiteľ je sprievodcom aktívneho učenia sa, nie autoritatívnym „odovzdávateľom“ vedomostí

V prístupe zameranom na žiaka sa rola učiteľa podstatne mení. Učiteľ ako **facilitátor** vytvára prostredie umožňujúce žiakovi aktívnu participáciu a vnorenie sa do učebných aktivít; vytvára podmienky a zadáva úlohy, ktoré umožňujú žiakovi skúmať, experimentovať, objavovať, rozvíjať kritické myslenie, zručnosti riešiť problémy a prirodzene si rozvíjať jazykové zručnosti; podporuje učenie spolužiakmi a kooperatívne učenie. Vedie

žiakov k **participácii na rozhodovaní** o dianí na vyučovaní i vlastnom učení sa, dáva mu **možnosť voľby**. Učiteľ ako **kouč** alebo **mentor** vedie žiakov k rozvíjaniu základov metakognície, sebazpoznávania a sebaregulácie, k poznávaniu vlastných štýlov učenia sa a vytváraniu učebných návykov a efektívnych stratégií učenia sa; pomáha im stanovovať si ciele a usmerňuje ich pri ich dosahovaní; vedie ich k samostatnosti, formovaniu a prejavovaniu vlastných myšlienok, pocitov a názorov. Táto rola je podstatná pre rozvíjanie základov **autonómnosti** žiakov zodpovedných sa svoje vlastné učenie sa. **Partnerstvo** medzi učiteľom a žiakmi je charakterizované vzájomným rešpektom, dôverou, aktívnym počúvaním a spoločnou zodpovednosťou za proces učenia sa jazyka. Spočíva v otvorenej komunikácii, spoločnom rozhodovaní, kedy žiaci získavajú pocit, že na ich názore záleží, cítia sa bezpečne a bez obáv môžu prejavovať svoje myšlienky, názory a pýtať sa otázky.

Praktické odporúčania:

- Zadávajme úlohy, ktoré umožňujú žiakom skúmať, experimentovať, objavovať, rozvíjať kritické myslenie a riešiť problémy.
- Presúvajte čo najviac aktivity na žiakov, redukujte rozsah svojho hovorenia v prospech žiakov.
- Prispôbujte flexibilne výučbu momentálnej situácii a atmosfére v triede.
- Umožňujte žiakom spolurozhodovať o dianí na vyučovaní (napríklad o tom, ako budú postupovať, ktorú úlohu budú riešiť, s kým budú spolupracovať a pod.).
- Dávajte žiakom možnosť voľby medzi rôznymi aktivitami, úlohami alebo spolupracujúcimi partnermi v rámci vopred stanovených cieľov vyučovania.
- Zadávajte úlohy, ktoré vedú žiakov k sebazpoznávaniu.
- Vedte žiakov k vytváraniu si efektívnych stratégií učenia sa.
- Podporujte samostatnosť, autonómiu a zodpovednosť žiakov za vlastné učenie sa.
- Pomáhajte žiakom stanovovať si ciele učenia a usmerňujte ich pri ich dosahovaní.

1.2 Implementácia činnostne zameraného prístupu vo výučbe cudzích jazykov

Používanie činnostne zameraného prístupu (ČZP) vo vyučovaní cudzích jazykov zodpovedá moderným pedagogickým trendom a výskumom a orientuje sa na potreby dnešných žiakov. Prostredníctvom tohto prístupu pomáhame žiakom zvýšiť ich motiváciu, záujem o učenie sa a zároveň podporujeme **dlhodobejšie uchovanie vedomostí**. Výskumy v neurovedách ukazujú, že pri aktívnom zapájaní žiakov (objavovanie, riešenie problémov, vytváranie hypotéz, ale aj pri pohybe, komunikácii) sa v mozgu vytvára viac synaptických spojení. Čím viac je učenie spojené s reálnou činnosťou, tým hlbšie sa informácie uložia do dlhohodovej pamäte.

Základným princípom tohto prístupu je **aktívne učenie sa**, v ktorom žiaci nie sú len prijímateľmi informácií, ale sú zapojení do ich vyhľadávania, prepájania, triedenia a vyhodnocovania (diskusia, problémové úlohy, skupinová práca). Špecifickou formou uplatňovania aktívneho učenia sa je aj **zážitkové učenie**, ktoré je veľmi dôležité najmä pre mladších žiakov. Je to učenie zamerané na osobný zážitok a následnú reflexiu, pričom dôležitým aspektom je emocionálny rozmer tohto zážitku. Výskumy potvrdzujú, že **emocionálne prepojenie** (radosť z úspechu, zábava pri hre) zlepšuje pamäť a učenie, ktoré

žiakov baví, doslova „chemicky“ podporuje učenie sa. V zážitkovom učení sa uplatňuje postup **skúsenosť – reflexia – zovšeobecnenie – aplikácia**. Typickými príkladmi sú simulácie, rolové úlohy a projekty.

Ďalším dôležitým aspektom je, že činnostne zameraný prístup rozvíja **komunikačné kompetencie žiakov** v autentickom kontexte. Žiaci si osvojujú jazyk nielen ako súbor gramatických pravidiel, ale aj ako **nástroj reálnej komunikácie**. Získavajú tak praktické zručnosti, ktoré môžu využiť v každodenných situáciách. Tento prístup zároveň podporuje rozvoj **kritického myslenia, spolupráce a kreativity**, teda kľúčových kompetencií 21. storočia, čím pripravuje žiakov jednak na praktické využitie jazyka v rôznych oblastiach života, a zároveň ich rozvíja ako samostatne mysliacich a spolupracujúcich jednotlivcov.

Činnostne zameraný prístup zároveň podporuje prístup zameraný na žiaka v tom, že zohľadňuje rôzne **učebné preferencie a potreby žiakov** – vizuálne, sluchové, kinestetické – čo znamená, že každý žiak si môže nájsť spôsob učenia sa, ktorý mu najviac vyhovuje. Okrem toho podporuje aj **inklúziu** žiakov so špecifickými potrebami tým, že umožňuje diferenciaciu úloh (pozri kapitola 1.1).

Základné charakteristiky činnostne zameraného prístupu

1. Aktívne učenie sa

Zásada: Žiak nie je pasívnym prijímateľom poznatkov, ale sa aktívne podieľa na poznávaní

Potreba aktívneho učenia sa vychádza z prirodzenej potreby žiakov **byť aktívni, objavovať, experimentovať, manipulovať, hýbať sa, poznávať a učiť sa**, ktorá je obzvlášť silná práve v mladšom školskom veku. Podporovaná je aj prirodzenou **zvedavosťou, tvorivosťou a predstavivosťou** žiakov, ktorá je priamo spojená s túžbou objavovať. Takto zamerané učenie sa jazyka vedie **k radosti z objavovania, podporuje sebedomie a samostatnosť žiakov**. Nedostatok príležitostí na aktívne učenie sa vedie k nude, frustrácii a demotivácii, čo sa môže prejavovať aj nedisciplinovanosťou a vytváraním negatívneho vzťahu k učeniu sa cudzieho jazyka.

Praktické odporúčania:

- Podporujme zážitkové učenie sa prostredníctvom pohybových aktivít, rolových a didaktických hier, dramatizácie a pod.
- Využívajme úlohy podporujúce experimentovanie, objavovanie, riešenie problémov a vytváranie jednoduchých projektov.
- Zadávajme úlohy, kde žiaci sami formulujú otázky a hľadajú odpovede.
- Využívajme skupinovú prácu a projektové učenie.
- Povzbudzujme žiakov v používaní cudzieho jazyka v triede i mimo nej.
- Využívajme to, čo sa žiaci naučili v rôznych súvislostiach a kontextoch. Opakované použitie informácie upevňuje pamäťovú stopu, ak s ňou žiak bude pracovať rôznymi spôsobmi – hovorením, písaním, tvorením obsahu.
- Umožňujme žiakom tvoriť vlastné úlohy, príklady, problémové situácie, aby sme podporili aktivizáciu mozgovej činnosti.

Príklady aktivít zameraných na aktívne učenie:

Rolová hra „V obchode“ – Žiaci si prostredníctvom hrania rolí precvičujú slovnú zásobu, frázy používané pri nakupovaní, gramatiku jazyka v im blízkom kontexte a využívajú viacero funkcií jazyka. Môžu pracovať samostatne, vo dvojiciach alebo skupinách a plniť úlohu podľa zadania – nakúpiť určený tovar (kvalita/kvantita), použiť určené množstvo peňazí a pod. Je dôležité, aby sa realita triedy snažila podľa možností priblížiť realite obchodu a aktivita nebola realizovaná iba v lavici. Je potrebné umožniť žiakom pohyb a manipuláciu s predmetmi (či už reálnymi alebo vyobrazenými).

Uhádni naše zviera – Žiaci pracujú v skupinách, ich úlohou je vytvoriť imaginárne zviera tak, aby použili určenú slovnú zásobu (podstatné a prídavné mená na opis tela a jeho častí). Pripraví si aj opis zvieraťa a čo dokáže robiť. Vytvorené obrázky učiteľ zoberá tak, aby si skupiny navzájom obrázky nevideli a zamieša medzi nich aj dva tri obrázky navyše. Skupiny jedna po druhej čítajú svoje opisy a ostatní musia počúvať a uhádnuť, ktorý obrázok daná skupina vytvorila. Žiaci svoje odhady zapisujú na papier po krátkej diskusii v skupine, teda nereagujú hneď, ako si spoja obrázok a opis a až na záver všetci naraz zverejňujú svoje odhady.

Vysnívané prázdniny – Žiaci pracujú v malých skupinkách, ich úlohou je vymyslieť vysnívané letné alebo zimné prázdniny. Môžu pracovať s imaginárnymi alebo reálnymi krajinami a miestami, ktoré opíšu použitím prídavných mien (môžu používať slovníky alebo slovné karty pripravené učiteľom). Dôležitou súčasťou okrem opisu prostredia je aj vymenovanie aktivít a činností, ktoré môžu návštevníci na danom mieste robiť. Túto časť žiaci spracujú prostredníctvom myšlienkového mapy. Potom nasleduje prezentácia jednotlivých rekreačných rezortov (zavesia sa na stenu/tabuľu), pričom úlohou ostatných skupín je počúvať a položiť prezentujúcim niekoľko otázok ohľadom rekreačného rezortu. V závere aktivity si každý žiak zvolí svoj vybraný rezort pre dovolenku a zdôvodní svoj výber.

2. Zmysluplný obsah

Zásada: Učebný obsah má byť relevantný, zmysluplný a personalizovaný pre daných žiakov

Dôraz sa kladie na **význam a zmyslupnosť učiva** – t. j. funkcie jazyka, jazykové štruktúry a slovnú zásobu sa učia v kontexte reálneho používania konkrétnymi žiakmi, nie izolovane. Mozgové bunky (neuróny) majú prirodzenú tendenciu vytvárať a posilňovať neuronové siete vyhľadávaním významu prostredníctvom prepojení s existujúcimi poznatkami a predchádzajúcimi skúsenosťami. Čím sú tieto prepojenia zmyslupnejšie, tým viac sa prehĺbuje chápanie a trvácnosť zapamätania. Niektoré úlohy, ako napríklad dopĺňanie správnych tvarov slovies do textu sa môže javiť z perspektívy učiteľa ako zmysluplné kvôli zautomatizovaniu jazykových štruktúr, avšak žiaci to tak vnímať nemusia a nebude to pre nich teda mať význam.

Významne nám v tom môže pomôcť **personalizácia** učebného obsahu, vyjadrovanie vlastných zážitkov, myšlienok a pocitov. Vyučovacie aktivity i obsah sa v rámci možností prispôbujú záujmom a reálnemu životu žiakov, pričom sa im umožňuje **aktívne sa podieľať na rozhodovaní** o dianí na vyučovaní (napr. ktorú hru sa budú hrať, spolu si dohodnú pravidlá, vytvárajú vlastné príklady a pod.). Výrazne sa tak posilňuje motivácia, pozitívny vzťah k učeniu sa jazyka, podporuje sa sebavedomie a vytvárajú sa základy **autonómie**.

Praktické odporúčania:

- Vychádzajme z osobných skúseností žiakov, prenášajme do triedy ich každodenný život.
- Spájajme nové učivo s predchádzajúcimi poznatkami, skúsenosťami a zážitkami.
- Používajme cudzí jazyk v prirodzenej komunikácii triedy a reálnych komunikačných situáciách.
- Využívajme materiály, ktoré žiaci vytvoria alebo vyhľadajú a umožnime im pracovať s nimi popri učebnici.
- Učebnice používajme efektívne – dopĺňaním, modifikovaním, aktualizovaním materiálov a nepracujme s nimi počas celej vyučovacej hodiny.
- Umožnime žiakom zapojiť sa do prispôsobovania obsahu vyučovania ich záujmom a potrebám. Ponúknime žiakom partnerstvo pri tvorbe učebného materiálu – pracovných listov, úloh, zadaní (napríklad aj domácich úloh). Žiaci prirodzene vymyslia úlohu, ktorá pre nich bude mať zmysel.
- Používajme autentické materiály podľa záujmov žiakov.
- Pripravujme pre žiakov také úlohy, aby v nich videli zmysel žiaci (nielen učiteľ!).
- Domáce úlohy by mali byť také, aby žiakov bavili, chceli ich robiť preto, že v nich vidia zmysel. Mechanické cvičenia na gramatiku, ktoré narýchlo urobia podľa príkladu, ale emocionálne sa do toho nevložia, takými nie sú.

Príklady aktivít zameraných na zmysluplný obsah:

Čo máme spoločné? – Dvojice žiakov dostanú Vennov diagram (2 pretínajúce sa kružnice, prípadne pokročilejší žiaci môžu pracovať v trojici a dostanú tri kružnice) a zaznamenajú do kružníc, čo majú spoločné (prienik) a v čom sa odlišujú. Následne výsledok zdieľajú so spolužiakmi, pričom sa sústredia na to, čo majú spoločné. Ostatní počúvajú a overujú možnosť, či existuje niečo, čo majú spoločné všetci ako trieda.

Môj život s rodinou – V rámci domácej úlohy žiaci vytvoria zmysluplný obsah na základe preberaného učiva pomocou rôznych aplikácií/technológií. Napríklad si odfotia vlastného domáceho miláčika (alebo akýkoľvek predmet v domácnosti, ako práčka, kávovar, hrniec a pod.) a ten sa sám predstaví, povie, čo má a čo nemá rád, ako sa mu žije u svojej rodiny napr. pomocou aplikácie ChatterPix.

3. Učebné stratégie

Zásada: Žiaci pre zvyšovanie efektivity a reguláciu vlastného učenia sa potrebujú poznať a využívať rôzne učebné stratégie

Učebné stratégie sú kroky, ktorými môžeme náš učebný proces zefektívniť. Ide na jednej strane o **stratégie jazykové**, ktoré priamo súvisia s učením sa jazyka, ako napríklad lepšie zapamätanie slovnéj zásoby, efektívnejší nácvik vyjadrovania alebo porozumenia jazyku, efektívnejšie riešenie problémov s porozumením alebo vybavením si potrebného slova a na strane druhej aj o **stratégie procesné**, ktoré pomáhajú s učebným procesom ako takým, napríklad stanovenie si cieľov, ich monitorovanie a vyhodnocovanie, regulovanie emócií a stresu pri používaní cudzieho jazyka alebo spolupráca pri dosahovaní cieľov. Tým si žiaci uvedomia, že môžu **ovplyvňovať svoj učebný proces** a môžu sami rozhodovať o vlastnom úspechu.

Praktické odporúčania:

Učebné stratégie orientované na jazyk:

- Ukazujeme žiakovi rôzne spôsoby zaznamenávania slovnej zásoby (napr. slovné siete, grafické znázorňovanie, používanie vo vetách a pod.), ktoré podporujú mozgo-kompatibilné učenie. Tradičné zoznamy slov s ich prekladmi, prípadne s výslovnosťou, toto učenie nepodporujú, ak ide o náhodné usporiadanie slov v daných zoznamoch.
- Pomôžeme žiakovi s robením si poznámok z textov alebo počutých sekvencií, napr.: myšlienkové mapy, kľúčové slová, hlavné argumenty – podporné argumenty a pod.
- Trénujeme s nimi iné možnosti vyjadrenia významu slova, v prípade že si naň nebudú vedieť spomenúť – opis, gestikulácia, použitie synonyma alebo antonyma a pod.
- Ukážme im a trénujeme s nimi, ako sa zachovať, ak nerozumejú obsahu toho, čo niekto hovorí.

Učebné stratégie orientované na proces učenia:

- Naučíme žiakov zadávať si ciele na rôzne obdobia – v septembri môžeme začať tým, že s nimi budeme zdieľať ciele na celý školský rok, ktoré spolu s nimi budeme rozmieňať na menšie ciele. Následne ich môžeme učiť zadať si vlastné ciele napríklad na týždeň.
- Reflexia by mala byť súčasťou každej vyučovacej hodiny – posledných pár minút vyčleňme na to, aby žiaci mohli zhodnotiť, ako sa im darilo, v čom ešte vidia rezervy. Rovnako na konci každého týždňa môžu vyhodnocovať svoje ciele, ak si ich zadali.
- Ak žiakovi zadáme skupinový projekt, nechajme ich v závere vyhodnotiť ich osobný prínos pre úspech skupiny, teda popísať, ako prispeli k spoločnému dielu. Tým ich učíme, že každý dokáže a musí prispieť a každý to môže urobiť tým, v čom sa mu darí najlepšie.
- Snažme sa znižovať úroveň stresu z vyjadrovania v cudzom jazyku najmä pred ostatnými spolužiakmi – napríklad zo žiakovej chyby môžeme urobiť učebný moment pre všetkých, ak ich berieme ako prirodzenú súčasť učenia, a nie ako dôvod na trestanie.

Príklady aktivít zameraných na rozvoj učebných stratégií:

A. Stratégie podporujúce zapamätanie si slovnej zásoby:

Asociácie – Žiaci si pri učení nových slov vybavujú asociácie, ktoré im v zapamätaní môžu pomôcť, napríklad zvukové – ak im dané slovo zvukom pripomína nejaký význam; obrazové – vybaví si vizuálnu predstavu alebo mladší žiaci si nakreslia obrázok; emocionálne – spomienka, pocit, situácia.

Slovné siete – Žiaci spájajú slová, ktoré spolu nejakým spôsobom súvisia, aby podporili mozgo-kompatibilné učenie.

B. Stratégie podporujúce kognitívne procesy:

Zima/Leto/Oboje – Tematicky sa dá táto aktivita obmieňať. Učiteľ nakreslí Vennov diagram s dvomi pretínajúcimi sa kružnicami a vedľa nich pripne obrázky rôzneho oblečenia. Žiaci individuálne alebo vo dvojiciach triedia obrázky podľa toho, kedy môžeme dané oblečenie nosiť – v lete, v zime alebo po celý rok.

Prečo áno?/Prečo nie? – Učiteľ ponúkne žiakom niekoľko výrokov súvisiacich s témou, ktorú preberajú a žiaci na svojej úrovni zdôvodňujú, prečo súhlasia alebo nesúhlasia.

C. Stratégie podporujúce žiaka v problematických situáciách:

Uhádni moje slovo – Žiaci musia vysvetliť/znázorniť slovo svojmu tímu bez toho, aby ho použili. Táto aktivita im pomôže nadobudnúť zručnosť vo vyjadrení, aj keď si nebudú vedieť spomenúť na slová, ktoré potrebujú.

D. Stratégie podporujúce vlastný učebný proces:

Reflexia môže mať rôzne formy pre rôzne úrovne: od smajlíkov, cez dotazník, krátke výpovede až po záznamy v učebnom denníku. Dôležitá je pravidelnosť v určitých intervaloch (či už na konci hodiny, týždňa alebo lekcie).

Výstupné lístky („Exit tickets“) – Učiteľ na konci hodiny položí žiakom otázku, na ktorú odpovedia na lístočky a odovzdajú ich učiteľovi. Otázky môžeme zamerať na kľúčové učivo hodiny alebo nechať žiakov napísať, čo sa na hodine naučili, čo im robilo problémy a čo by chceli robiť na ďalšej hodine. Učiteľ získa informáciu o tom, čo sa žiaci naučili a ako dobre to zvládli.

Ciel' dňa/týždňa – Žiaci si môžu stanoviť jednoduché ciele, ktorých dosiahnutie dokážu vyhodnotiť rýchlo, napríklad po hodine alebo na konci týždňa. Môžu na to dostať štruktúru, napríklad 3 ciele na deň/týždeň alebo stupňované ciele, ktoré budú stupňované od najľahších po najťažšie. Napríklad: Dnes/Tento týždeň by som určite chcel/a ..., Chcel/a by som tiež skúsiť ..., Možno sa mi podarí aj ...

4. Reálne používanie jazyka

Zásada: Žiaci sa učia jazyk preto, aby ho mohli používať v reálnych a im zrozumiteľných situáciách, nie aby poznali všetky pravidlá fungovania cudzieho jazyka

Reálne používanie jazyka znamená, že úlohy dávajú žiakom zmysel, sú pre nich zaujímavé a motivujúce, pretože ich používajú v takých situáciách, ktoré sú blízke ich životu. Slovná zásoba a gramatika sa pri takomto používaní viažu na situačný kontext (nie na gramatický kontext jednej vety), ktorý podporuje dlhodobú pamäť a komunikačné kompetencie žiakov. Ide teda o **funkčné používanie jazyka**, pričom žiaci sa učia, ako vyjadriť určitú funkciu jazyka (napr. požiadať o informáciu, vyjadriť názor, opísať miesto a pod.) s použitím určitej gramatiky a slovnej zásoby.

Praktické odporúčania:

- Často využívajme úlohy, v ktorých žiaci vo dvojici alebo v skupine riešia problém, snažia sa splniť zadanie, vytvoriť projekt alebo rozlúsknuť záhadu. Práca s inými spolužiakmi vytvára rovnocenné partnerské prostredie, v ktorom žiaci experimentujú s takými jazykovými prostriedkami, aké aktuálne dokážu používať.
- Používajme hranie rolí, simulácie a dramatizácie situácií, v ktorých sa žiaci môžu reálne ocitnúť.
- Pri takýchto činnostiach sa sústreďme na naplnenie zámeru. S chybou, ak je to potrebné, pracujme až po ukončení aktivity v rámci reflexie.

- Poskytneme žiakom dostatočný a bezpečný priestor na nácvik.
- Využívajme na takého činnosti autentické materiály a digitálne technológie, ktoré môžu sprostredkovať kontakt s reálnym jazykom.

Príklad aktivity zameranej na reálne používanie jazyka:

Nájdí niekoho, kto... – Sú to rôzne typy aktivít, pri ktorých sa žiaci voľne pohybujú po triede a zisťujú od spolužiakov potrebné informácie. Tieto aktivity môžu slúžiť jednak na precvičovanie určitých jazykových štruktúr, ale zároveň aj na zisťovanie informácií, ktoré žiaci následne určitým spôsobom spracujú a budú komunikovať triede.

5. Rola učiteľa – ako podporovať ČZP

Zásada: Úloha učiteľa je sprevádzať žiaka jeho učebným procesom a vytvárať podmienky, v ktorých si môže uvedomiť svoje silné a slabé stránky a naučiť sa, ako sa môže stať efektívnym používateľom jazyka

Tradičná rola učiteľa, ktorý riadi všetky procesy v triede a zodpovedá za všetky kroky žiakov v súčasnosti nereflektuje potreby žiakov. Napriek silnému postaveniu učiteľa v slovenskom vzdelávacom procese, je veľmi dôležité uvedomiť si, že ak chceme vychovať pre budúcnosť zodpovedných ľudí, ktorí **dokážu robiť rozhodnutia a riadiť svoj život**, je nevyhnutné, aby sme pre nich pripravili podmienky, v ktorých môžu tieto schopnosti rozvíjať. Ak im budeme neustále zadávať pokyny, ktoré majú vykonať, určovať čo a na akej úrovni majú urobiť, tak to budú stále od niekoho očakávať, nebudú prejavovať iniciatívu a hľadať vlastné postupy. Preto hrá škola dôležitú úlohu v tom, aby vytvorila cvičný priestor, v ktorom sa žiaci môžu učiť, myliť sa, učiť sa zo svojich chýb, a najmä robiť na základe toho **vlastné rozhodnutia** – správne alebo aj nesprávne.

Praktické odporúčania:

- Vytvárajme podnetné prostredie a klímu, v ktorej sa žiaci cítia rešpektovaní a navzájom sa rešpektujú.
- Úlohy, ktoré pripravujeme, by mali žiakom dávať možnosť prejavíť sa a uspieť na takej úrovni, na akej práve sú (vhodné sú otvorené, tvorivé úlohy, projektové práce a pod.).
- Pravidelne vytvárajme priestor na kladenie otázok a podporujme u žiakov vytváranie a overovanie hypotéz, namiesto stručného vysvetlenia, ako pravidlo funguje.
- Poskytujeme individualizovanú podporu žiakom na základe ich potrieb.
- Prepájajme učivo so skúsenosťami a zážitkami žiakov, prípadne s vedomosťami z iných predmetov, aby sme podporovali dlhodobú pamäť.

1.3 Implementácia viacjazyčného prístupu vo výučbe cudzích jazykov

Viacjazyčnosť (plurilingválnosť) je schopnosť jedinca komunikovať v dvoch alebo viacerých jazykoch, pričom nie je rozhodujúce, na akej komunikačnej úrovni tieto jazyky ovláda. Ideálnou podobou viacjazyčnosti je profesionálny výkon tlmočníka, ktorý v komunikácii plynule a efektívne prechádza z jazyka do jazyka. V skutočnosti je výskyt takejto viacjazyčnosti veľmi zriedkavý a vyhradený pre polyglotov a jazykových profe-

sionálov. Viacjazyčný je však každý jedinec, ktorý komunikačne používa viaceré jazyky. Teda aj jedinec, ktorý vie efektívne a bez prekážok komunikovať vo svojom materinskom jazyku a ďalší jazyk/ďalšie jazyky ovláda na úplne základnej úrovni alebo z týchto jazykov ovláda len zopár slov a fráz. Podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (2001, s. 4) je viacjazyčný aj ten človek, ktorý používa internacionalizmy alebo ktorý dokáže použiť všetky jemu známe jazykové a mimojazykové prostriedky na efektívnu komunikáciu naprieč viacerými jazykmi. Viacjazyčnosť je jedným zo všeobecných cieľov moderného vzdelávania.

Základné charakteristiky viacjazyčného prístupu k vyučovaniu cudzích jazykov

Viacjazyčný prístup (VJP) k vyučovaniu cudzích jazykov rozvíja u žiakov komunikačné stratégie, ktoré im pomáhajú lepšie si uvedomovať a prakticky využívať svoje už nadobudnuté jazykové zručnosti. Tento prístup vychádza zo psycholingvistických pozorovaní polyglotov a je založený na poznatku, že jazykové komunikačné stratégie sú univerzálne, tzn. že jazykové komunikačné stratégie, ktoré jedinec nadobudol pri osvojovaní si jedného jazyka, dokáže následne použiť aj pri osvojovaní si iných jazykov. Pri uplatňovaní tohto prístupu sú žiaci povzbudzovaní a vedení k tomu, aby si pri osvojovaní nového cudzieho jazyka pomáhali všetkými svojimi doterajšími znalosťami iných jazykov, ktoré už ovládajú, vrátane svojho materinského jazyka a regionálnych jazykov. Vďaka tomuto prístupu sa žiaci učia každý ďalší jazyk (t.j. nový cudzí jazyk) rýchlejšie a efektívnejšie a dokážu lepšie komunikovať. Týmto spôsobom sa zároveň rozvíja viacjazyčné a multikultúrne povedomie žiakov.

Viacjazyčnosť je komunikačná kompetencia, tzn., že nie je vrodená a nie je ani výsledkom výnimočného talentu. Je to nadobudnutá (naučená) zručnosť, ktorú jedinec dokáže použiť pri riešení praktických problémov v rôznych životných situáciách. Okrem dôležitej úlohy, ktorú zohráva pri uspokojovaní individuálnych učebných potrieb žiakov, je viacjazyčný prístup mimoriadne nápomocný pri rozvoji strategickej komunikačnej kompetencie. Táto kompetencia umožňuje žiakovi preklenúť prípadné nedostatky v cudzojazyčnej komunikácii, ktoré sú spôsobené ich, pochopiteľne, nedokonalými jazykovými zručnosťami v cudzom jazyku. Žiak si tak môže pomôcť nielen mimikou, gestami, obrázkami, čo sú najbežnejšie prostriedky strategickej kompetencie, ale aj slovami z iných jazykov.

Zásada: Rozvoj viacjazyčnosti ako prirodzená súčasť moderného vzdelávania

Praktické odporúčania:

- Vedme žiakov k tomu, aby si uvedomovali prítomnosť rôznych jazykov vo svojom okolí.
- Vytvárajme na hodinách situácie, v ktorých si žiaci uvedomia, že poznajú a ovládajú jazykové prostriedky z rôznych jazykov.
- Zapájajme do vyučovania aktivity, pomocou ktorých si žiaci uvedomujú dôležitosť jazykov pre svoju identitu.
- Posilňujme u žiakov pozitívny vzťah k rozmanitosti jazykov.
- Umožnime žiakovi, aby si uvedomovali vzťahy medzi jazykmi a ich kultúrnym pozadím.
- Do svojho repertoáru overených vyučovacích metód z času na čas zaradme aktivity, pomocou ktorých si žiaci môžu uvedomiť a rozvíjať vlastnú viacjazyčnosť, ako súčasť svojej identity.

Príklady aktivít:

Jazykové portréty – Žiak si zvolí farbu a symbol pre každý z jazykov, ktorý pozná, ovláda alebo sa chce naučiť. Jazyk môže byť stvárnený vlajkou, typickým jedlom, zvieratom, budovou a pod. Potom umiestni farby a symboly na svoj autoportrét. Počet jazykov, ich stvárnenie aj umiestnenie umožňujú identifikovať mieru žiakovej viacjazyčnosti a multikultúrneho povedomia.

Jazykové mapy – Žiak si zvolí farbu a symbol pre každý z jazykov, ktorý pozná, ovláda alebo sa chce naučiť. Potom umiestni farby a symboly na mapu školy, svojej obce alebo krajiny. Vyjadruje tým, akými jazykmi sa na daných miestach komunikuje a akými jazykmi tam komunikuje on sám.

Jazykové autobiografie – Žiak (formou miniprojektu) dokumentuje, aké jazyky ovláda a v akom poradí a prostredí si ich osvojil.

Hra na jazykových špiónov – plnenie rôznych zábavných viacjazyčných úloh (V koľkých jazykoch sa vieš pozdraviť? V koľkých jazykoch vieš narátať do päť?).

Mladí jazykovi etnografi (len 2. cyklus) – Žiaci pracujú v skupinách. Formou hry na etnografov (etnografické interview v cudzom jazyku) zisťujú viacjazyčné vedomosti a skúsenosti spolužiakov v iných skupinách a porovnávajú ich so svojimi vlastnými.

Zásada: Zapojenie individuálneho jazykového repertoára žiaka

Praktické odporúčania:

- Vytvárajme podmienky na to, aby si žiaci pri učení sa cudzieho jazyka aktivizovali všetky jazyky zo svojho jazykového repertoára, vrátane materinského jazyka, nárečí a aj takých jazykov, ktoré ovládajú len veľmi obmedzene.
- Na hodinách modelujme situácie, ktoré žiakom umožnia prakticky využívať vlastný jazykový repertoár pri komunikácii v cieľovom cudzom jazyku.
- Umožnime žiakom uplatňovať pri učení sa cieľového cudzieho jazyka také učebné stratégie, pri ktorých aktivizujú jazykové prostriedky z iných jazykov.

Príklady aktivít:

Porovnávanie verbálnych a neverbálnych prostriedkov z rôznych jazykov, ako sú výslovnosť niektorých hlások (napr. rozdielna výslovnosť slovenského, anglického a francúzskeho „r“), rozdiely v tempe a intonácii reči, podobná a rozdielna slovná zásoba, slovosled a pod.

Viacjazyčné miniprojekty (v skupinách) – Žiaci si vyberú rôzne objekty alebo osoby podľa svojho záujmu a zisťujú, ako sú pomenované v rôznych jazykoch. Identifikujú, v ktorých jazykoch sa ich mená podobajú a v ktorých sú úplne odlišné. Dobre zvolené objekty umožňujú žiakom rozvíjať nielen jazykové, ale aj kultúrne povedomie. Napr. projekt venovaný chlebu môže ukázať, ako rôzne sa táto potravina nazýva (chlieb, chléb, bread, brott, pane, pain), ale aj to, že v jednotlivých krajinách chlieb inak vyzerá a inak chutí.

Práca s viacjazyčnými zdrojmi – napríklad z portálov School Education Gateway a eTwinning.

Makarónske príbehy (len 2. cyklus) – Tvorba príbehov, v ktorých môžu žiaci miešať slová z viacerých jazykov.

Kolaboratívne písanie (len 2. cyklus) – Žiaci spoločne tvoria multimodálne texty (napr. plagáty, videoprezentácie, minifilmy a pod.) s využitím viacerých jazykov a médií (ilustrácie, fotografie, mapy, hudba, video a pod.).

Zásada: Materinský jazyk ako podporný prostriedok na učenie sa cudzieho jazyka

V kontexte nášho vzdelávacieho systému viacjazyčný prístup neguje doterajšiu prevládajúcu prax oddeleného vyučovania jazykov ako izolovaných jazykových systémov, ktorú presadzovala doteraz dominantná komunikatívna metóda vyučovania cudzích jazykov. Tá zámerné alebo náhodné použitie prostriedkov z iného jazyka vnímala ako nežiaduce chyby a hodnotila ich jednoznačne negatívne ako nedostatok vedomostí alebo prejav nedostatočne vyvinutej zručnosti žiaka. Rovnako razantne odmietala, aby sa do výučby cudzieho jazyka akýmkoľvek spôsobom zapájal materinský jazyk. Podľa nej prítomnosť materinského jazyka na hodinách cudzieho jazyka obmedzovala čas, počas ktorého sú žiaci vystavení cudziemu jazyku a vnímala ho ako prekážku toho, aby sa žiaci naučili v cudzom jazyku myslieť. Komunikatívna metóda preto prísne presadzovala monolingválny prístup, pri ktorom sa v triede mohol používať len cieľový (cudzí) jazyk. Súčasná psycholingvistika a neurolingvistika tieto očakávania nepotvrdili a kým komunikatívna metóda s monolingválnym prístupom môže byť veľmi efektívna u talentovaných a motivovaných žiakov, na podstatnú časť žiakov môže pôsobiť neprirodzene a byť zdrojom stresu. Podľa výskumov je totiž materinský jazyk vo vedomí žiaka neustále prítomný a je trvalou súčasťou jeho kognitívneho systému. Jazyky sú v jeho vedomí navzájom prepojené a ani pri učení ich nie je možné od seba umelo oddeliť, čiže materinský jazyk potlačiť a aktivizovať len cudzí jazyk. V záujme efektívnejšieho učenia sa by preto v bežných triedach mal byť materinský jazyk prirodzenou súčasťou cudzojazyčného vyučovania a nie niečím, čo treba za každú cenu odmietajúť.

Praktické odporúčania:

- V závislosti od učebných potrieb žiakov využívajme pri vyučovaní cudzieho jazyka podporný potenciál materinského jazyka.
- Vždy, keď je to príhodné a efektívne, upozorníme žiakov na zhodné alebo podobné prvky medzi materinským a cudzím jazykom.
- Na hodinách modelujeme situácie, v ktorých žiaci pri recepcii a produkcii cieľového cudzieho jazyka môžu prakticky využiť svoju znalosť materinského jazyka.
- Popri stále platnej snahe o maximálne vystavenie žiakov cieľovému cudziemu jazyku neodmietajme striktné použitie materinského jazyka v situáciách, keď na to poukazuje zjavná potreba žiakov, napr. keď potrebujú pochopiť význam slov alebo fráz a vysvetlenie v cudzom jazyku by bolo priveľmi zdĺhavé a náročné.
- Zvážme použitie materinského jazyka v niektorých špecifických situáciách, kde môže byť použitie cudzieho jazyka menej efektívne (organizovanie hodiny, inštrukcie k zložitejším aktivitám, individuálna komunikácia s menej úspešnými žiakmi a so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP), poskytovanie individuálnej spätnej väzby, vyjadrenie empatie a podpory, a pod.).
- Podľa individuálnych potrieb žiakov im umožníme používať materinský jazyk aj na hodine cudzieho jazyka, a to v špecifických situáciách (napr. ak sa potrebujú spýtať na význam alebo vyjadriť svoje pocity) ako prostriedok odbúrania učebného nepohodlia, stresu a prípadnej úzkosti.

Príklady aktivít:

Zábavné a hravé prekladové cvičenia, napr. aký je význam môjho mena? – Žiaci prekladajú svoje mená do iných jazykov alebo hľadajú inojazyčné varianty mien obľúbených známych osobností známych značiek (KFC, VW) a známych výrazov. Iným príkladom je preklad častí ľudových piesní do cudzieho jazyka v skupine a následne iná skupina žiakov háda, ktorá ľudová pieseň to je (môžu ju aj zaspievať).

Zábavné dvojjazyčné aktivity, napr. dvojjazyčné bingo alebo dvojjazyčné pexeso.

Miešanie jazykov – Žiaci môžu plynulo a simultánne komunikovať v dvoch jazykoch, napr. pri hraní rolí jeden žiak hovorí len v materinskom jazyku a druhý žiak hovorí len v cieľovom cudzom jazyku (musia si však navzájom rozumieť v oboch jazykoch). Táto aktivita kopíruje bežnú komunikačnú stratégiu bilingválou.

Zásada: Reflexia individuálneho medzijazyka žiaka

Súčasná psycholingvistika dokázala, že počas procesu osvojovania si cudzieho jazyka si jedinec vo svojom vedomí vytvára úplne nový jazykový systém, nazývaný tiež „medzijazyk“, ktorý v sebe spočiatku mieša prvky materinského a cudzieho jazyka. Jeho najzreteľnejšími prejavmi sú prepínanie jazykov (keď žiak „skáče“ z jazyka do jazyka) a jazyková interferencia (keď žiak do cudzieho jazyka podvedome vkladá prvky z materinského jazyka). Ide o osobitný a čisto individuálny „jazyk žiaka“ a postupným konštruovaním významov dospeje na úroveň, ktorá je zrozumiteľná aj ostatným hovorcům cudzieho jazyka. Na tento žiakov „medzijazyk“ sa nemožno pozeráť ako na chybnú alebo nedokonalú verziu cudzieho jazyka. Jeho existencia je naopak dôkazom aktívneho učenia sa žiaka, a preto by mal byť pozitívne hodnotený aj učiteľom. Učiteľ by mal preto pri hodnotení vždy oceniť to, čo si už žiak osvojil a do akej miery svoj medzijazyk dokázal vybudovať.

Praktické odporúčania:

- Zrozumiteľnou formou žiakom vysvetlíme, že učenie sa cudzieho jazyka je postupný a dlhodobý proces, ktorý sa podobá skladaniu lega alebo puzzle, pri ktorom sa vyplatí pracovitosť, trpezlivosť a výdrž.
- Žiakom vysvetlíme, že každý sa učí inak a že nedokonalosti v cudzom jazyku nie sú znakom zlyhania, ale sú prirodzenou súčasťou učenia sa. Ak budú usilovne pracovať, nedokonalosti pomaly vymiznú.
- Pri poskytovaní spätnej väzby reflektujeme individuálny medzijazyk žiaka. Pri hodnotení nevnímajme len nedokonalosti, ale vždy otvorene a zrozumiteľne oceňme čiastkové pokroky žiaka.
- V 2. cykle pravidelne do vyučovania zapájajme aktivity na rozvoj sebareflexie učenia sa (napr. prácu s portfóliom, hravé formy rovesníckeho hodnotenia), aby žiaci dokázali vnímať svoj medzijazyk a pracovať s ním.

Hodnotenie je už tradične súčasťou vzdelávania a má pre učebný proces veľký význam. Jednak poskytuje žiakom spätnú väzbu o tom, ako sa im podarilo zvládnuť učivo a tiež im ukazuje, kde je ešte priestor na zlepšenie. Ak je hodnotenie realizované správne, tak žiak nielen zistí, do akej miery naplnil kritériá hodnotenia pre danú úlohu, ale zároveň sa dozvie, čo by mal urobiť v prípade, že niečo ešte nezvládol.

Hodnotenie môže byť z tohto hľadiska rozdelené na hodnotenie sumatívne, teda také, ktoré sa realizuje na konci určitého obdobia a informuje žiaka o úrovni zvládnutia zadaných cieľov, a hodnotenie formatívne, s ktorým sa žiak stretáva na každej hodine a prostredníctvom ktorého dostáva od učiteľa spätnú väzbu v rôznych podobách. Tá slúži na to, aby žiaka motivovala k učeniu a k snahe zlepšovať svoj výkon a posúvať sa v učebnom procese.

2.1 Základné charakteristiky hodnotenia

Aby bolo hodnotenie prospešné pre učebný proces, musí byť spravodlivé, zrozumiteľné pre všetkých, objektívne, vyvážené, orientované na žiaka, podporujúce učebný proces a malo by viesť k rozvoju autonómie žiaka.

Spravodlivé hodnotenie znamená, že všetci žiaci majú rovnakú šancu uspieť. Zohľadňuje individuálne rozdiely žiakov, ich štartovaciu pozíciu a je založené na tom, že sa riadi pravidlami, ktoré sú vopred známe a rovnaké pre všetkých. Nejde však nevyhnutne o rovnaké hodnotenie pre všetkých žiakov. Táto charakteristika hodnotenia je jednou z najťažšie (a často najmenej) aplikovateľných v rámci slovenského vzdelávania. Niekedy sa učitelia mylne domnievajú, že ak dajú žiakom rovnaký test, automaticky vytvorili pre všetkých žiakov rovnaké podmienky, a teda že hodnotenie bude spravodlivé. Najmä v prvom cykle si musíme uvedomiť, že každý žiak má vlastné tempo kognitívneho, sociálneho, emocionálneho, ale aj fyzického vývoja a tento vývoj je najdynamickejší a prísne individuálny práve v tomto čase. Nemôžeme očakávať, že všetci žiaci budú v rovnakej chvíli na rovnakej úrovni, ktorú my otestujeme rovnakým testom. Preto sa používanie testov javí ako najmenej vhodný nástroj hodnotenia, a to najmä v prvých rokoch vzdelávania. Preto je potrebné, aby sme používali široké portfólio hodnotiacich nástrojov, aby sme umožnili žiakom ukázať, čo naozaj dosiahli.

Zrozumiteľné hodnotenie znamená, že žiak (aj rodič) rozumie, prečo dostal také hodnotenie alebo čo znamená podaná spätná väzba. Rozumie tomu, čo urobil správne, ktoré kritériá naplnil a ktoré kritériá nenaplnil alebo naplnil iba čiastočne. Kritériá a pravidlá musia byť vopred jasne formulované takým jazykom, aby mu žiaci porozumeli. Týka sa to jednak všetkých úloh, ktoré sú hodnotené počas roka, ale zároveň aj celkového hodnotiaceho systému, ktorý ako učitelia používame na udelenie záverečnej známky na vysvedčení. Mali by sme sa preto snažiť podniknúť všetky kroky na to, aby sme predišli

neporozumeniu a zmätku pri udeľovaní hodnotenia. Hodnotenie je často spojené s emocionálnou reakciou žiaka, a preto môže pozitívne alebo aj negatívne ovplyvniť jeho ďalší pokrok a vzťah k predmetu a následne jeho úspešnosť v tomto predmete.

Objektívne hodnotenie znamená, že je založené na splnení alebo nesplnení vopred známych kritérií a nie je ovplyvnené našimi osobnými sympatiami, prípadne našou momentálnou náladou. Zároveň to znamená, že hodnotenie je vždy zamerané na výkon žiaka alebo na jeho prácu, a nie na jeho osobnosť alebo na jeho správanie. Hodnotenie sa nesmie stať nástrojom na uplatňovanie moci učiteľa nad žiakom a na trestanie. Žiakovi nesmie byť v hodnotení danej úlohy vystavovaný účet aj za predchádzajúce správanie, aktivitu alebo výkony. V objektívnosti hodnotenia zohráva veľkú úlohu validita a reliabilita hodnotenia. Validita znamená, že test (hodnotená úloha) testuje to, čo testovať má. Inými slovami, ak chceme testovať počúvanie alebo čítanie s porozumením, nebudeme brať do úvahy pravopisné pošmyknutia a pod. Reliabilita alebo spoľahlivosť hodnotenia znamená, že ak by bol žiak za danú úlohu v tých istých podmienkach hodnotený iným učiteľom, výsledok, ktorý by dosiahol, by bol rovnaký. Ide teda o to, aby žiaci mali rovnaké podmienky, nestresujúce, prípadne nepomáhajúce prostredie, ale mali možnosť ukázať, ako dané učivo naozaj zvládli.

Vyvážené hodnotenie máme vtedy, ak berieme do úvahy výstupy žiaka v rôznych formách. Nemali by to byť teda iba výsledky testov alebo odpovedí, ale do hodnotenia by sa mali dostať všetky žiakove výstupy, ktoré nejakým spôsobom poukazujú na jeho pokrok. V niektorých školách učitelia používajú rôzne váhovanie hodnotených úloh, pričom testom sa zvykne prikladať najvyššia hodnota (najmä testom za dlhšie obdobie). Nie je žiaden dôvod, prečo by to takto malo byť, pretože testy nedokladujú reálne schopnosti žiaka využiť to, čo sa naučil. Navyše, mnohí žiaci kvôli zvýšenému stresu nedokážu plne prezentovať svoju reálnu úroveň a ich výsledky bývajú horšie, hoci učivo ovládajú. Vyvážené hodnotenie znamená, že berieme do úvahy široké spektrum výkonov rešpektujúc individuálne osobitosti žiakov.

Hodnotenie orientované na žiaka uplatňujeme vtedy, ak si plne uvedomujeme, že hodnotenie musí v prvom rade žiakovi pomôcť uvedomiť si, kde sa nachádza a pochopiť, ako má pokračovať. Žiaci nie sú iba pasívni prijímatelia našej spätnej väzby. Naším hodnotením im pomáhame v uvedomovaní si svojich silných a slabých stránok. Navyše, naše hodnotenie musí žiakov učiť, čo to znamená, ak dostanú určité hodnotenie aj kvôli tomu, aby boli sami schopní svoj výkon ohodnotiť a naučili sa takéto sebahodnotenie uplatňovať v živote. Z tohto dôvodu by sme nemali byť jediní, kto výkon hodnotí, ale mali by sme prizvať žiakov samotných, aby prostredníctvom sebahodnotenia alebo rovesníckeho hodnotenia zisťovali, akým smerom sa ich učebný proces uberá.

Preto hodnotenie musí podporovať učebný proces, nie iba výsledný produkt. V praxi veľmi často očakávame, že žiak sa sám nejakým spôsobom vyrovná s hodnotením, ktoré dostal a podnikne kroky na jeho zlepšenie alebo udržanie. Žiaci však často nevnímajú vlastný učebný proces a nevedia, ako si môžu sami pomôcť, ak nezvládajú dosahovať ciele a iba prijímajú hodnotenie ako verdikt učiteľa. Z tohto dôvodu má hodnotenie smerovať nie iba k oznámeniu výsledku, ktorý žiak dosiahol, ale aj k vytvoreniu priestoru na reflexiu – na premýšľanie prečo je niečo chybné, ako a prečo to má byť inak – a takisto priestoru na uvedomenie si, ako má žiak postupovať v ďalšom nácviku. Formatívne hodnotenie, teda také, ktoré je poskytované počas učebného procesu, pomáha žiakovi v tom, aby postupne svoje výsledky a výstupy zlepšoval.

Takéto zameranie hodnotenia podporuje aj rozvoj autonómie žiaka a jeho metakogníciu, keďže dokáže prevziať zodpovednosť za vlastný učebný proces a na základe spätnej väzby, ktorú získa od učiteľa alebo spolužiakov, upravuje svoje učebné postupy.

Tiež je dôležité uvedomiť si, že hodnotenie nemá byť realizované iba učiteľom, ale žiaci by sa mali stať jeho súčasťou, aby si dokázali vytvoriť návyk reflektovať dianie okolo seba, svoje výkony a výkony ľudí okolo nich. To sa naučia, ak budú pravidelne dostávať kvalitnú spätnú väzbu a budú mať príležitosť **hodnotiť spolužiakov a svoj vlastný výkon**. Zároveň to rozvíja a posilňuje ich zodpovednosť za vlastné učenie, ale tiež podporuje ich sebavedomie a motiváciu dosahovať lepšie výsledky a rozvíja sebareflexiu a kritické myslenie. Existujú rôzne spôsoby, ako ich môžeme zapojiť napr.:

- **Sebahodnotenie:** Žiaci pravidelne vyhodnocujú svoj vlastný pokrok. Tento proces môže byť podporený rôznymi hodnotiacimi nástrojmi, primeranými ich veku (hodnotiace hárky, grafické vyjadrenie, učebné denníky a záznamy apod.). Môžu si tiež stanoviť vlastné ciele (akčné plány) a sledovať ich dosahovanie.
- **Hodnotenie spolužiakmi:** Žiaci poskytujú spätnú väzbu a hodnotenie aj svojim spolužiakom. Takto si uvedomujú, že spätná väzba má veľký význam a učia sa ju nielen prijať, ale aj poskytnúť. Týmto spôsobom si zároveň uvedomujú kritériá hodnotenia a uplatňujú ich aj pri hodnotení vlastnej práce, prípadne sa môžu podieľať aj na ich zostavovaní. Vzájomné hodnotenie môžeme realizovať pri rôznych komunikačných aktivitách alebo projektových úlohách, pri ktorých si žiaci poskytujú konštruktívne návrhy na skvalitnenie svojich výstupov.
- **Rýchla spätná väzba:** Na konci hodiny môžu žiaci vyhodnotiť, či bol dosiahnutý cieľ hodiny, rýchlou spätnou väzbou pomocou rôznych grafických symbolov alebo krátkymi verbálnymi vyjadreniami (v písomnej podobe, na tabuli alebo ústne), čím poskytnú učiteľovi informáciu, do akej miery zvládli učivo alebo do akej miery naplnili zámer vyučovacej jednotky. Zároveň môžu učiteľovi poskytnúť informácie o preferovaných typoch učebných aktivít, rušivých vplyvoch a iné podnety na skvalitňovanie motivácie a učebnej atmosféry.
- **Reflexia:** Žiaci by sa mali pravidelne podieľať na skupinovej alebo individuálnej reflexii prostredníctvom diskusií alebo záznamov, ktorých cieľom je rozvíjať ich metakogníciu a premýšľať o tom, ako sa učia a ako sa môžu v tomto procese zlepšovať. Na konci každej hodiny by sme si mali vyhradiť krátky čas na to, aby si žiaci mohli zrekapitulovať a uvedomiť, čo sa na hodine udialo, v čom ich hodina obohatila, v čom identifikujú svoje slabé miesta a pod. To napomáha posilňovať vnímanie vlastného učebného procesu.

V rámci jazykového vzdelávania sa pri hodnotení zameriavame na niekoľko kľúčových oblastí:

1. **Hodnotenie komunikačných jazykových činností:** recepcia (počúvanie a čítanie s porozumením), produkcia (ústny a písomný prejav), interakcia (ústna a písomná interakcia). Hodnotenie sa sústreďí na základné porozumenie počutého alebo čítaného textu, na schopnosť vyjadriť sa a reagovať v cieľovom jazyku v rámci danej komunikačnej situácie. Vzhľadom na prirodzený vývin jazyka by mala byť pozornosť zameraná spočiatku na porozumenie a reagovanie na podnety, keďže schopnosť produkovať jazyk, teda zámerne ho používať podľa určitého komunikačného zámeru, nenastupuje od začiatku osvojovacieho procesu.

2. **Hodnotenie používania jazykových prostriedkov** (slovná zásoba, gramatika, výslovnosť, pravopis): hodnotenie sa sústreďí na používanie vhodnej slovnej zásoby v danom kontexte, správny pravopis, vhodné používanie gramatických štruktúr na vyjadrenie zámeru v hovorených a písomných úlohách a na zrozumiteľnú výslovnosť, pričom by sme mali mať na zreteli, že jazykové prostriedky sú iba nástroj na realizáciu nejakého komunikačného zámeru, a nie samostatným cieľom.
3. **Hodnotenie plynulosti pri komunikácii:** hodnotenie sa sústreďí na schopnosť žiakov efektívne komunikovať v cieľovom jazyku so zameraním na vyjadrenie jazykových funkcií, plynulosť, logickosť a zrozumiteľnosť prejavu v ústnej alebo písomnej komunikácii.
4. **Hodnotenie učebného pokroku:** hodnotenie berie do úvahy širokú paletu žiackych produktov a výkonov, ktoré dokumentujú učebný pokrok, ako aj jeho prístup a zodpovednosť za vlastné napredovanie. Sústreďí sa na pokrok žiaka v priebehu určitého obdobia, sleduje jeho rozvoj a identifikuje oblasti, v ktorých sa má zlepšiť.

Hodnotenie musí byť realizované v rámci bezpečného prostredia. To je pre rozvoj cudzieho jazyka u žiakov a pre ich učebný proces nevyhnutné, ako potvrdzujú aj mnohé neurovedecké výskumy (napr. Tokuhama-Espinosa, 2014²). Žiaci by sa nemali báť urobiť chybu a aj napriek omylom by sa mali cítiť prijatí a motivovaní k tomu, aby sa zlepšovali. Iba tak podporíme rozvoj ich komunikačných schopností, sebavedomia a pozitívneho postoja k učeniu sa cudzieho jazyka.

Praktické odporúčania:

- Hodnoťme zásadne žiakovu prácu a nespájajme hodnotenie so žiakovou osobou. V praxi sa často stretávame s postupmi, v ktorých je hodnotenie spájané s osobou žiaka a to je problematické, ako v negatívnom, tak aj v pozitívnom hodnotení.
- Pristupujme k chybám ako k javom, ktoré majú miesto vo vyučovaní a vnímajme ich ako dôležitú informáciu o tom, kde sa žiaci práve nachádzajú. Využime chyby na určenie ďalšieho postupu.
- Komunikujme so žiakmi zrozumiteľne a vysvetľujme im, prečo majú také hodnotenie, aké majú, aby vedeli, ako majú ďalej postupovať.
- Zabráňme vzájomnému porovnávaniu žiakov a súťaživosti, ktoré by mohli viesť k znehodnocovaniu výsledkov pomalších žiakov a ku kategorizácii žiakov podľa výkonu.
- Rešpektujme vývinové charakteristiky žiakov a doprajme žiakom dostatok času, ktorý na rozvoj potrebujú.
- Povzbudzujme žiakov aj pri neúspechu a vyhnime sa posudzujúcim konštatovaniam, ak sa im niečo nepodarí.
- Umožnime každému žiakovi zažiť úspech.

2 Tokuhama-Espinosa, T. (2014). Making Classrooms Better: 50 Practical Applications of Mind, Brain, and Education Science. New York: W.W. Norton & Company.

2.2 Základné princípy a postupy pri hodnotení: prvý cyklus

Zásada: Hodnotenie v adaptačnom období musí pôsobiť pozitívne

Pri výučbe cudzieho jazyka od prvého ročníka predstavujú prvý a druhý ročník prípravnú fázu, resp. adaptačné obdobie, kedy má hodnotenie najmä výraznú **motivačnú funkciu** zameranú na formovanie **pozitívnych postojov** k učeniu sa cudzieho jazyka. Preto je vhodné v prvom a druhom ročníku hodnotiť žiakov slovnou, používať formatívne hodnotenie a ponúkať im zrozumiteľnú spätnú väzbu. Reálne hodnotenie výkonu žiakov možno začať až od tretieho ročníka. Adaptačné obdobie v cudzojazyčnom vzdelávaní je veľmi individuálne a odlišné pre každého žiaka, keďže žiaci sú v kontinuálnom a dynamickom období kognitívneho, emocionálneho, sociálneho, ale aj fyzického vývinu. Z tohto dôvodu je motivačná funkcia hodnotenia v tomto veku kľúčová. Prevažovať musí pozitívne hodnotenie a povzbudenie, aby si žiaci k danému jazyku vytvárali pozitívny vzťah. Negatívne hodnotenie môže vyvolať nežiaduce postoje k cudziemu jazyku, ako aj pocit neúspechu, ktorý môže žiak vnímať ako vlastné zlyhanie. To môže viesť k rezignácii a k strate motivácie pre zapájanie sa do učebných aktivít, k vytváraniu bariér, znižovaniu sebaistoty a sebavedomia.

Zásada: Rešpektovanie kognitívneho, emocionálneho a sociálneho vývoja žiakov

Pri hodnotení je dôležité citlivo vnímať prirodzené rozdiely medzi žiakmi a rešpektovať rôzne tempo ich kognitívneho, emocionálneho, ale aj sociálneho vývinu. Mnohí žiaci sú vnútorne vybavení vyššou odolnosťou a nebude pre nich problém adaptovať sa na prostredie školy, avšak u mnohých to môže byť zdĺhavý proces. Potrebujú viac času, kým sa budú cítiť bezpečne, najmä ak si uvedomíme, že okrem bežnej adaptácie na školu ešte počujú na hodine jazyk, ktorému nerozumejú. Môžu potrebovať odlišný čas na zvládnutie učiva, preto hodnotenie určitého výkonu môže nasledovať až po tom, ako im bol vytvorený dostatočný priestor na aktívne precvičovanie, zautomatizovanie a dôkladné osvojenie si daného učiva. Rovnako treba brať do úvahy, že žiaci v tomto veku majú dobre rozvinutú mechanickú a krátkodobú pamäť, t. j. rýchlo sa učia, ale aj rýchlo zabúdajú, pokiaľ im neposkytneme dostatok priestoru a času na zautomatizovanie.

Zásada: Tradičné hodnotiace postupy v prvom cykle nemajú miesto.

Tradičné metódy hodnotenia, ako písomné testy, by sa v tomto cykle nemali používať vôbec, respektíve, nemali by sa hodnotiť známku. Keďže učebnice, ktoré sa bežne používajú, obsahujú aj testové úlohy, je možné ich využiť na zistenie rozvoja a pokroku žiakov a poskytnúť im spätnú väzbu, prípadne na identifikáciu smerovania ďalšieho nácviku. Práve preto, že v prvom cykle sú u žiakov najzreteľnejšie vývinové rozdiely, prípadne rozdiely v ich individuálnej jazykovej histórii, je nevyhnutné akceptovať, že niektorí z nich potrebujú dlhší čas a väčší priestor na zvládnutie učiva. Dominovať by malo tzv. autentické hodnotenie, ktoré je zamerané na proces učenia sa, aktívne používanie jazyka v učebných úlohách, zapájanie sa do činností, zodpovedný prístup k úlohám, vytváranie portfólia a celkové správanie sa pri riešení učebných úloh. Hodnotiť môžeme rôzne výstupy, ktoré žiaci realizujú, ako napr. vlastné projekty riešené na vyučovaní, zapojenie sa do čitateľského programu, postoj k predmetu prostredníctvom práce s portfóliom alebo aktívnou angažovanosťou na hodine. Týmto spôsobom neobmedzíme hodnotenie žiaka iba na výkon v teste alebo skúšaní.

1. Hodnotenie komunikačných jazykových činností: v prvom cykle je *receptia* kľúčová pre osvojovací proces, preto pri hodnotení recepcie budeme sledovať, do akej miery je žiak schopný rozoznať bežné, známe slová (napr. farby, oblečenie, jedlá) alebo porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám (vid'. výkonový štandard) najprv vysloveným a neskôr aj napísaným.

Príklady úloh na hodnotenie recepcie:

- Žiaci vidia obrázky, na ktorých sú znázornené inštrukcie pohybu (napr. vstaň, sadni si, zdvihni ruku, otoč sa a pod.). Ich úlohou je označiť obrázky podľa poradia, v akom ich počujú.
- Žiaci vidia obrázok izby a pod obrázkom majú predmety, ktoré je potrebné umiestniť na určité miesto v izbe podľa inštrukcií, ktoré počujú.
- Žiaci majú pred sebou čierno-biely obrázok, napr. izbu a podľa opisu izby pod obrázkom vyfarbujú príslušné predmety.
- Žiaci si prečítajú vetu, ktorá opisuje, čo má niekto oblečené. Ich úlohou je priradiť túto vetu k správnej obrázku.

Produkcii (ústny a písomný prejav) v prvom cykle ešte nie je možné reálne hodnotiť, keďže žiaci sú väčšinou ešte na úrovni reprodukcie textu/prehovoru a samostatne ešte komunikačný zámer nerealizujú. Na produkovanie prehovoru/textu potrebujú **zrozumiteľný príklad**. Každá hodnotiacia úloha preto musí obsahovať vzor.

Príklady úloh na hodnotenie produkcie:

- Žiaci vidia obrázky s rôznymi jedlami. Pri nich sú vety *Môžem dostať...?* (Can I have some...?) a ich úlohou je vetu dokončiť podľa toho, aké potraviny sú na obrázku. Prvá časť vety je napísaná vo vzorovej vete.
- Žiaci majú k dispozícii tabuľku, v ktorej sú obrázky potravín a vedľa nich sú zaškrtnuté preferencie (). Žiaci píšú vety *Mám rád/Nemám rád* (I like, I don't like), pričom prvé dve vety sú ako príklad oboch preferencií poskytnuté. Tento typ úloh s využitím tabuľky alebo grafu je možné využiť aj na ústnu produkciu.

Interakcia je tiež ešte len v úvodných fázach rozvoja, preto by nemala byť predmetom hodnotenia, čo samozrejme nevylučuje kvalitnú spätnú väzbu. V tomto cykle je potrebné sústrediť sa na nácvik bežných otázok (napr. na zisťovanie informácií), automatizáciu reakcií na ne a porozumenie bežným otázkam. Hodnotenie zamerané na komunikačné jazykové činnosti by sa malo realizovať až po adaptačnom období, teda až v poslednom ročníku prvého cyklu.

Príklady úloh na hodnotenie interakcie:

- Žiak pracuje s obrázkom a reaguje na otázky učiteľa, pričom odpovedá slovné alebo krátkou vetou napríklad: *Vidíš na obrázku auto? Áno. Akej farby je to auto? Je červené. Páči sa ti? Áno. Čo vidíš v aute? ...*
- Žiaci vo dvojici majú obrázky rôzneho druhu oblečenia, pričom ho majú v dvoch verziách – moje oblečenie a spolužiakovo oblečenie. Najprv si vyfarbia svoje oblečenie rôznymi farbami a potom sa pýtajú spolužiaka, akú farbu má jeho oblečenie a odpovedajú na jeho otázky o svojom oblečení. Následne ho vyfarbia.

-
-
- Žiaci pracujú v role nakupujúceho a predávajúceho. Ich úlohou je zrealizovať jednoduchý rozhovor v obchode použitím základných fráz, ako pozdrav, vypytanie si predmetu/predmetov, poďakovanie sa a rozlúčenie sa.

2. Hodnotenie používania jazykových prostriedkov (slovná zásoba, gramatika, výslovnosť, pravopis): v prvom cykle si žiaci osvojujú základnú slovnú zásobu, ktorá môže byť hodnotená prostredníctvom jej použitia v danom kontexte – najmä vizuálnom (obrázok) alebo v tematických mapách tak, aby sa podporovali pamäťové učebné stratégie (napr. spájanie slova a obrázku). Skúšanie slovnej zásoby prekladom z alebo do materinského jazyka je neprípustné, pretože nezodpovedá didaktickým zásadám. Gramatika v tomto cykle nemá byť predmetom hodnotenia vzhľadom na nízku úroveň abstraktného myslenia žiakov v tomto veku. Žiaci si štruktúry, slovné spojenia a jednoduché vety osvojujú memorovaním v určitom kontexte, preto nie je možné hodnotiť ovládanie gramatických pravidiel, vypracovávanie cvičení bez kontextu alebo prekladových cvičení. Výslovnosť nie je potrebné hodnotiť, avšak spätná väzba je pre žiaka veľmi dôležitá.

Príklady úloh na hodnotenie slovnej zásoby:

- Žiaci dostanú za úlohu vypracovať tematickú mapu so slovnou zásobou danej témy. Ak chceme výber slovnej zásoby usmerniť, môžeme im poskytnúť vizuálnu inštrukciu (obrázky).
- Žiaci majú k dispozícii obrázky a pod obrázkom sú poprehadzované písmenká príslušného slova. Ich úlohou je napísať správne slovo, ktoré obrázok vyjadruje.

3. Hodnotenie plynulosti pri komunikácii: nie je predmetom hodnotenia v danom cykle.

4. Hodnotenie učebného pokroku: Od úplného začiatku osvojovania si cudzieho jazyka si žiaci potrebujú formovať dobré učebné návyky a stratégie. Hodnotenie by sa malo sústrediť na dôkazy o žiakovom pokroku, napr. v portfóliu (zbierka pracovných listov, projektov, čitateľský denník, sebahodnotiace hárky, hodnotenie od spolužiakov a pod.), na prístup žiaka k obsahu portfólia a jeho organizácii, na zodpovednosť za zverené úlohy a podobne. Žiaci by mali pravidelne dostávať kvalitnú spätnú väzbu od učiteľa a spolužiakov, aby dokázali sami vlastný pokrok vyhodnocovať a realizovať kroky k zlepšovaniu, napríklad po každej lekcii identifikovať, čo sa naučili a do akej miery (môžu na to použiť farby, čísla alebo graficky znázorniť úroveň zvládnutia aj špecifikáciu, napr. Viem napočítať do 10. Viem povedať, aké jedlo mám a nemám rád.). Pri hodnotení portfólia (obsah a prácu s portfóliom) je vhodné využiť iný hodnotiaci postup ako známkovanie, aby sme žiakov motivovali k vlastnému rozvoju. Ak napríklad učiteľ pracuje s vopred definovanými cieľmi pre prácu s portfóliom, ktoré sú známe aj žiakom, môže použiť škálovanie na ceste k cieľu/cieľ splnený/cieľ prekročený. Zároveň je dôležité toto hodnotenie realizovať pravidelne, počas školského roka, aby podporovalo učebný a osobnostný rozvoj žiaka a aby žiak mal dostatok času uvedomiť si, ako má postupovať a vylepšovať svoje výstupy.

Príklady úloh na hodnotenie učebného pokroku:

- Žiaci si po každej lekcii sami overujú, či dosiahli ciele prostredníctvom smajlíkov alebo iným grafickým vyjadrením. Výstupy si ukladajú v portfóliu, ktoré pravidelne (aspoň raz za štvrtrok) triedia a usporiadajú.

- Na konci hodiny žiaci graficky alebo prostredníctvom iných pomôcok vyjadria, ako sú spokojní so svojou prácou na hodine. Môžeme si vyžiadať aj zdôvodnenie ich pocitu.
- Na konci hodiny žiaci vymenujú, čo nové sa naučili, ktoré slovíčka si chcú zapamätať.

2.3 Základné princípy a postupy hodnotenia učebných výstupov: druhý cyklus

Zásada: Hodnotenie musí pôsobiť motivujúco

Druhý cyklus sa v základných princípoch výrazne neodlišuje od prvého. Stále má pôsobiť dostatočne povzbudivo, aby si žiaci vytvorili pozitívny postoj k učeniu sa cudzích jazykov, keďže negatívne hodnotenie môže prispieť k vytváraniu nežiaducich postojov k cudziemu jazyku, ale aj pocit neúspechu a vlastného zlyhania. To môže následne viesť k nezáujmu, ale aj k strachu zapojiť sa do komunikácie a jazykovej produkcie, dokonca aj v neskoršom období. Preto je vytváranie bezpečného prostredia pre hodnotiaci proces kľúčové.

Zásada: Žiaci potrebujú dôslednú a zrozumiteľnú spätnú väzbu

Spätná väzba je pre žiakov dôležitejšia ako známky, pretože podporuje ich učebný proces, pomáha im porozumieť, čo majú urobiť, aby dokázali porozumieť nejakému odkazu a tiež im pomáha uvedomiť si a pochopiť vlastnú zodpovednosť za svoj pokrok. Okrem učiteľovej spätnej väzby by sme mali viesť žiakov aj k rovesníckej spätnej väzbe.

Zásada: Chyby patria k učebnému procesu

V tomto období sa už žiaci častejšie pokúšajú tvoriť autentické výpovede a posúvajú sa do obdobia skorej produkcie, ktorej prirodzenou súčasťou sú pokusy a omyly. Chyby nevyhnutne patria k tomuto procesu a nie sú dôvodom na trestanie alebo penalizáciu. Učiteľovi aj žiakovi poskytujú informáciu o tom, čo ešte treba cvičiť a ktorým smerom nácvik zamerať.

Zásada: Hodnotenie, rovnako ako vyučovanie, by malo byť diferencované

Abstraktné myslenie žiakov sa ešte stále rozvíja a to diferencovane. Tieto rozdiely medzi žiakmi musíme pri hodnotení citlivo vnímať a zohľadňovať. Nie je možné žiakov porovnávať a predpokladať, že ak niekto v triede učivo zvládli, musia ho zvládnuť všetci v rovnakom čase. Hodnotenie by malo obsahovať diferencované úlohy, aby sme rešpektovali rozdiely medzi žiakmi a umožnili každému žiakovi preukázať svoj pokrok. Často sa stáva, že učebnice obsahujú príliš veľa analyticky orientovaných úloh, ktoré sa následne vyskytujú aj v testoch. Napríklad cvičenia s dopĺňaním medzier, ak nie sú inak podporené, môžu byť pre žiakov veľmi náročné. Preto je potrebné pripraviť úlohu na hodnotenie tak, aby žiak vopred nebol vystavený neúspechu. Nemusíme sa obávať zmeniť aj hotové testy, ktoré nám učebnice ponúkajú tak, aby vyhovovali úrovni kognitívneho rozvoja žiaka a poskytnúť mu viac zrozumiteľného kontextu alebo vizuálnu podporu.

Zásada: Hodnotenie má zahrnúť širokú paletu aktivít, ktoré poskytujú dôkazy o učení

Aj v druhom cykle môžeme v rámci autentického hodnotenia do hodnotiaceho procesu zahrnúť aktivity, ako napr. projektové práce, aktivita na hodine, splnenie zadaní napr. v čitateľskom programe, organizácia a prezentácia vlastného portfólia, postoj k vlastnému rozvoju a pod.

1. Hodnotenie komunikačných jazykových činností: V druhom cykle je *receptcia* stále dôležitou komunikačnou činnosťou, avšak s dôležitým rozdielom, že žiaci už dokážu samostatne čítať s porozumením. Hodnotenie by sa malo sústrediť na celkové porozumenie, ale aj na identifikovanie konkrétnej informácie v čítanom alebo počutom texte a žiaci by si mali osvojovať základné stratégie pri kontakte s neznámou slovnou zásobou. Veľmi dôležitou súčasťou úlohy na hodnotenie receptcie je vizuálna podpora, ktorá pomáha porozumeniu počutého alebo čítaného textu.

Príklady úloh na hodnotenie receptcie:

- Žiaci sa pozerajú na obrázok, na ktorom ľudia vykonávajúci rôzne činnosti. Vedľa obrázku sú rôzne mená. Žiaci počúvajú dialóg, v ktorom sa hovorí o ľuďoch na obrázku. Úlohou žiakov je spojiť meno a osobu na obrázku.
- Žiaci majú pred sebou tri obrázky, ktoré sa odlišujú v detailoch a podľa informácií, ktoré počujú, určia opisovaný obrázok.
- Žiaci majú k dispozícii obrázok a pod ním je niekoľko viet, ktoré pravdivo alebo nepravdivo opisujú obrázok. Úlohou žiakov je identifikovať, ktoré sú pravdivé a ktoré nie. Prípadne je pod obrázkom napísaných niekoľko otázok, na ktoré žiaci podľa obrázku odpovedia.
- Žiaci si prečítajú krátky príbeh a zoradia obrázky podľa toho, v akom poradí sa v texte objavili.

Produkcia sa v rámci druhého cyklu objavuje vo forme prvých pokusov komunikovať reálny zámer, avšak nemali by sme očakávať bezchybné prejavy (ústne alebo písomné). Mnohí žiaci ešte stále potrebujú príklad, o ktorý sa môžu oprieť. Rešpektujúcim prístupom, keď učiteľ pri hodnotení vníma prirodzený výskyt chýb a nedokonalostí, umožníme znížiť úroveň stresu, ktorý žiaci môžu pociťovať, najmä ak majú svoje produkty prezentovať verejne. Hodnotenie produkcie by malo byť riadené vopred stanovenými a žiakom známymi kritériami a žiaci samotní by mali byť na hodnotení produkcie zainteresovaní (vzájomné hodnotenie a sebahodnotenie), najmä ak ide o vopred pripravené produkty, napr. prezentácie, projektovú prácu a pod.

Príklady úloh na hodnotenie produkcie:

- Žiaci vidia obrázok a ústne opíšu, čo na ňom vidia, pričom môžu pomenovať predmety alebo osoby, ktoré vidia alebo popísať činnosť, ktorú vykonávajú.
- Žiaci čítajú text, v ktorom sú vynechané slová, pričom v medzere sa nachádza obrázok vynechaného slova. Žiaci toto slovo do textu doplnia.

Interakcia už v tomto cykle nadobúda dynamickejší charakter, keďže žiaci sú schopní viesť dlhšie dialógy. Úlohy, v ktorých ich interakciu budeme hodnotiť, by mali byť pre žiakov zmysluplné, mali by mať reálny komunikačný zámer a smerovať k jeho naplneniu.

Príklady úloh na hodnotenie interakcie:

- Dvaja žiaci majú veľmi podobné obrázky, ktoré sa však líšia v niekoľkých detailoch. Úlohou žiakov je kladením otázok zistiť, kde tieto rozdiely sú.
- Žiaci vo dvojici pracujú s obrázkami, ktoré sa odlišujú v tom, že jeden žiak má informácie, ktoré druhému žiakovi chýbajú. Úlohou žiakov je kladením otázok (zisťovaním informácií) a vhodnými odpoveďami (poskytnutím informácií) tieto informačné medzery doplniť. Napríklad, môžu to byť informácie o určitej osobe, ako vek, bydlisko, osobnostné charakteristiky alebo informácie o výskyte určitých predmetov, napr. usporiadanie hračiek na rôznych policiach v predajni.

2. Hodnotenie používania jazykových prostriedkov (slovná zásoba, pravopis, gramatika, výslovnosť): Hodnotenie slovnej zásoby sa realizuje v kontexte, v rámci úloh zameraných na porozumenie, komunikáciu, ranú produkciu a interakciu. Skúšanie slovnej zásoby prekladom z jedného jazyka do iného bez kontextu nie je vhodné.

Príklady úloh na hodnotenie slovnej zásoby:

- Žiaci dostanú obrázok a písomne alebo ústne pomenujú predmety, ktoré na obrázku vidia (napr. obrázok ulice pri činnostiach alebo obrázok izby pri predmetoch a pod.).
- Žiaci majú k dispozícii obrázky a niekoľko viet, ktoré tieto obrázky jednoducho definujú (napr. obrázok mačiatka a vetu, že ide o mláďa mačky alebo obrázok učiteľky a vetu, že je to osoba, ktorú stretneš v škole). Úlohou žiakov je správne spojiť obrázky a vety.

V rámci hodnotenia by gramatika mala byť súčasťou splnenia určitého komunikačného zámeru alebo určitej úlohy v širšom kontexte. Pri hodnotení sa nemožno zameriavať na poznanie gramatických pravidiel, na cvičenia bez kontextu, prekladové cvičenia a podobne. Takéto aktivity slúžia iba na precvičovanie. Hodnotenie ovládania štruktúr jazyka rešpektuje fakt, že abstraktné myslenie a chápanie jazyka ako systému ešte stále nie je u žiakov úplne rozvinuté. Hodnotiace úlohy by mali obsahovať zrozumiteľný a žiakom blízky kontext, najlepšie podporený aj vizuálne.

Príklady úloh na hodnotenie gramatiky:

- Žiaci dostanú obrázky, na ktorých sú znázornené činnosti počas dňa s časovým údajom. Ich úlohou je popísať, čo osoba na obrázku robí v danom čase.
- Žiaci dostanú vizuálne informácie o preferenciách rôznych ľudí tak, aby sa tam objavilo jednotné aj množné číslo. Žiaci popíšu, kto má čo rád a čo rád nemá a použijú príslušný tvar slovesa.
- Žiaci dostanú obrázok znázorňujúci ľudí pri voľnočasových aktivitách v parku. Úlohou žiakov je popísať, čo daní ľudia robia napr. v angličtine použitím prítomného priebežového času.

Výslovnosť nie je potrebné hodnotiť samostatne, avšak môže byť súčasťou hodnotenia ústnej produkcie alebo interakcie, pričom dôležitým kritériom je zrozumiteľnosť.

3. Hodnotenie plynulosti pri komunikácii: V druhom cykle bude ešte plynulosť značne limitovaná, avšak v rámci skorej produkcie a interakcie je už možné sústrediť sa na naplnenie komunikačného zámeru. Dôležitejšie pre žiakov ako hodnotenie je poskytnúť im kvalitnú spätnú väzbu a usmerniť ich pri skvalitňovaní dosahovania svojich komunikačných zámerov.

Príklady úloh na hodnotenie plynulosti:

- Žiaci si pripravia projekt a prezentujú svoj výstup ostatným žiakom. Odpovedia aj na otázky, ktoré sa žiaci alebo učiteľ pýtajú.
- Žiaci sú účastníci rolovej úlohy a podľa pokynov komunikujú s partnerom. Malo by ísť o situácie, ktoré sú primerané skúsenosti žiakov, napr. rozhovor pri nakupovaní, rozhovor pri zisťovaní informácií a pod.

4. Hodnotenie učebného pokroku: Je dôležité naďalej upevňovať dobré učebné návyky aj v rámci hodnotenia a pravidelne vyžadovať od žiakov vlastné sebahodnotenie alebo vzájomné hodnotenie, napríklad po každej lekcii identifikovať, čo sa naučili a do akej miery. Zároveň sa žiaci môžu vyjadriť k tomu, čo mohlo ovplyvniť splnenie/nesplnenie niektorého z cieľov a čo môžu urobiť v budúcnosti, aby dosiahli lepší výsledok. Týmto sa podporuje vedomý učebný proces a preberanie zodpovednosti zaň. Výsledky sebahodnotenia je vhodné ukladať v portfóliu žiaka, čo umožní vyhodnotiť aj dlhšie časové úseky a vizualizovať individuálny pokrok. Hodnotenie portfólia nie je potrebné klasifikovať známku, ale využiť inú hodnotiacu stratégiu, ktorá by žiakov motivovala k vlastnému rozvoju. Učiteľ by mal vopred definovať kritériá pre hodnotenie portfólia a následne použiť škálovanie: na ceste k cieľu/cieľ splnený/cieľ prekročený.

Príklady úloh na hodnotenie učebného pokroku:

- Žiaci po skončení lekcii reflektujú, čo sa v lekcii naučili a použijú farebné vyjadrenie svojho pokroku, napr. zelená (ovládam bez pomoci), oranžová (potrebujem trochu pomôcť) a červená (ešte neviem). Žiaci môžu použiť aj iné vyjadrenie, napríklad smajlíkov.

Čo už viem			
1. Viem vymenovať aspoň 6 budov a objektov v meste (autobusová a železničná stanica, hotel, most, fontána, socha...)			
2. Viem popísať, kde sa aká budova nachádza (napr. pri, oproti, vedľa niečoho).			
3. Viem sa opýtať, kde sa aká budova nachádza, napr. kde je hotel.			
4. Viem vysvetliť niekomu, ako sa dostane k nejakému miestu, napr. chodte rovno a odbočte doprava.			
5. Viem vymenovať aspoň 10 dopravných prostriedkov.			

- Žiaci si na začiatku lekcii stanovujú 3 ciele, ktoré by chceli dosiahnuť a na konci lekcii vyhodnotia, ako sa im to podarilo a čo môžu v ďalšej lekcii urobiť lepšie.
- Žiaci si na konci hodiny vyplnia výstupný lístok, kde zhodnotia svoju prácu, napr.:

Dnes som sa naučil/-a:
Podarilo sa mi:

Ľudia sú rôzni a rovnako rôzni sú žiaci v školských triedach. Ľudskú spoločnosť tvoria jedinci s najrozmanitejšími vlastnosťami, schopnosťami a vzorcami správania. Žiacke kolektívy sú v tomto smere jej zrkadlovým obrazom – ani tie netvoria homogénne skupiny detí s rovnakými alebo podobnými charakteristikami. **Bežná školská trieda je heterogénna** a zahŕňa nielen žiakov úspešných a vysoko motivovaných, ale aj žiakov priemerne úspešných, a tiež žiakov, ktorí musia vo svojom živote čeliť rôznym prekážkam a ťažkostiam, či už socioekonomickým (napr. ak pochádzajú z vylúčených komunit alebo ekonomicky slabšieho prostredia), zdravotným (napr. ak sa boria s chronickými ochoreniami, alergiami, dočasným alebo trvalým telesným postihnutím), psychologickým alebo vývinovým (napr. ak sa musia vyrovnávať so špecifickými poruchami učenia, správania alebo komunikácie). Všetci títo žiaci majú právo na kvalitné jazykové vzdelanie bez ohľadu na svoje schopnosti, pôvod, jazyk, pohlavie či zdravotné znevýhodnenie. Preto aj k týmto žiakom, tak ako ku všetkým ostatným, je potrebné **prístupovať citlivo, rešpektovať ich individuálne osobitosti a poskytovať im premyslenú a cieleňú podporu**. Najmä preto, že úloha naučiť sa cudzí jazyk je pre nich osobitne náročná. Rovnako náročná je však potom aj úloha učiteľa navrhnuť a realizovať výučbu cudzieho jazyka v heterogénnych skupinách tak, aby bola **prínosná a efektívna pre všetkých žiakov** bez výnimky, čo je hlavný cieľ inkluzívneho vzdelávania.

Zásada: Rovnosť prístupu ku kvalitnému jazykovému vzdelaniu

Cieľom inkluzívneho vzdelávania je nielen odstraňovať bariéry, ale aj rozvíjať schopnosti, talenty a sebavedomie všetkých žiakov. Učiteľ nemôže očakávať úspech svojho snaženia, ak vyučovanie nastaví na „utopickú“ homogénnu skupinu žiakov, kde sú všetci schopní rovnako porozumieť frontálnej inštrukcii, splniť úlohu a dlhodobo si z nej všetko zapamätať. Je tiež veľkou chybou, ak učiteľ cieľ vyučovacie aktivity len na jeden typ žiakov, ktorý v triede dominuje (zvyčajne priemerne úspešní žiaci bez výraznejších problémov) a ostatných, čo je úplne neprípustné, považuje za lenivých alebo neschopných. Vždy je na zodpovednosti učiteľa, aby na svojich hodinách kombinoval rôzne aktivity podľa konkrétnej štruktúry triedy a individuálnych potrieb žiakov a vytváral tak predpoklady na úspech všetkých žiakov.

Praktické odporúčania:

- V spolupráci so špeciálnym pedagógom a/alebo psychológom sa informujme o bohatej palete postupov odporúčaných pre špecifickú skupinu žiakov alebo pre konkrétneho žiaka.
- Za každú cenu sa vyhýbajme čiastočnému alebo úplnému vylúčeniu žiakov z triednych aktivít. Dbajme na to, aby bola každá minúta nášho vyučovania prínosom pre každého žiaka. Ak nie je možné, aby sa do nejakej aktivity zapojili všetci žiaci, využime diferencovaný prístup a vytvoríme pre nich ako alternatívu inú plnohodnotnú aktivitu. Nikdy nenechajme žiadnu skupinu žiakov „kresliť si“ alebo „robiť si potichu, čo chcú“, kým s inou skupinou pracujeme.

-
-
- Vytvorme si bohatú škálu vyučovacích aktivít, ktoré sú vhodné pre rôzne typy žiakov a pre rôzne situácie. Budme vždy pripravení nimi doplniť alebo nahradiť (ako varianty) aktivity, ktoré realizujeme s celou triedou, ale ktoré sa ukážu ako nevyhovujúce pre niektoré skupiny žiakov.
 - Vytvárajme priestor pre rôzne formy jazykového vyjadrenia a ich kombinácie: hovorenie, písanie, kreslenie, gestá, rôzne vizuálne a zvukové prostriedky.

Príklady aktivít:

- Akceptujme na svojich hodinách kompenzačné techniky, ktoré si žiaci osvojili už skôr alebo na iných predmetoch. Niekedy môžu zaujať a pomôcť aj ostatným žiakom, napr. farebné kódovanie textov, grafické organizéry úloh a pod. Príkladom môže byť aj hrová aktivita s čitateľským okienkom (bežne používaná pomôcka na čítanie pre dyslektikov), ktorej cieľom je upevňovať cudzojazyčnú slovnú zásobu. Žiaci so zatvorenými očami pohybujú čitateľským okienkom po texte v učebnici. Na určitom mieste zastavia, otvoria oči a musia pomenovať predmet alebo prečítať slovo, ktoré sa v okienku ocitlo. Pridanou hodnotou je práca všetkých žiakov s kompenzačnou pomôckou, ktorú bežne používajú dyslektici a ktorá tým stráca svoju stigmú „špeciálnosti“.

Zásada: Rešpekt k rozmanitosti a vzájomná akceptácia

Školská trieda by mala byť bezpečným, stimulujúcim a podporujúcim prostredím, v ktorom sa každý žiak cíti vítaný a hodnotný. Na odlišnosti žiakov, či už zdravotné, sociálne, kultúrne, jazykové alebo osobnostné je potrebné nazerať ako na príležitosť, vďaka ktorej sa žiaci v triede môžu rozvíjať kognitívne aj osobnostne.

Praktické odporúčania:

- Posilňujme u žiakov pozitívny vzťah k rozmanitosti a vytvorme priestor na to, aby žiaci mohli v cudzom jazyku vyjadriť svoju výnimočnosť. Práve pri vyučovaní cudzích jazykov môžeme kultúrne skúsenosti a odlišné perspektívy žiakov využiť ako inšpiráciu a pridanú hodnotu.
- Jasne, jednoznačne a zrozumiteľne odmietnime na vyučovaní akékoľvek prejavy netolerancie, posmechu a osočovania.

Príklady aktivít:

- Spoločne so žiakmi formulujme v cudzom jazyku „triedne pravidlá“, kde zdôrazníme slušné správanie a vzájomný rešpekt ku každému žiakovi.
- Dohliadnime na to, aby žiaci mali hneď od začiatku v cudzom jazyku dostatočný repertoár jazykových prostriedkov na vyjadrenie rešpektu a porozumenia voči ostatným, napr. Please. Thank you. Excuse me. I understand you. I agree with you. Please, explain. I follow you. I get your point.
- Do vyučovania z času na čas zaradíme prácu s autentickými materiálmi (napr. videoprogramy alebo cudzojazyčné mutácie obrázkových kníh zo série Malí ľudia, veľké sny) o úspešných osobnostiach, ktoré boli niečím „iné“ alebo ktoré sa dokázali napriek prekážkam začleniť do nového prostredia a byť úspešní. Určite nájdeme množstvo článkov o úspešných hercoch, ktorí bojovali s dyslexiou. Viacerí najslávnejší architekti sa netaja tým, že sú dysgrafici a za úspech vďaka špecifickému vnímaniu priestoru. Žiakov so zdravotnými problémami môže

povzbudiť, že mnoho úspešných osobností a športovcov v minulosti bojovalo s chronickými chorobami. Povzbudiť môže aj poznanie, že mnoho úspešných ľudí pochádzalo z extrémne chudobného alebo inak problémového prostredia a vlastným úsilím sa dokázali uplatniť. Známe sú tiež príklady významných vedcov, ktorí nepodávali v škole výborné výsledky (Albert Einstein).

- Inšpirovať sa môžeme aj konkrétnymi príkladmi aktivít na rozvoj empatie a interkultúrneho dialógu UNESCO Story Circles.

Zásada: Spolupráca a partnerstvo

Zmysluplná spolupráca v skupine a pomoc spolužiakov vedia byť mimoriadne motivujúce pre menej úspešných žiakov a emocionálne povzbudzujúce pre žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami. Rovnako však obohacujú žiakov intaktných a talentovaných, ktorí sa dostávajú do roly pomocníkov a facilitátorov. Zorganizovanie vyučovacích činností tak, aby sme vytvorili priestor a čas na rozvoj týchto sociálno-emocionálnych väzieb medzi žiakmi, býva pre učiteľa niekedy časovo a energeticky náročné, ale ide o kľúčovú zodpovednosť učiteľa, ktorá máva dlhodobé pozitívne dopady.

Praktické odporúčania:

- Do vyučovania čo najčastejšie zapájajme jazykové úlohy, ktoré podporujú komunikáciu medzi žiakmi, napr. prácu v pároch a skupinách, kde žiaci interagujú a učia sa jeden od druhého (nevadí, ak pri interakcii v páre alebo skupine občas prepnú do materinského jazyka).
- Pri tvorbe skupín prihliadajme nielen na jazykové zručnosti žiakov, ale dôraz kládme aj na ich schopnosti spolupracovať, pomáhať si a rešpektovať sa. Vzájomná komunikácia nestojí len na správnosti a plynulosti jazyka. Pri jazykových komunikačných úlohách dbajme na to, aby si žiaci rozvíjali aj príslušné sociálne kompetencie: schopnosť počúvať, nechať hovoriť ostatných, trpezlivo počkať na svoje poradie, slušne vyjadriť súhlas aj nesúhlas a pod.

Príklady aktivít:

Miniučítelia – Učiteľ rozdelí medzi žiakov nové slovíčka, s ktorými budú pracovať na budúcej hodine (slovíčka z piesne, príbehu, videofilmu a pod.). Každý žiak má za úlohu na ďalšej hodine toto slovíčko naučiť spolužiakov vrátane správnej výslovnosti a významu slova. Môže si napríklad pripraviť plagátik alebo miniprezentáciu.

Slovní detektívi – V pároch alebo skupinách jeden žiak vyjadruje slovo (gestami, mimikou, kresbami, jednoduchými príkladmi) a ostatní hádajú.

Malí hodnotitelia – Vždy, keď je to možné, nechajme výstup alebo produkt žiaka ohodnotiť spolužiakmi, a to pomocou hodnotiacej škály, ikon, obrázkov, smajlíkov a pod.

Zásada: Realistické očakávania a individualizácia učenia

Každé vyučovanie má byť prispôbené potrebám a možnostiam jednotlivcov prostredníctvom diferencovaných metód a foriem práce. Žiakov nepreťažujeme, ale ani nemrháme ich potenciálom.

Praktické odporúčania:

- V závislosti od učebných potrieb žiakov využívajme pri vyučovaní cudzieho jazyka čo najpestrejšiu batériu aktivít a materiálov.
- Využívajme postupy diferencovaného vyučovania, ktoré nám umožňujú pracovať paralelne s dvoma alebo viacerými skupinami žiakov s rozdielnymi potrebami a schopnosťami.
- Úlohy a materiály diferencujme, pretože zodpovedný učiteľ prispôsobuje formát jazykových úloh (texty, charakter úlohy, trvanie, tempo) tak, aby boli zrozumiteľné a kognitívne dostupné pre všetkých. Ak je to príliš náročné alebo nemožné, vytvoríme alternatívne varianty pre každú skupinu žiakov zvlášť (napr. zjednodušená a skrátená verzia textu na čítanie pre dyslektikov alebo alternatívna úloha na písanie pre dysgrafikov).
- Pri práci s cudzojazyčnými textami ich dopĺňajme vizuálnymi a/alebo zvukovými pomôckami. Tiež majme pripravené ich zjednodušené verzie a nahrávky (audio-texty) alebo alternatívne materiály v tlmenej (pastelovej) farebnosti pre žiakov s poruchami pozornosti.
- S rešpektom voči individuálnym potrebám a preferenciám žiakov cielene dopĺňajme vyučovacie aktivity nad rámec učebnice – napr. aktivity na rozvoj fonematického uvedomenia alebo na rozvoj výslovnosti a hláskovania. Tieto sú mimoriadne potrebné pre dyslektikov a dysgrafikov, ale sú osožné aj pre intaktných žiakov. Zaraďujme ich formou hravých a zábavných aktivít (kvízy, hry) aj do vyšších ročníkov, kde sa už učebnice týmto aktivitám zvyčajne cielene nevenujú.

Zásada: Podpora aktívneho zapojenia sa do vyučovania

V inkluzívnom vzdelávaní má každý žiak priestor na to, aby sa aktívne zapájal do všetkých súčastí jazykového vzdelávania. Každý žiak má mať na hodine rovnaké príležitosti komunikovať a vyjadriť sa v cudzom jazyku bez ohľadu na jazykovú úroveň či schopnosti.

Praktické odporúčania:

- Hľadáme možnosti na zapojenie rôznorodých, aj menej tradičných foriem jazykovej produkcie, ktoré sú pre žiakov so ŠVVP komfortnejšie, napr. pojmové mapy, osnovy, plagáty, meme, ozvučené animácie, komiksy namiesto pomerne tradičného písania súvislých textov.
- Ukážme žiakom širokú paletu foriem komunikácie a naučme ich, ako ich používať v cudzom jazyku.
- Z času na čas nechajme žiakov, nech si sami vyberú formát, akým sa chcú v cudzom jazyku vyjadriť. Podporí to ich motiváciu, aktivitu, tvorivosť a autonómiu.
- Nechajme žiakov (s pomocou digitálnych technológií) tvoriť cudzojazyčné varianty bežných úžitkových textov (diáre, plagáty alebo krátke videá), ktoré môžu následne využívať v každodennom živote.

Cudzojazyčné vzdelávanie žiakov s poruchami učenia a poruchami pozornosti

Najpočetnejšiu skupinu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) v našich školách tvoria žiaci s vývinovými poruchami učenia (dyslexia, dysgrafia, dysortografia, vývinová dysfázia, poruchy spracovania zvukovej a vizuálnej informácie, poruchy neverbálneho učenia) a s poruchami pozornosti (syndróm ADHD a ADD). Pri adekvátnej podpore a vhodnom pedagogickom vedení sú títo žiaci schopní dosahovať výsledky porovnateľné s výkonmi intaktných rovesníkov, pričom k nim však musia dospieť prostredníctvom odlišných stratégií odporúčaných špeciálnym pedagógom alebo psychológom.

Ignorovanie individuálnych potrieb žiakov so ŠVVP alebo nevhodne zvolené didaktické prístupy zo strany učiteľa môžu viesť naopak k tomu, že sa výučba cudzieho jazyka pre nich stáva frustrujúcou a zraňujúcou skúsenosťou. Táto skúsenosť ich často utvrdzuje v presvedčení, že sú „slabší“ a menej schopní než ostatní žiaci, a že nikdy nedosiahnu rovnakú úroveň úspechu.

Počas osvojovania si materinského jazyka si žiaci osvojujú rôzne kompenzačné stratégie, ktoré môžu následne efektívne využívať aj pri učení sa cudzieho jazyka. Úlohou učiteľa cudzieho jazyka je, aby sa s týmito stratégiami (v spolupráci so špeciálnym pedagógom) oboznámil a umožnil žiakovi ich plnohodnotné uplatňovanie vo vyučovacom procese.

Praktické odporúčania pre prácu so žiakmi s poruchami učenia:

- Využívajme množstvo vizuálnych, dotykových a pohybových podnetov (obrázky, piktogramy, ideogramy, zvukové nahrávky, predmety, pohybové vyučovanie, TPR, multimédiá).
- Ak je to potrebné, v skupinách so žiakmi s dyslexiou a dysgrafiou prispôsobme tempo práce ich individuálnym potrebám.
- Pre žiakov s dyslexiou a dysgrafiou je vhodné vytvárať varianty textov na čítanie a úloh na písanie, ktoré sú prispôsobené ich aktuálnym zručnostiam. Tým znížime riziko straty ich motivácie a zachováme zásadu realistických pedagogických očakávaní.
- Na modelových aktivitách ukážme žiakom, ako môžu zvládnuť aj náročnejšie úlohy, ak si ich rozložia na sériu postupných krokov.
- U žiakov s dyslexiou a dysgrafiou môžeme uplatniť tzv. fonologický prístup, pri ktorom žiakom priamo objasňujeme fonematickú štruktúru písaného jazyka. Jednotlivé hlásky sa znázorňujú pomocou rôznych vizuálnych alebo zvukových pomôcok.
- Vždy, keď je to možné, vytvárajme priestor na multisenzorické učenie sa cudzieho jazyka pri zapojení viacerých zmyslov.
- Žiakov neustále povzbudzujeme a poskytujeme im spätnú väzbu zameranú na zdvihovanie toho, čo dokážu.
- Počas cvičení na rozvoj čítania a písania zaradíme pre týchto žiakov krátke relaxačné cvičenia na uvoľnenie očí (dyslektici) alebo napätia v ruke (dysgrafici).

Praktické odporúčania pre prácu so žiakmi s poruchami pozornosti:

- Za každých okolností dbajme o zachovanie pokojnej atmosféry a disciplíny v triede.
- V triede hovorme jasne, zreteľne, a nie veľmi rýchlo (ale stále prirodzene). Obmedzme používanie výrazných gest, mimiky a iných neverbálnych signálov, ktoré môžu pútať neželaný záujem žiakov s poruchami pozornosti.
- Inštrukcie a pokyny formulujme len v kladnej forme (napr. urobte toto).
- Vyhýbajme sa pokynom v zápornej forme, ktorá upúta pozornosť žiakov s poruchami pozornosti práve na neželanú činnosť (napr. pokyn „nechytaj to“ môže viesť žiakov s ADHD k tomu, aby danú vec chytili).
- Pokyny hovorme po jednom, nie viac inštrukcií naraz.
- Z triedy odstráňme všetky rušivé momenty (blikajúci neón, hluk zvonka, bzučivý zvuk klimatizácie, školského rozhlasu a pod.). Každý takýto podnet odpútava pozornosť žiakov od učebnej činnosti.
- So žiakmi si dohodnime nenápadný signál, ktorý použijú, ak potrebujú pomoc. Nepreruší sa tak aktivita intaktných žiakov a žiak s poruchou učenia alebo pozornosti nemusí opakovane upozorňovať všetkých na to, že niečomu nerozumie.
- Žiakov neustále povzbudzujme a poskytujme im spätnú väzbu zameranú na zdvihovanie toho, čo dokážu.
- Do vyučovacej hodiny bez ohľadu na typ aktivít pravidelne zaraďujme krátke relaxačné cvičenia (najlepšie pohybové).

4

Využívanie digitálnych technológií vo vyučovaní cudzích jazykov

Pokročilé digitálne technológie sa stali neoddeliteľnou súčasťou vyučovania cudzích jazykov osobitne preto, že väčšina súčasnej verbálnej komunikácie je digitalizovaná. Digitálne zobrazovacie nástroje, interaktívne tabule, edukačné portály a webstránky, ako aj (mobilné) aplikácie sú už bežnou súčasťou každodenného vyučovania vo väčšine tried. Existujúce nástroje sa neustále inovujú, tiež vznikajú stále nové, pričom v jazykových triedach budúcnosti môžeme očakávať aj zapájanie takých sofistikovaných vzdelávacích foriem, ako sú vyučovanie v rozšírenej alebo virtuálnej realite. Aktuálne môžeme sledovať výrazné zmeny v možnostiach cudzojazyčného vzdelávania, ktoré boli spôsobené posledným vývojom umelej inteligencie a sprístupnením inteligentných programov širokej verejnosti (tejto problematike sa budeme venovať bližšie neskôr).

Digitálne technológie vo všeobecnosti umožňujú učiteľovi zefektívňovať vyučovacie procesy a organizovať vyučovanie tak, aby bolo pre žiakov atraktívnejšie aj zmyslupnejšie. Prvým hlavným dôvodom je to, že digitálne technológie umožňujú efektívne zapojiť do učenia viacero médií a zmyslov naraz, čo podporuje **multisenzorický prístup** k osvojovaniu si cudzích jazykov. Prepojenie obrazu, zvuku a pohybu podporuje osvojovanie si nových jazykových prostriedkov a uľahčuje ich aktívne používanie. Napríklad pri počúvaní piesne s animovaným videoklipom môžu žiaci súčasne vnímať vizuálne podnety, počujú správnu výslovnosť, vidia napísaný text formou titulkov a často sa aj fyzicky zapájajú prostredníctvom spevu alebo tanca. Takéto materiály a aktivity, ktoré v sebe spájajú viacero médií (**multimédiá**), vytvárajú pre žiakov podnetné a atraktívne prostredie, v ktorom prirodzene nachádzajú radosť z učenia sa.

Ďalším dôvodom, pre ktorý je zapájanie digitálnych technológií do jazykového vzdelávania prínosné, je ich **interaktivita** a mnohokrát okamžitá spätná väzba. Vyžadujú totiž od žiakov nejakú aktivitu (slovný pokyn, klik na klávesnici alebo dotyk na dotykovom displeji), na ktorú okamžite reagujú vlastnou akciou, napr. pri digitálnom kreslení žiak dotykom kurzora kreslí body, pohybom kurzora kreslí línie a po kliknutí na paletu sa automaticky zmení farba zvolenej plochy alebo zvoleného bodu.

Digitálne nástroje dokážu posilniť **hravý charakter vzdelávania** v oveľa väčšej miere než tradičné metódy. Interaktívne hry, interaktívne kvízy alebo edukačné videohry v cudzom jazyku vo všeobecnosti zvyšujú záujem žiakov o cieľový jazyk, pretože podnecujú ich prirodzenú súťaživosť. Zároveň žiakom ukazujú komunikáciu v cudzom jazyku skôr ako hru než ako povinnosť, čo vytvára predpoklady pre budúci úspech v cudzojazyčnom vzdelávaní.

Pri zapájaní digitálnych technológií do vyučovania by sme nemali zabúdať na to, že ani najatraktívnejšie digitálne materiály a najsofistikovanejšie technológie nenahradia autentickú prítomnosť a vzdelávaciu úlohu učiteľa. Vždy pamätajme na to, že digitálne tech-

nológie sú pomôckou, nie náhradou učiteľa. Digitálne materiály a technológie by tiež nemali byť jediným alebo hlavným bodom vyučovania.

O výbere technológie, spôsobe jej zapojenia a obsahu učiva, ktorý zvolená technológia žiakom sprostredkúva, rozhoduje učiteľ. Pri výbere konkrétneho digitálneho nástroja sa vždy riadime stanovenými vzdelávacími cieľmi, vekovými špecifikami a jazykovou úrovňou žiakov.

Zásada: Cielené a zmysluplné zapojenie digitálnych technológií

Zapojenie digitálnych technológií do vyučovania musí napomáhať splneniu stanoveného vzdelávacieho cieľa, ktorým je rozvoj niektorej zložky cudzojazyčnej komunikačnej kompetencie. Zapojenie technológií nemá byť nikdy samoúčelné alebo len zábavné, aby sa trieda nezmenila síce na atraktívnu, ale z edukačného hľadiska neefektívnu videoherňu alebo diskoklub.

Praktické odporúčania a príklady aktivít:

- Používajme interaktívnu tabuľu, ktorá umožňuje realizovať celotriedne multisenzorické aktivity, kde sa spája práca žiakov s obrázkami, zvukmi a pohybom. Príklady aktivít: interaktívne pexeso, obrázkové diktáty, interaktívne omal'ovánky a pod.
- **Sledovanie krátkych animovaných videí, rozprávok alebo piesní v cudzom jazyku**, ktoré je pre žiakov atraktívne a emocionálne uspokojujúce, využívajme ako odrazový mostík pre predstavenie novej slovnej zásoby, nácvik správnej výslovnosti a rozvoj rôznych stratégií počúvania. V ideálnom prípade ich rozviňme ako motíváciu k vlastnej cudzojazyčnej produkcii žiakov.
- Využívajme jednoduché **karaoke aplikácie**, ktoré sú pre mladších žiakov mimoriadne atraktívne a zábavné. Karaoke z hľadiska vzdelávacích cieľov podporuje osvojovanie si cudzojazyčnej výslovnosti, tempa a intonácie, keďže deti si prostredníctvom spievania osvojujú cudzí jazyk prirodzene, nenásilne a hravou formou.
- V záujme posilnenia multisenzorického princípu naučme žiakov pracovať s detskými ilustrovanými audioknihami tak, aby vedeli na porozumenie ich významu využiť simultánne spojenie textu, ilustrácií a zvuku.
- Keď je to vhodné, zapájajme do vyučovania **virtuálne prehliadky významných miest, zámkov a múzeí**, ktoré sú finančne prístupnou a pohodlnou alternatívou zahraničnej exkurzie. Sú nenahraditeľné pri rozvoji interkultúrnych kompetencií, pretože sprostredkujú žiakom autentické ukážky kultúry a umenia z krajín, kde sa komunikuje cieľovým jazykom. Zároveň sú vhodným zdrojom jazykového materiálu pre atraktívne jazykové aktivity po ich sledovaní. Žiaci môžu na základe sledovania prehliadky aj s obmedzenými jazykovými kompetenciami pripraviť vlastnú mapu mesta/objektu, môžu vytvoriť plagát pozývajúci na návštevu daného mesta/miesta alebo pripraviť krátku prezentáciu o vlastnej návšteve.
- Primerane často a v primeranom rozsahu spestríme vyučovanie **interaktívnymi hrami a inými prvkami gamifikácie**, ktoré môžu výrazne posilniť upevňovanie nadobudnutých vedomostí a zručností.
- Využime prirodzenú zvedavosť a súťaživosť žiakov tým, že ich necháme riešiť **interaktívne multimediami kvízy**. Môžeme siahnúť po profesionálne vytvorených online kvízoch alebo po hotových kvízoch, ktoré vytvorili iní učitelia a ktoré sú prístupné na internete. V takom prípade vždy skontrolujme správnosť obsahu, vhod-

nosť jazykového materiálu a jeho súlad s vlastnými stanovenými cieľmi. Bezpečnou cestou je, ak si kvízy s pomocou jednoduchých aplikácií (Kahoot, Mentimeter, Google Forms a i.) vytvoríme sami.

Zásada: Zameranie na autentickú interakciu a komunikáciu v cieľovom jazyku

Aj pri zapojení technológií do vyučovania a práce žiakov s nimi by učiteľ nemal nikdy strácať zo zreteľa, že osvojovanie cudzieho jazyka má byť vždy spojené s rozvojom komunikačnej kompetencie, ktorej účelom je výmena informácií s ostatnými ľuďmi. Výučba cudzieho jazyka je tak veľmi úzko spojená s rozvojom sociálnych zručností a s budovaním sociálnych kontaktov žiakov. Aj v tomto smere môžu digitálne technológie poskytnúť učiteľovi a žiakom mimoriadne efektívnu pomoc tým, že umožňujú vytvárať rôzne situácie a prostredia pre autentickú komunikáciu v cudzom jazyku.

Praktické odporúčania a príklady aktivít:

- Párovú alebo skupinovú prácu žiakov v triede ozvláštnime tým, že do nej zahrnieme aj úlohu **virtuálne komunikovať so spolužiakmi** prostredníctvom niektorej komunikačnej platformy (MS Teams, GoogleMeet, Zoom). Žiaci môžu komunikovať ústne, písomne alebo pomocou obrázkov a symbolov. Týmto spôsobom môžeme do vyučovania priamo zapojiť aj žiakov, ktorí nemôžu byť na hodine prítomní fyzicky (zdravotná indispozícia, vycestovanie, rodinné dôvody a pod.).
- Umožnime žiakom individuálne alebo skupinovo viesť **videorozhovory s rovesníkmi či učiteľmi z iných krajín** (ako súčasť medzinárodných projektov, e-Twinning, alebo ako súčasť virtuálnych návštev partnerských škôl).
- Vytvoríme také digitálne prostredie (triednu webstránku alebo blog), kde si žiaci môžu vymieňať odkazy, informácie a zdieľať svoje produkty z vyučovania v rôznych formátoch (**texty, podcasty, memečka, postery, animácie, krátke videofilmy a iné**).

Zásada: Aktívne zapojenie žiakov a tvorivé učenie

Digitálne technológie by v triede nemali len nahradiť staršie formy didaktických pomôcok (chronicky známy príklad, keď sa len čierna tabuľa s kriedami nahradí bielou (interaktívnou) tabuľou). Digitálne technológie pri správnom použití umožňujú vo väčšej miere aktívne zapojenie žiakov a vytvárajú väčší priestor na rozvoj ich tvorivosti, čo prináša nové možnosti aj pre vyučovanie cudzích jazykov. Interaktívne aplikácie, online platformy či multimediálne nástroje umožňujú žiakom komunikovať, tvoriť vlastný obsah a spolupracovať v autentických situáciách. Takýto prístup podporuje ich motiváciu, vedie ich k uvedomeniu si toho, ako sa učia. Digitálne technológie tak môžu premeniť tradičné vyučovanie na dynamický proces, v ktorom sa žiaci stávajú aktívnymi účastníkmi a spolutvorcami svojho vzdelávania a vzdelávania svojich spolužiakov.

Príklady aktivít:

- Žiaci tvoria s pomocou digitálnych aplikácií cudzojazyčné **memečka** alebo **plagáty s atraktívnym vizuálnym stvárnením**.
- Žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií (napr. PowerPoint, Canva) vytvárať vlastné **multimediálne projekty**, kde môžu spájať vlastné jednoduché texty s obrázkami, fotografiami, zvukovými efektmi, animáciami, nahrávkami vlastných prehovorov a pod.

- Žiaci nahrávajú vlastné cudzojazyčné **podcasty**. Volne dostupné **nahrávacie aplikácie** umožňujú žiakom pohodlne nahrávať vlastné prehovory, popri čom môžu vnímať vlastnú výslovnosť a následne ju porovnávať s originálom alebo spolužiakmi.
- Žiaci v skupinách tvoria **multimediálne slovníky** k učebnici alebo iným cudzojazyčným textom (spojenie obrázka, nahrávky výslovnosti a modelovej vety).
- Žiaci tvoria **obrázkové audioknihy a iné audiotexty** (spojenie príbehu, zvukovej nahrávky vlastných prehovorov a ilustrácií).
- Žiaci nahrávajú vlastné krátke **cudzojazyčné videá**.
- Žiaci tvoria **interaktívne kvízy** pre svojich spolužiakov (napr. pomocou aplikácií Kahoot a Quizlet).

Zásada: Digitálna zodpovednosť

Aj keď technológie prinášajú množstvo výhod, je potrebné myslieť na riziká a limity. U detí do 10 rokov je nevyhnutný dohľad učiteľa alebo rodiča, aby bol zabezpečený prístup len k vhodnému obsahu a aby sa zabránilo nadmernému času strávenému pri obrazovke. Všetky používané aplikácie a platformy musia byť jednoduché, bezpečné a vhodné pre deti. Digitálne aktivity by mali byť vždy vyvážené inými formami učenia – pohybom, tvorivými činnosťami či priamou komunikáciou v triede. Rovnako dôležité je, aby učiteľ žiakov viedol k bezpečnému a zodpovednému používaniu moderných nástrojov (prioritou je bezpečnosť a ochrana súkromia) a aby rozvíjal u žiakov digitálnu gramotnosť.

Vyučovanie cudzích jazykov s umelou inteligenciou

Osobitnú pozornosť v rámci práce s technológiami vo vyučovaní cudzích jazykov patrí inteligentným technológiám, teda takým, ktoré sú založené na programoch umelej inteligencie (AI = artificial intelligence) alebo zahŕňajú jej prvky. V kontexte vyučovania cudzích jazykov svoje uplatnenie nachádzajú najmä **inteligentné učebné aplikácie** (napr. Duolingo for Schools, Lingokids a Busuu), **virtuálni tútori, konverzačné roboty** (chatboty), **online prekladače** (napr. Google Translate a DeepL), **asistenti písania a programy generatívnej AI** (napr. ChatGPT a Copilot).

Nepopierateľnou výhodou inteligentných aplikácií pre osvojovanie si cudzích jazykov je, že umožňujú efektívnu personalizáciu, diferenciaciu a individualizáciu vyučovania tým, že dokážu prispôbiť vyučovacie procesy individuálnym potrebám, tempu alebo dosiahnutej úrovni jazykovej kompetencie žiaka. Napríklad vďaka zabudovaným programom ASR (= automatic speech recognition, programy automatického rozoznávania reči) dokáže vzdelávacia aplikácia v mimoriadne krátkom čase (zlomky sekúnd) analyzovať výslovnosť žiaka, porovnať ju s požadovaným vzorom, identifikovať opakované chyby aj dosiahnutý pokrok, na základe čoho poskytuje žiakovi precíznu spätnú väzbu a navrhne ďalší postup (sled nových aktivít).

Mnohé aplikácie umožňujú žiakom, aby si nastavili rôznu náročnosť a tempo sami. Žiak si môže napríklad fixovať slovnú zásobu vlastným tempom, pričom aplikácie mu opäť dávajú okamžitú spätnú väzbu a možnosť výberu ďalšieho postupu. Úspešnejší žiaci môžu rýchlejšie prechádzať k náročnejším úlohám, zatiaľ čo tí, ktorí potrebujú viac opakovaní, majú k dispozícii dodatočné cvičenia. Takýto prístup nielen znižuje riziko frustrácie, ale tiež podporuje sebavedomie detí, keďže každé má možnosť zažiť úspech. AI tak pomáha aj žiakom s rôznymi špeciálnymi vzdelávacími potrebami (napr. dyslexia, ADHD, autizmus).

Medzi populárne inteligentné nástroje patria tiež **adaptívne kvízy a testy**, teda programy, ktoré štruktúru a náročnosť kvízu/testu priebežne prispôsobujú momentálne identifikovanej komunikačnej úrovni žiaka.

Inteligentné nástroje tiež poskytujú široké spektrum možností, ako deti viesť k produkcii hovoreného aj písaného prejavu v cudzom jazyku. Prvky umelej inteligencie v bežných aplikáciách umožňujú žiakom rýchlo a pomerne bez stresu a námahy prekladať texty rôznej dĺžky a náročnosti, tvoriť nové texty v cudzom jazyku, ako aj upravovať písané texty, zvukové nahrávky aj videá.

Z uvedeného je zrejmé, že inteligentné technológie zvyšujú pohodlie pri učení sa cudzieho jazyka, sú časovo a energeticky efektívne a môžu významným spôsobom zmeniť dynamiku vo vyučovaní cudzích jazykov. Nedokážu však nahradiť sociálne, emocionálne a kontextové učenie sa detí, a ani autentický vzťah medzi učiteľom, žiakom a jeho spolužiakmi. Preto zostáva prítomnosť učiteľa a spolužiakov pri spoločnom vyučovaní v triede nenahraditeľná. Kľúčovou úlohou zostáva, aby učiteľ dokázal najnovšie (inteligentné) technológie zapojiť do svojho vyučovania a učenia sa žiakov tak, aby sa využili všetky ponúkané výhody, ale obmedzili možné riziká. K vážnym rizikám patrí prílišná závislosť žiakov na technológiách, ktorá môže prerásť do patologickej závislosti. Ďalším vážnym rizikom je ohrozenie súkromia žiakov, pretože pri práci s inteligentnými aplikáciami ukladajú do programu množstvo informácií o sebe a o svojom živote.

Cielom tejto kapitoly nie je predpísať jednotný spôsob práce, ale ponúknuť konkrétne podnety na tvorbu učebných osnov a plánovanie vyučovania.

Kapitola ponúka ucelený pohľad na to, ako možno vzdelávací štandard cudzích jazykov prepojiť s tvorbou učebných osnov a plánovaním vyučovacích jednotiek. Cez zásady a odporúčania vysvetľuje vnútornú štruktúru a logiku dokumentu, vzájomné väzby medzi výkonovým a obsahovým štandardom a ponúka aj praktické odporúčania pre prácu s jednotlivými zložkami obsahového štandardu.

Zásady a odporúčania uvedené v tejto kapitole sú zohľadnené v ukážkach scenárov vyučovacích jednotiek z anglického a nemeckého jazyka. Tieto scenáre sú zostavené tak, aby ilustrovali prepojenie medzi štátnym vzdelávacím programom (ŠVP) a školským vzdelávacím programom (ŠkVP), resp. medzi vzdelávacím štandardom cudzích jazykov, učebnými osnovami a samotnou praxou.

Zásada: Výkonové a obsahové štandardy ŠVP sú vymedzené rámcovo

Výkonový štandard určuje, čo má žiak na konci cyklu vedieť urobiť. Sú to teda očakávané výstupy žiaka – napríklad, že dokáže porozumieť krátkemu textu, jednoducho sa predstaviť alebo napísať pár viet o sebe. Výkonový štandard cudzích jazykov je zostavený podľa jednotlivých zložiek komunikačných jazykových činností (receptcia, produkcia, interakcia). Pri receptívnych komunikačných jazykových činnostiach, t. j. počúvanie s porozumením a čítanie s porozumením, žiak vprijíma a spracováva informácie z rôznych textov. Prostredníctvom produktívnych komunikačných jazykových činností, t. j. ústneho a písomného prejavu, žiak tvorí hovorený alebo písaný text. V interaktívnych činnostiach žiak aktívne vstupuje do komunikácie a prispieva do nej ako hovoriaci a poslucháč, prípadne ako pisateľ a čitateľ.

Obsahový štandard určuje, aký obsah vzdelávania (učivo) má mať žiak na konci cyklu osvojený. Obsahový štandard vo vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia – cudzie jazyky vymedzuje to, čo si žiak osvojuje v procese učenia sa cudzieho jazyka. Má niekoľko zložiek: funkcie jazyka, jazykové prostriedky a sociolingválna zložka spolu s tematickými okruhmi sú vzájomne previazané a medzi sebou voľne kombinovateľné, čím umožňujú flexibilitu pri tvorbe učebných osnov.

Praktické odporúčania:

- Majme na pamäti, že výkonový štandard opisuje konkrétne činnosti žiaka a predstavuje pozorovateľné a hodnotiteľné výstupy učenia (pozri Hodnotenie v 1. časti Metodického príručky pre učiteľov cudzích jazykov alebo kapitolu Na čo sa vo vzde-

lávacej podoblasti zamerať pri hodnotení v Sprievodcovi zmenami vo vzdelávacích oblastiach Jazyk a komunikácia – podoblasť cudzie jazyky).

- Obsahové štandardy chápme ako prostriedok na napĺňanie výkonových štandardov, nie ako cieľ samostatne. Cieľom výučby nie je mechanické osvojenie si slovnej zásoby ani poznanie gramatických pravidiel, ale funkčné používanie jazyka v reálnych komunikačných situáciách.

Zásada: Učebné osnovy slúžia ako most medzi vzdelávacím štandardom ŠVP a konkrétnym plánovaním učiteľa

Znamená to, že preberajú ciele a požiadavky zo štátneho vzdelávacieho programu a rozpracúvajú ich do konkrétnej podoby pre podmienky školy. Sú menej všeobecné než ŠVP, ale ešte nie také podrobné ako tematický plán alebo príprava na vyučovaciu jednotku – stanovujú ciele, očakávané výstupy a obsah vzdelávania pre jednotlivé ročníky v rámci cyklu. Poskytujú každému učiteľovi rámec, ktorý na jednej strane zaručuje kontinuitu a smerovanie vzdelávania v škole, no na druhej strane mu ponecháva dostatok slobody pri tvorbe tematických plánov (ak sa tvoria) a konkrétnych vyučovacích jednotiek. Vďaka tomu je možné zabezpečiť plánovanie vyučovania v súlade so vzdelávacím štandardom ŠVP a zároveň reflektovať potreby konkrétnych žiakov a školy.

Praktické odporúčania:

- Pri tvorbe učebných osnov vychádzajme zo vzdelávacích štandardov ŠVP, ale adaptujme ich na podmienky školy.
- Zohľadňujme gradáciu výkonových a obsahových štandardov aj v rámci cyklu – dbajme pritom na vývinovo-psychologické osobitosti žiakov v jednotlivých ročníkoch.
- Nevytvárajme učebné osnovy ako „návod na každý deň“ – zostavujme ich tak, aby mal každý učiteľ pri plánovaní vyučovacích jednotiek dostatočnú mieru flexibility.
- Obsahový štandard, hoci má lineárnu podobu a pozostáva z viacerých zložiek, vnímajme ako jeden celok.
- Pamätajte, že pre aktívne používanie jazyka musí žiak ovládať určitý súbor jazykových prostriedkov (slovná zásoba, výslovnosť, gramatika), ktoré uplatňuje v rôznych komunikačných situáciách (napr. rozhovor s priateľom, opis činností v škole, práca s príbehom), v ktorých využíva rôzne funkcie jazyka (napr. nadviazať kontakt pri stretnutí, poskytnúť informácie, reprodukovať príbeh).
- Učivo prepájajme – každý tematický okruh spájajme/kombinujme s funkciami jazyka (na čo jazyk slúži) a s jazykovými prostriedkami (ako to vyjadriť). Nesústreďujme pozornosť na jednotlivé zložky obsahového štandardu izolovane.

Zásada: Konkrétne plánovanie učiteľa (tematické plány a príprava na vyučovanie) vychádza z učebných osnov, ktoré rozpracúva do podoby každodennej výučby

Tematické plány, ak sa na škole realizujú, systematizujú obsah a výstupy v jednotlivých ročníkoch počas jedného školského roka. Vyučovacie jednotky konkretizujú ciele, obsah, metódy a aktivity realizované vo vyučovacom procese podľa potrieb konkrétnej triedy alebo skupiny žiakov. Učiteľ pri plánovaní/príprave vyučovacej jednotky rešpektuje rámec učebných osnov, ale prispôsobuje ho schopnostiam a motivácii svojich žiakov.

Praktické odporúčania:

- Plánujme vyučovanie v súlade s tromi piliermi: činnostne zameraný prístup, prístup zameraný na žiaka a (ak je to relevantné pre danú tému/aktivitu) plurilingválny prístup (viac v prvej kapitole).
- Pri plánovaní si stanovujeme jasné a realistické ciele vychádzajúce z výkonových štandardov – zamerajme sa na to podstatné, čo má žiak naozaj dokázať/vedieť.
- Zohľadňujeme kontinuitu – prepájajme nové učivo s tým, čo už žiaci poznajú a pripravujeme ich na to, čo bude nasledovať.
- Voľme texty a aktivity, ktoré integrovane rozvíjajú počúvanie, čítanie, hovorenie a písanie, prepájajú učenie s reálnym životom a záujmami žiakov, a zároveň podporujú rozvoj kľúčových gramotností (čitateľskej, digitálnej, interkultúrnej a iných).
- Plánujme s ohľadom na rôzne formy práce – individuálnu, párovú, skupinovú i celotriednu, aby žiaci mali príležitosti využívať jazyk v rôznych situáciách.
- Nezabúdajme na reflexiu – plánujme aj čas na spätnú väzbu, sebahodnotenie a hodnotenie spolužiakov.
- Zabezpečme rovnováhu medzi plánovaním a flexibilitou – vytvoríme priestor, aby sme mohli pružne reagovať aj na aktuálne potreby/schopnosti jednotlivých žiakov v triede (napr. ľahšie a náročnejšie verzie úlohy, možnosť vybrať si spôsob spracovania (ústne alebo písomne)).
- Využime vlastné plánovanie aj na sebareflexiu a sebarozvoj – zhodnoťme, čo fungovalo, a upravme postupy do budúcnosti.

5.1 Ako spolu fungujú ciele, výkonové a obsahové štandardy

Zásada: Všetky časti vzdelávacieho štandardu cudzích jazykov sú navzájom prepojené

Vzdelávací štandard cudzích jazykov je základným východiskom pri tvorbe učebných osnov aj pri plánovaní jednotlivých vyučovacích jednotiek. Aby sme ho vedeli efektívne využívať v praxi, je nevyhnutné porozumieť jeho štruktúre a vzájomnému prepojeniu jeho jednotlivých častí.

Ciele vzdelávacej oblasti vyjadrujú dlhodobé zámery, ktoré má žiak dosiahnuť. K ich dosiahnutiu dochádza postupným napĺňaním cieľov cyklu a výkonových štandardov.

Výkonový štandard konkretizuje ciele cyklu a opisuje, čo má žiak na jeho konci vedieť urobiť – aké komunikačné činnosti má zvládnuť, pričom ich dosahovanie je postupné (od jednoduchších k zložitejším činnostiam) a podmienené osvojením si obsahového štandardu. Ten tvorí základ pre obsah vzdelávania, t. j. pre aktivity realizované na vyučovaní.

Obsahový štandard poskytuje jazykový a tematický základ pre postupné rozvíjanie komunikačných jazykových činností (repciu, produkciu a interakciu). Predstavuje to, s čím žiak pracuje a čo si postupne osvojuje. Napríklad, ak má osvojené jazykové prostriedky (slovnú zásobu a gramatické javy) potrebné k téme škola a funkciu „predstaviť sa“ alebo „poskytnúť informáciu“, dokáže povedať alebo napísať krátky text o sebe a svojej škole.

Praktické odporúčania:

- Vnímajme jednotlivé výkonové štandardy ako dlhodobý cieľ cyklu, ktorý sa dosahuje postupne, nie v jednom ročníku.
- Rozpracujme výkonové štandardy do jednotlivých ročníkov tak, aby sme mohli plánovať aktivity/úlohy a činnosti žiakov od jednoduchších k zložitejším. Zároveň dbajme na to, aby sa komunikačné jazykové činnosti rozvíjali integrovane, t. j. viaceré naraz.
- Využívajme obsahový štandard (funkcie jazyka, jazykové prostriedky, sociolingválnu zložku, tematické okruhy) ako prostriedok na napĺňanie výkonových štandardov, nie ako cieľ sám osebe.
- Rozpracujme obsahový štandard tak, aby sa k rovnakým funkciám jazyka, témam a jazykovým prostriedkom žiaci cyklicky vracali – vždy na vyššej úrovni. Napríklad, v tematickom celku Starostlivosť o zdravie žiaci v 1. cykle dokážu pomenovať základné potraviny, ovocie a zeleninu a vyjadriť, čo majú/nemajú radi. V 2. cykle sa už okrem toho dokážu jednoducho vyjadriť k svojim stravovacím návykom a hovoriť o tom, čo jedia počas dňa. V 3. cykle vedia porovnať stravovacie zvyky v rôznych krajinách, diskutovať o zdravom životnom štýle a vyjadriť svoj názor na to, čo znamená „zdravé stravovanie“.

5.2 Ako spolu fungujú jednotlivé zložky obsahového štandardu

Obsahový štandard tvoria štyri zložky: funkcie jazyka, jazykové prostriedky, sociolingválna zložka a tematické okruhy (vrátane typov textov). Tieto zložky nefungujú izolovane, ale sú úzko prepojené a navzájom sa dopĺňajú.

| Zásada: Funkcie jazyka tvoria základ komunikácie

Funkcia jazyka označuje komunikačný účel, ktorý jazyk plní v danom kontexte – teda to, čo chce hovoriaci alebo pisateľ dosiahnuť prostredníctvom jazyka (napr. pozdraviť, požiadať o informáciu, opísať, vyjadriť názor), a nie iba aké slová alebo gramatiku použije. Funkcie jazyka umožňujú úspešne zvládnuť rôzne komunikačné situácie, pričom sa v bežnej komunikácii uplatňuje viacero funkcií súčasne.

Praktické odporúčania:

- Podporujme funkčné používanie jazyka namiesto osvojovania si izolovaných štruktúr.
- Funkcie jazyka prepájajme s konkrétnou komunikačnou situáciou alebo témou.
- Kombinujme viaceré funkcie jazyka podľa potrieb, resp. účelu komunikácie.
- Dbajme na postupnosť osvojovania si jednotlivých funkcií jazyka – od jednoduchších (pozdraviť, požiadať o niečo) k zložitejším (vyjadriť súhlas/nesúhlas, opísať, vyjadriť názor).
- Nezabúdajme, že tú istú funkciu jazyka môžeme vyjadriť rôznymi spôsobmi a tiež použitím rôznych jazykových prostriedkov v závislosti od komunikačnej úrovne.

Zásada: Jazykové prostriedky (slovná zásoba, výslovnosť, gramatika a pravopis) sú nevyhnutné na to, aby žiaci vedeli jazyk funkčne využívať podľa potreby komunikačnej situácie

Jazykové prostriedky predstavujú stavebné kamene jazyka, ktoré používame pri komunikácii a ako také podporujú funkcie jazyka. Napríklad, ak je cieľom hodiny predstaviť sa, slovná zásoba a gramatické štruktúry majú umožniť žiakovi povedať základné informácie o sebe (napr. meno, vek, záľuby) a tvoriť jednoduché vety v prítomnom čase. Osvojovanie jazykových prostriedkov prebieha prostredníctvom recepcie cieľového jazyka (v 1. cykle najmä počúvaním) a opakovaného používania a aktívneho precvičovania slovných spojení a jednoduchých viet v kontexte konkrétnych, pre žiakov zmysluplných situácií.

Praktické odporúčania:

- Jazykové prostriedky uvádzajme vždy v kontexte – prostredníctvom tém, funkcií jazyka a komunikačných situácií.
- Dbajme na to, aby si žiaci novú slovnú zásobu a gramatické javy osvojovali opakovaným používaním a aktívnym precvičovaním slovných spojení a jednoduchých viet v modelových komunikačných situáciách a personalizovaných kontextoch.
- Vyhýbajme sa zoznamom izolovaných slov – osvojovanie si nových slov spolu s korektnou výslovnosťou (a v 2. cykle aj správnou písomnou podobou) spájajme s kontextom a komunikačnou situáciou.
- Gramatické javy systematizujeme postupne – v 1. cykle ich žiaci spoznávajú intuitívne, v 2. cykle sa začína ich základná systematizácia avšak vysvetľovanie gramatických pravidiel je stále nežiaduce.

Zásada: Sociolingválna zložka je zameraná na stratégie vhodnej komunikácie v rôznych situáciách a rozvoj interkultúrneho povedomia

Sociolingválna zložka rozvíja schopnosť žiakov prispôbiť svoju komunikáciu situácii, účastníkom a kultúrnym zvyklostiam v krajinách cieľového jazyka. Prostredníctvom tejto zložky vedieme žiakov k tomu, aby jazyk používali nielen správne, ale aj primerane situácii a s ohľadom na kultúrne rozdiely.

Praktické odporúčania:

- Sociolingválnu zložku integrujme do vyučovania vždy, keď je to pre tému alebo komunikačnú situáciu relevantné.
- Vedme žiakov k primeranej a zdvorilej komunikácii a k rešpektu voči iným kultúram.
- Oboznamujeme žiakov so základnými zvyklostami vo verbálnej a neverbálnej komunikácii v cieľovom jazyku (pozdravy, jednoduché gestá, spôsoby oslovenia v škole a mimo školy).
- V 2. cykle rozvíjajme aj schopnosť žiakov využívať jednoduché komunikačné stratégie s ohľadom na bežné životné situácie (očný kontakt, gestá, zdvorilostné frázy). Vedme ich k tomu, aby si začali uvedomovať, že niektoré gestá a výrazy môžu mať v iných kultúrach odlišný význam.
- Používajme príbehy, reálie a audiovizuálne materiály na sprostredkovanie kultúrnej rozmanitosti – učme žiakov vnímať základné rozdiely v spôsobe života, sviatkoch a zvykoch ľudí v rôznych krajinách.

-
-
- V 2. cykle ich ved'me aj k tomu, aby vnímali základné podobnosti a rozdiely medzi vlastnou kultúrou a kultúrou krajín, v ktorých sa daným cudzím jazykom hovorí (napr. sviatky a s nimi spojené zvyky a tradície). To je spôsob, ako rozvíjame interkultúrne porozumenie, otvorenosť, tolerantnosť a rešpekt k rozmanitosti.

Zásada: Tematické okruhy a druhy textov poskytujú kontext, v ktorom sa jazyk učí a používa

Tematické okruhy vytvárajú kontext pre praktické používanie jazyka v každodenných situáciách žiakov – prepájajú funkcie jazyka, jazykové prostriedky a sociolingválnu zložku. Zároveň podporujú rozvoj prierezových gramotností (najmä sociálnej a emocionálnej, vizuálnej, čitateľskej, digitálnej a interkultúrnej) a umožňujú rozvíjať schopnosť žiakov spolupracovať, tvorivo a kriticky myslieť, porozumieť textom, ľuďom i kultúram, s ktorými prichádzajú do kontaktu.

Texty slúžia ako zdroj jazyka pri rozvíjaní komunikačných jazykových činností, a preto je dôležité využívať rôzne druhy textov v printovej, audiovizuálnej a digitálnej forme. V prvom cykle ide najmä o úryvky ilustrovaných rozprávok a príbehov, krátke opisy, piesne, básničky, riekanky, komiksy, plagáty, oznámenia, letáky a pod. V druhom cykle využívame úryvky z rozprávok a príbehov, opisy, blahoželanania, pozvánky, emaily, blogy, statusy, formuláre, brožúry, inzeráty, rozhovory, recepty, ilustrované návody, reklamný materiál, letáky, plagáty, oznámenia, poznámky a pod.

Praktické odporúčania:

- Dbajme na to, aby témy a texty poskytovali priestor na prepojenie ostatných zložiek obsahového štandardu, t. j. funkcií jazyka, jazykových prostriedkov a sociolingválnych prvkov.
- Vyberajme témy a texty podľa veku a komunikačnej úrovne žiakov.
- Dbajme na vyvážené zastúpenie tém z rôznych oblastí života žiakov (škola, rodina, voľný čas, spoločnosť a pod.).
- Pri výbere tém zohľadňujme záujmy žiakov a umožnime ich personalizáciu (žiak sa učí hovoriť o sebe a o svojom svete).
- Kombinujme rôzne druhy textov, tak podporíme rozvoj receptívnych aj produktívnych komunikačných jazykových činností.
- Vyberajme témy a využívajme rôzne druhy textov aj na rozvoj prierezových gramotností.

Ukážky scenárov vyučovacích jednotiek aj odporúčania v predchádzajúcej kapitole poukazujú na to, že vzdelávací štandard môže byť účinným nástrojom na plánovanie a realizáciu výučby cudzích jazykov, ktorá vychádza zo záujmov a potrieb žiakov a podporuje ich aktívne učenie sa.

Všetky uvedené scenáre sú zámerne rozmanité – ich cieľom je inšpirovať a poukázať na to, že pri tvorbe učebných osnov a plánovaní vyučovacích jednotiek máme voľnosť. Každá škola, ročník, trieda aj jazyk majú svoje špecifiká, preto sa objavujú rozdiely v znení najmä tých častí scenárov, ktoré ilustrujú adaptáciu vzdelávacích štandardov v školských učebných osnovách (t. j. ciele vzdelávania, výkonový štandard a obsahový štandard na úrovni učebných osnov školského vzdelávacieho programu). Scenáre sa líšia aj v spracovaní jednotlivých aktivít, keďže každý autor do nich vniesol svoj osobitý prístup a tvorivosť.

Pri výbere ročníkov a spracovaní scenárov bolo zámerom ukázať gradačný charakter vzdelávacieho štandardu – ako možno napríklad témy, funkcie jazyka alebo jazykové prostriedky, a tiež komunikačné jazykové činnosti postupne rozvíjať naprieč ročníkmi a cyklami, od jednoduchších k zložitejším formám komunikácie.

Súčasťou príručky sú aj prílohy – Funkcie jazyka a Tematické okruhy, ktoré na jednom mieste ilustrujú túto gradáciu. *Príloha č. 1 – Funkcie jazyka* ukazuje, ako je možné rovnakú funkciu jazyka vyjadriť prostredníctvom rôznych jazykových prostriedkov na komunikačných úrovniach pred-A1, A1 a A2, zatiaľ čo *Príloha č. 2 – Tematické okruhy* prezentuje, ako sa jednotlivé témy cyklicky opakujú a postupne rozširujú o nové kontexty, čím sa zvyšuje ich kvalitatívna úroveň a náročnosť jazykových aj komunikačných situácií.

6.1 Anglický jazyk: príklad vyučovacej jednotky (1. cyklus, 1. ročník)

Názov	Moja školská taška /Moja trieda
Vyučovací predmet	anglický jazyk
Ročník/cyklus	1. ročník/1. cyklus
Tematický okruh podľa ŠVP	Vzdelávanie: moja škola a trieda
Témy	Predmety v školskej taške, predmety a ľudia v triede
Trvanie vyučovacej jednotky	45 minút – prvá vyučovacia hodina (3 samostatné vyučovacie hodiny)
Prierezové gramotnosti	Čitateľská gramotnosť, digitálna gramotnosť, sociálna a emocionálna gramotnosť
Pomôcky a materiály	vytlačené obrázky a pracovné listy k aktivitám uvedené v tomto scenári vyučovacej jednotky, nahraté texty k aktivitám, nahrávky k básničke o školskej taške, nahrávka piesne o mojej triede, školské tašky, kniha, pero, peračník, zošit, ceruzka, jablko, plyšový macko, fľaša s vodou

Prepojenie vyučovacej jednotky so ŠVP a ŠKVP	
Ciele vzdelávania na úrovni ŠVP	Ciele vzdelávania na úrovni ŠKVP
<ol style="list-style-type: none"> Jednoducho sprostredkovať informácie iným ľuďom. Rozpoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú osoby žiaka a jeho bezprostredného okolia. Verbálne reagovať na základe príkladov a podnetov z okolia. 	<ol style="list-style-type: none"> Jednoducho sprostredkovať informácie ostatným žiakom v triede. Rozpoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú obsahu školskej tašky, predmetov a ľudí v triede. Ústne vyjadriť slová a jednoduché vety podávajúce informácie o predmetoch v školskej taške a triede, aj o ostatných ľuďoch v triede (I can say what's in my schoolbag. I can ask about objects in the classroom.).
Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozoznať bežné, známe slová za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte. Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami. 	<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozoznať známe slová na tému Moja školská taška/ Moja trieda za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte. Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám, ktoré sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami na tému obsahu školskej tašky a predmetov a ľudí v triede.
<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky a obmedzený počet naučených slovných spojení. Podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet. 	<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Zrozumiteľne vysloviť obmedzený počet naučených slovných spojení: What's in my schoolbag? It's my book, notebook, pen, pencil... What's in my class? It's my desk, chair... Podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých viet o obsahu školskej tašky a o školskej triede.

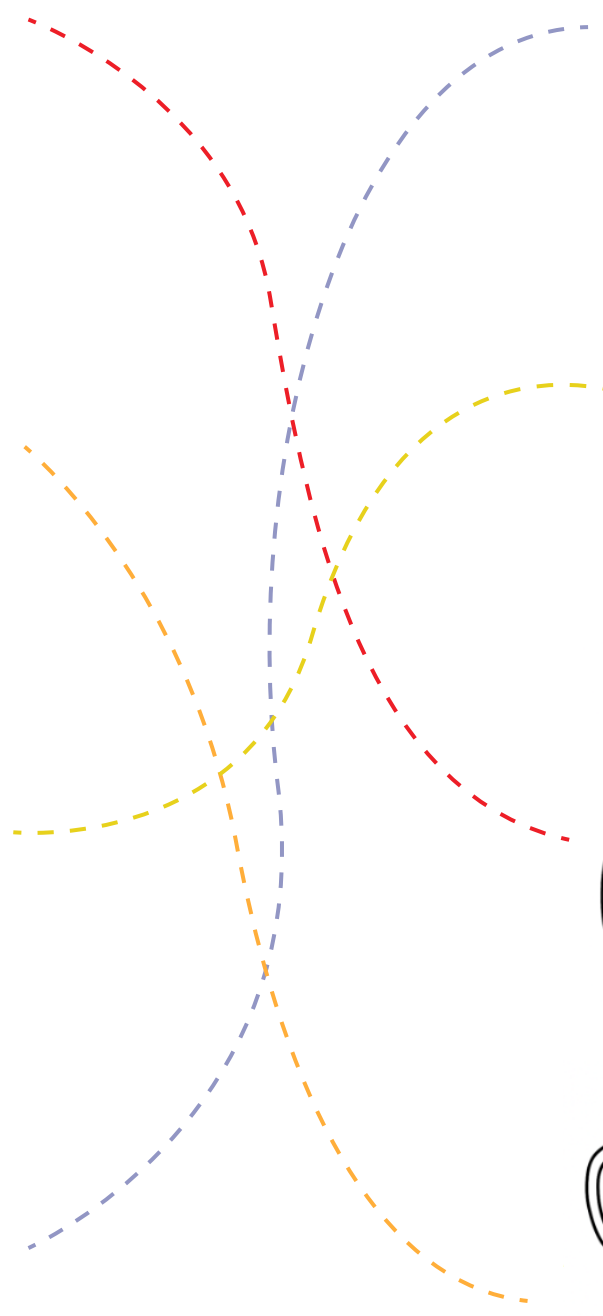
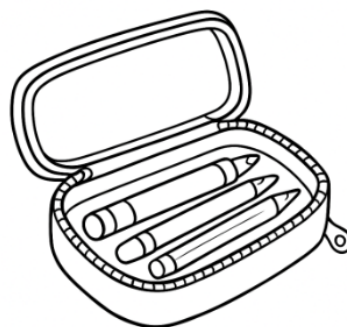
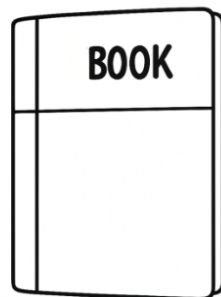
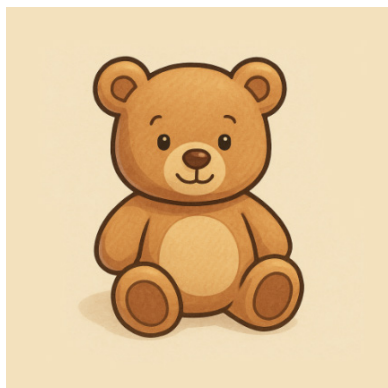
Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <p>– Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpoveďami, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia.</p>	<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <p>– Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpoveďami: What's in my schoolbag? What's in my class? It's my pen, pencil, book, chair a pod.</p>
Obsahový štandard na úrovni ŠVP	Obsahový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Funkcie jazyka</p> <p>Nadviazanie kontaktu pri stretnutí: pozdraviť</p> <p>Požiadanie a poskytnutie informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu</p>	<p>Funkcie jazyka</p> <p>Pozdraviť sa spolužiakom v triede</p> <p>Požiadat' o informáciu, čo sa nachádza v školskej taške/v triede</p> <p>Poskytnúť informáciu o obsahu školskej tašky, predmetoch a ľuďoch v triede</p>
<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Osobné a prívlastňovacie zámená</p> <p>Opytovacie zámená</p> <p>Sloveso to be v prítomnom čase jednoduchom</p> <p>Prítomný čas jednoduchý základných plnovýznamových sloviés</p>	<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Osobné zámená – I, he, she</p> <p>Prívlastňovacie zámeno: my</p> <p>Opytovacie zámeno: What</p> <p>Sloveso to be v prítomnom čase jednoduchom</p> <p>Prítomný čas jednoduchý plnovýznamových sloviés: write, draw, read</p> <p>Lexika k téme Moja školská taška/Moja trieda</p>
<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Oboznamovanie sa so zvyklosťami vo verbálnej a neverbálnej komunikácii v cudzom jazyku, ako sú spôsoby oslovenia v škole</p>	<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Primerane sa pozdraviť spolužiakom v školskom prostredí</p>
<p>Tematické okruhy</p> <p>Vzdelávanie: moja škola a trieda</p>	<p>Tematické okruhy/témy</p> <p>Vzdelávanie: moja trieda/moja školská taška</p>
	<p>Druhy textov</p> <p>Ilustrácie, texty (nahrávky) k aktivitám, text (nahrávka) básničky, text (nahrávka) pesničky</p>

Priebeh vyučovacej jednotky	
Úvod	
<p>Motivácia (6 minút)</p>	<p>Na úvod prvej hodiny učiteľ predstaví žiakom tému a vysvetlí im cieľ vyučovacej hodiny. Žiaci si môžu otvoriť svoje školské tašky a pripomenúť si ich obsah. Môžu pomenovať napr. 5 vecí, ktoré musia byť v každej školskej taške. Žiaci môžu používať materinský jazyk. Ak dokážu niečo v školskej taške pomenovať aj v inom/cudzom jazyku (nemusi to byť anglický jazyk), môžu to urobiť. Prípadne žiaci môžu aj vo dvojiciach porovnať svoje zoznamy vecí v taške a zistiť, ktoré sa najčastejšie opakujú. Jeden predmet môžu povedať aj v inom jazyku. Učiteľ na záver stručne spojí veci so životnou situáciou: „Prečo je dobré vedieť pomenovať veci v taške v inom jazyku?“.</p>
Hlavná časť	
<p>Aktivita 1 (7 minút)</p>	<p>What's in my school bag?</p> <p>Prvá aktivita je založená na počúvaní s porozumením. Žiaci si prezrú obrázok školskej tašky a opakovane počúvajú text z nahrávky/prípadne učiteľ text číta nahlas. Učiteľ im gestami a ukázkou reálnych školských pomôcok priblíži obsah nahrávky. Žiaci opakujú text z nahrávky a zároveň ukazujú predmety na obrázku.</p>

Hlavná časť	<p>Text nahrávky k Aktivite 1: Hello children. My name is Ann, and this is my school bag. What's in my school bag? Look. It's my book. Look. It's my notebook. Look. It's my pen. Look. It's my pencil case. Look. It's my apple. Look. It's my water. Look. It's my teddy.</p>
Aktivita 2 (6 minút)	<p>Trace, colour and say V druhej aktivite žiaci spájajú dva obrázky pomocou vybodkovanej čiary. Druhý obrázok z dvojice môžu ľubovoľne vyfarbiť. Každý vyfarbený predmet podľa vzoru pomenujú. Text k Aktivite 2: It's my school bag. It's my book. It's my pencil case. It's my teddy.</p>
Aktivita 3 (6 minút)	<p>Choose, show and say V tretej aktivite si žiaci vyberú jeden predmet zo školskej tašky, napr. knihu, pero, peračník... a prídu ho ukázať spolužiakom a pomenovať ho na vybrané stanovisko v triede. Do aktivity sa žiaci zapoja na základe vlastného záujmu. Nemusia sa zapojiť všetci žiaci v triede. Ak niektorý žiak iba počúva, je to úplne v poriadku. Variáciou je pridanie malého „háďania“: Žiak ukáže predmet bez jeho názvu a ostatní ho skúsia pomenovať.</p>
Aktivita 4 (7 minút)	<p>Poem about my school bag Štvrtá aktivita je založená na krátkej básničke o školskej taške. Žiaci môžu pracovať napr. v kruhu v zadnej časti triedy. Žiaci si básničku opakovane vypočujú (podľa potrieb skupiny) a potom jej časť z nej opakujú. Môžu pritom ukazovať predmety/obrázky predmetov spomínané v básničke. Variáciou aktivity je rozdelenie básničky na časti a každú časť môže povedať iný žiak. Rozvíja sa tým pozornosť a spolupráca žiakov.</p>
Reflexia a spätná väzba (7 minút)	<p>Priebežne, pri riešení aktivít, môže učiteľ využívať krátku vizuálnu aktivitu na spätnú väzbu od žiakov, napr. „smiley chart“ alebo „palec hore/dole“ pri jednotlivých aktivitách – žiaci tak môžu rýchlo ukázať, čo sa im páčilo. V záverečnej fáze hodiny žiaci spoločne s učiteľom zhrnú priebeh vyučovacej hodiny, spoločne naformulujú to, čo sa na hodine naučili (môžu použiť aj materinský jazyk). Učiteľ okomentuje aktivity, ktoré sa z jeho pohľadu vydarili, ale aj tie, ktoré nabadúce skúsia urobiť lepšie/precíznejšie/zábavnejšie. Žiaci okomentujú aktivity zo svojho pohľadu – čo sa im páčilo/čo bolo ťažké/ľahké/zábavné/nudné... Učiteľ pripomenie žiakom, že tejto téme sa budú venovať ešte 2 nasledujúce vyučovacie hodiny.</p>
Hodnotenie (cca 6 minút, priebežne počas hodiny)	<p>Hodnotenie žiakov je formatívne, prebieha priebežne počas hodiny paralelne s aktivitami. Cieľom hodnotenia je oceniť prácu žiakov: to, že riešia aktivity s pozitívnou motiváciou a nasadením; to, že sa dokážu pri práci adekvátne sústrediť a aktivitu dokončiť; to, že dokážu splniť stanovené ciele aktivít, aj napriek váhaniu, pomalšiemu tempu či nutnosti neustále opakovať vzorové slovné spojenia a jednoduché vety. Príklady formatívneho hodnotenia (1. vyučovacia hodina): – Aktivita 1 – What's in my school bag? Formatívne hodnotenie: Učiteľ po správnej odpovedi hneď pochváli (“Yes, that's a pencil!”) a prípadne zopakuje vetu, aby si ju upevnili všetci. Mini spätná väzba: „Vidím, že už viacerí vedia povedať That's a pencil. Skúsime ešte raz všetci spolu.“</p>

Hlavná časť	
	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="505 297 1365 449">– <i>Aktivita 2 – Trace, colour and say</i> Formatívne hodnotenie: Učiteľ počas práce obchádza lavice, pýta sa: “What’s this?”, chváli úsilie žiakov. Mini spätná väzba: „Výborne ste spojili farby a predmety – teraz skúsime povedať vetu: This is a blue pen.“ <li data-bbox="505 471 1365 591">– <i>Aktivita 3 – Choose, show and say</i> Formatívne hodnotenie: Žiak odpovedá, učiteľ hneď reaguje: „Yes, you’re right!“ alebo „Almost – it’s a book, not a bag.“ Mini spätná väzba: „Dnes sa nám podarilo zapamätať si už všetkých 6 slov, skvelá práca!“ <li data-bbox="505 614 1365 902">– <i>Aktivita 4 – Poem about my school bag</i> Formatívne hodnotenie: Učiteľ počas recitácie sleduje, kto reaguje správne a povzbudzuje: „Good job, That’s a ruler!“ Mini spätná väzba: „Všetci ste dnes vedeli ukázať správne predmety, keď ste ich počuli – nabudúce pridáme nové.“ Dôležitou súčasťou hodnotenia je aj sebareflexia žiakov, keď má žiak možnosť vyjadriť svoj pohľad na vlastnú prácu a učenie. Žiaci sami hodnotia svoj pokrok a učia sa uvedomovať si svoje silné stránky, aj oblasti na zlepšenie. Môžete pridať krátke slovné frázy, ktoré používajú aj žiaci: napr. „Dnes som sa naučil...“, „Najviac sa mi páčilo...“, „Mohol by som skúsiť...“.
Poznámky pre učiteľa	
<p data-bbox="233 988 1365 1152"> Hodina je koncipovaná ako praktická, interaktívna a žiakom blízka, s dôrazom na aktívne zapojenie a pozitívnu motiváciu. Striedanie aktivít podporuje rôzne štýly učenia a umožňuje každému žiakovi nájsť si spôsob, ako sa do vyučovania zapojiť. Priebežné formatívne hodnotenie je prirodzene zakomponované do činností. Vhodným doplnením môže byť využitie jednoduchých vizuálnych hodnotiacich nástrojov – napríklad smajlíkov alebo farebných bodov, ktoré si žiaci sami dopĺňajú počas jednotlivých aktivít. Tento prístup rozvíja ich sebareflexiu, podporuje pocit zodpovednosti za vlastný pokrok a zároveň poskytuje učiteľovi rýchly a prehľadný nástroj na sledovanie zapojenia a porozumenia žiakov. </p> <p data-bbox="233 1174 1219 1204"> Aktivita 5 (aktivita navyše pre žiakov, ktorí sú napr. rýchlejší ako ostatní žiaci): Match. Point and say </p> <p data-bbox="233 1215 1365 1351"> Piatu aktivitu môže učiteľ využiť pre žiakov, ktorí sú napríklad rýchlejší ako ostatní. Prípadne, ak sa potrebuje individuálne pri niektorej skupine žiakov pristaviť, môže zadať v tom čase túto aktivitu inej skupine v triede. V pracovnom liste k tejto aktivite žiaci spájajú farebný obrázok s kontúrou rovnakého obrázku v dvoch radoch. Prvý rad obsahuje farebné obrázky, druhý rad obsahuje kontúry rovnakých obrázkov, ktoré žiaci spájajú s farebnými obrázkami z prvého radu. Žiaci predmety na obrázku pomenujú. Učiteľ môže pridať aj rozširujúcu otázku napr. „Ktorý predmet máš najradšej?“ </p> <p data-bbox="233 1363 1365 1437"> Podklady k jednotlivým aktivitám sú k dispozícii nižšie. Pri aktivitách je okrem obrázkov aj text k nahrávke. Nahrávku je možné vyhotoviť a upraviť prostredníctvom rôznych digitálnych aplikácií, napr. Google diktafón, Google Keep, Zoom a SpeechAce. </p> <p data-bbox="233 1449 1365 1501"> Obrázky z aktivít učiteľ môže aj vytlačiť a rozdať žiakom, aby si ich vystrihli a vytvárali si z nich obrázkový slovník k téme Moja školská taška/moja trieda. </p> <p data-bbox="233 1521 1365 1567"> <i>Obrázky a texty použité v tomto scenári vyučovacej jednotky boli vytvorené pomocou nástroja ChatGPT (model GPT-5). Pri tvorbe obrázkov alebo textov je najdôležitejšie zadať jasný a podrobný opis požadovaného výsledku. Čím konkrétnejší a presnejší je popis (tzv. prompt), tým lepšie a relevantnejšie výstupy model vytvorí.</i> </p>	

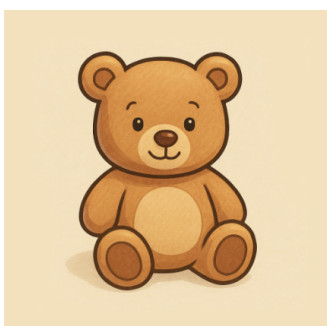
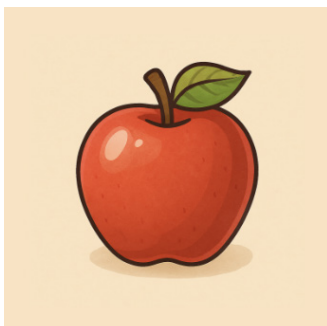
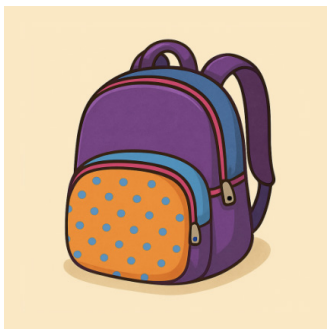
My School Bag

Hello children,
My name is Meg.
What's in my bag?
Let's take a look – not a leg!

It's my book,
It's my pen,
It's my notebook
Once again.

It's my water,
It's my apple,
It's my pencil case –
All in my bag, in one place!

So many things,
Big and small –
I love my bag –
That's all!

6.2 Anglický jazyk: príklad vyučovacej jednotky (1. cyklus, 1. ročník)

Názov	Moja školská taška /Moja trieda
Vyučovaci predmet	anglický jazyk
Ročník/cyklus	1. ročník/1. cyklus
Tematický okruh podľa ŠVP	Vzdelávanie: moja škola a trieda
Témy	Predmety v školskej taške, predmety a ľudia v triede
Trvanie vyučovacej jednotky	45 minút – druhá vyučovacia hodina (3 samostatné vyučovacie hodiny)
Prierezové gramotnosti	Čitateľská gramotnosť, digitálna gramotnosť, sociálna a emocionálna gramotnosť
Pomôcky a materiály	vytlačené obrázky a pracovné listy k aktivitám uvedené v tomto scenári vyučovacej jednotky, nahraté texty k aktivitám, nahrávky k básničke o školskej taške, nahrávka piesne o mojej triede, školské tašky, kniha, pero, peračník, zošit, ceruzka, jablko, plyšový macko, fľaša s vodou

Prepojenie vyučovacej jednotky so ŠVP a ŠKVP	
Ciele vzdelávania na úrovni ŠVP	Ciele vzdelávania na úrovni ŠKVP
<ol style="list-style-type: none"> Jednoducho sprostredkovať informácie iným ľuďom. Rozpoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú osoby žiaka a jeho bezprostredného okolia. Verbálne reagovať na základe príkladov a podnetov z okolia. 	<ol style="list-style-type: none"> Jednoducho sprostredkovať informácie ostatným žiakom v triede. Rozpoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú obsahu školskej tašky, predmetov a ľudí v triede. Ústne vyjadriť slová a jednoduché vety podávajúce informácie o predmetoch v školskej taške a triede, aj o ostatných ľuďoch v triede (I can say what's in my schoolbag. I can ask about objects in the classroom.).
Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozoznať bežné, známe slová za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte. Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami. 	<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozoznať známe slová na tému Moja školská taška/ Moja trieda za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte. Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám, ktoré sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami na tému obsahu školskej tašky a predmetov a ľudí v triede.
<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky a obmedzený počet naučených slovných spojení. Podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet. 	<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Zrozumiteľne vysloviť obmedzený počet naučených slovných spojení: What's in my schoolbag? It's my book, notebook, pen, pencil... What's in my class? It's my desk, chair... Podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých viet o obsahu školskej tašky a o školskej triede.

Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <p>– Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpoveďami, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia.</p>	<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <p>– Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpoveďami: What's in my schoolbag? What's in my class? It's my pen, pencil, book, chair a pod.</p>
Obsahový štandard na úrovni ŠVP	Obsahový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Funkcie jazyka</p> <p>Nadviazanie kontaktu pri stretnutí: pozdraviť Požiadanie a poskytnutie informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu</p>	<p>Funkcie jazyka</p> <p>Pozdraviť sa spolužiakom v triede Požiadať o informáciu, čo sa nachádza v školskej taške/v triede Poskytnúť informáciu o obsahu školskej tašky, predmetoch a ľuďoch v triede</p>
<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Osobné a privlastňovacie zámená Opytovacie zámená Sloveso to be v prítomnom čase jednoduchom Prítomný čas jednoduchý základných plnovýznamových slovies</p>	<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Osobné zámená – I, he, she Privlastňovacie zámeno: my Opytovacie zámeno: What Sloveso to be v prítomnom čase jednoduchom Prítomný čas jednoduchý plnovýznamových slovies: write, draw, read Lexika k téme Moja školská taška/Moja trieda</p>
<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Oboznamovanie sa so zvyklosťami vo verbálnej a neverbálnej komunikácii v cudzom jazyku, ako sú spôsoby oslovenia v škole</p>	<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Primerane sa pozdraviť spolužiakom v školskom prostredí</p>
<p>Tematické okruhy</p> <p>Vzdelávanie: moja škola a trieda</p>	<p>Tematické okruhy/témy</p> <p>Vzdelávanie: moja trieda/moja školská taška</p>
	<p>Druhy textov</p> <p>Ilustrácie, nahrávky k aktivitám, nahrávka básničky, nahrávka pesničky</p>

Priebeh vyučovacej jednotky	
Úvod	
<p>Motivácia (5 minút)</p>	<p>Na úvod druhej hodiny učiteľ zopakuje žiakom tému a vysvetlí im cieľ vyučovacej hodiny. Prípadne im, že na minulej hodine sa venovali téme školskej tašky, dnes budú v téme pokračovať a rozšíria ju o prostredie triedy. Povzbudí žiakov, aby si popozerali vlastnú triedu, môžu opísať, ak je v triede niečo nové (napr. plagát so školskými pomôckami na stene).</p>
Hlavná časť	
<p>Aktivita 1 (7 minút)</p>	<p>Poem about my school bag</p> <p>V prvej aktivite si žiaci zopakujú básničku o školskej taške z minulej hodiny (z aktivity 4). Najprv žiaci pracujú v kruhu. Pripraví si všetky pomôcky, ktoré sa v básničke uvádzajú a navzájom si ich, pri opakovaní básničky, ukazujú.</p> <p>Následne pracujú vo dvojiciach a navzájom sa podľa vzoru pýtajú a odpovedajú, čo má kto v taške, resp. čo si z tašky vybral: What's in my school bag? It's a pen. It's a book. It's a notebook...</p> <p>Žiaci môžu pri opakovaní básničky ukazovať pomôcky, ale aj s nimi prejsť po triede alebo ich odložiť na „stanoviská“ podľa toho, či ide o písacie potreby, knihy alebo iné predmety.</p>

Hlavná časť	
Aktivita 2 (7 minút)	<p>Listen and draw</p> <p>Druhá aktivita je založená na počúvaní s porozumením. Žiaci nakreslia 3 školské pomôcky, ktoré sa spomínajú v nahrávke. Každý predmet treba nakresliť do bieleho rámčeka v školskej taške.</p> <p>Nahrávka sa prehrá dvakrát:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prvýkrát žiaci len počúvajú a snažia sa predstaviť si predmety. – Druhýkrát už kreslia, čím sa zníži stres z toho, že musia všetko stihnúť naraz. <p>Text nahrávky k aktivite 2: Hello children. It's my school bag. It's green and red. It's my pen. It's my notebook. It's my pencil case.</p> <p>Tip pre učiteľa: alternatívne rozšírenie Aktivity 2.</p> <p>Farbná inštrukcia: V nahrávke môžete pridať aj popis farby predmetov („It's my red pen.“), aby sa rozvíjala aj schopnosť spájať farbu so slovom a podporilo pozorné počúvanie.</p> <p>Kontrola a sebareflexia: Po nakreslení si môžu žiaci porovnať svoj obrázok s partnerom a povedať aspoň jednu vetu o tom, čo nakreslili („This is my pen. It's blue.“).</p> <p>Malý „twist“ na motiváciu: Pridanie herného prvku. Do nahrávky sa môže vložiť aj jeden predmet, ktorý sa nenachádza v taške a žiaci ho nemajú nakresliť.</p>
Aktivita 3 (8 minút)	<p>My School Bag and My Class – Listen, sing and point</p> <p>Tretia aktivita je založená na pesničke s názvom My School Bag and My Class. Žiaci opakovane pieseň počúvajú, pričom názorne ukazujú na predmety/lúdi na obrázku k Aktivite 3. Najprv žiaci len ukazujú predmety pri počúvaní, potom spievajú spolu s nahrávkou a napokon bez nej. Žiaci sa môžu aj rozdeliť na menšie skupiny a spoločne spievať na viacerých stanoviskách v triede.</p> <p>Tip pre učiteľa: alternatíva k Aktivite 3.</p> <p>Herný prvok: Môžete zaradiť „stop & point“ – pesnička sa náhle zastaví a učiteľ povie „Show me a pen!“ (Žiaci musia rýchlo ukázať správny predmet).</p> <p>Text piesne bol generovaný nástrojom ChatGPT. Je možné použiť melódiu známych detských piesní: „Twinkle, Twinkle, Little Star“ alebo „Baa Baa Black Sheep“ alebo „The Wheels on the Bus“, ale takisto je možné požiadať ChatGPT o jednoduchý notový zápis či použiť iné nástroje umelej inteligencie, ktoré vygenerujú po zadaní textu pieseň na stiahnutie napr. vo formáte MP3: Melobytes (https://melobytes.com/en/app/lyrics-to-song), Suno AI (https://app.suno.ai)</p>
Aktivita 4 (7 minút)	<p>Look and circle</p> <p>Aktivita vychádza z obrázka, na ktorom je zobrazená bežná školská trieda. Žiaci si pozorne obrázok prezrú a zakrúžkujú predmety, ktoré do triedy patria, zelenou farbou. Predmety, ktoré do triedy nepatria, zakrúžkujú červenou farbou. Následne si vo dvojiciach (podľa vzoru) kladú otázku What's in my class? a odpovedajú It's a desk, chair, pen, book... He's my friend. She's my friend. She's my teacher...</p>
Reflexia a spätná väzba (cca 6 minút, priebežne počas hodiny)	<p>Reflexia by sa mala týkať priebehu hodiny a učiteľ aj žiaci si zhrnú, čomu sa na hodine venovali, čo sa im podarilo, čo by mohli urobiť inak a pod. Každý žiak môže povedať jednu vec, ktorá sa mu na hodine páčila (môže byť aj pohybová alebo zábavná časť hodiny).</p>
Hodnotenie	<p>Žiaci si hviezdíčkom alebo iným tvarom v rámci sebahodnotenia označia v pracovných listoch tie obrázky predmetov, ktoré už dokážu pomenovať. To, čo dokážu pomenovať bez problémov, môžu označiť zelenou hviezdíčkom. Predmety, ktoré sa ešte musia doučiť, označia žltou farbou. Ak niečo zatiaľ vôbec nedokážu pomenovať, označia červeným tvarom.</p>
Poznámky pre učiteľa	
<p>Odporúčame, aby vyučujúci žiakov informoval, že na nasledujúcej hodine budú vyrábať plagát na tému Moja školská taška/Moja trieda. Žiaci si môžu vopred premyslieť, ktorú z dvoch tém preferujú. Rovnako si môžu premyslieť, akú techniku použijú. Žiaci si k téme donesú fotky vystrihnuté z časopisu či nejakého katalógu, alebo si nakreslia vlastné obrázky predmetov, alebo na plagát nalepia napr. reálne predmety napr. ceruzku a pero. Plagát bude mať veľkosť formátu A3. Žiaci by si nemali zabudnúť doniesť aj nožnice, lepidlo, farbičky a pod.</p> <p><i>Obrázky a texty použité v tomto scenári vyučovacej jednotky boli vytvorené pomocou nástroja ChatGPT (model GPT-5). Pri tvorbe obrázkov alebo textov je najdôležitejšie zadať jasný a podrobný opis požadovaného výsledku. Čím konkrétnejší a presnejší je popis (tzv. prompt), tým lepšie a relevantnejšie výstupy model vytvorí.</i></p>	

My School Bag and My Class

pen

book

pencil

teacher

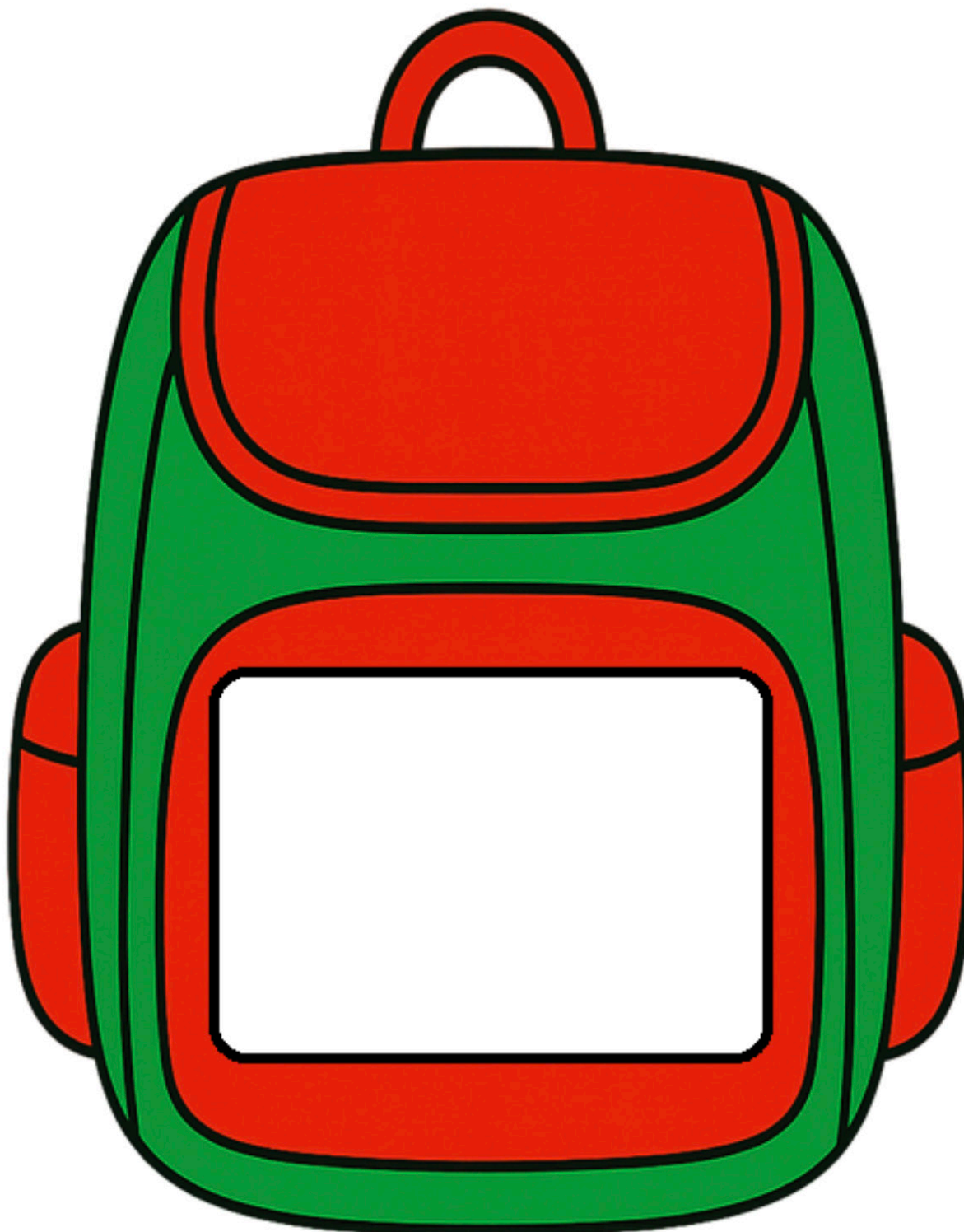

friend

desk

chair

Aktivita 3: My School Bag and My Class (text piesne)

Verse 1

Hello children,
It's Ann again.
You know my bag,
My school bag, yes!

It's my pen — I write, I write!
It's my pencil — I draw, that's right!
It's my book — I read, I read!
So many things I really need!

Chorus

♪ My school bag, my school bag,
What's inside? Come take a look!
A pen, a pencil, and a book —
My school bag, my school bag! ♪

Verse 2

And this is my class —
So nice and bright!
What's in my class?
Let's say it right:

It's my desk.
It's my chair.
She's my teacher.
He's my friend — right there!

Chorus (repeat)

♪ My school bag, my school bag,
What's inside? Come take a look!
A pen, a pencil, and a book —
My school bag, my school bag! ♪

Yes –
green colour

No –
red colour

6.3 Anglický jazyk: príklad vyučovacej jednotky (1. cyklus, 1. ročník)

Názov	Moja školská taška /Moja trieda
Vyučovaci predmet	anglický jazyk
Ročník/cyklus	1. ročník/1. cyklus
Tematický okruh podľa ŠVP	Vzdelávanie: moja škola a trieda
Témy	Predmety v školskej taške, predmety a ľudia v triede
Trvanie vyučovacej jednotky	45 minút – tretia vyučovacia hodina (3 samostatné vyučovacie hodiny)
Prierezové gramotnosti	Čitateľská gramotnosť, digitálna gramotnosť, sociálna a emocionálna gramotnosť
Pomôcky a materiály	vytlačené obrázky a pracovné listy k aktivitám uvedené v tomto scenári vyučovacej jednotky, nahraté texty k aktivitám, nahrávky k básničke o školskej taške, nahrávka piesne o mojej triede, školské tašky, kniha, pero, peračník, zošit, ceruzka, jablko, plyšový macko, fľaša s vodou

Prepojenie vyučovacej jednotky so ŠVP a ŠKVP	
Ciele vzdelávania na úrovni ŠVP	Ciele vzdelávania na úrovni ŠKVP
<ol style="list-style-type: none"> Jednoducho sprostredkovať informácie iným ľuďom. Rozpoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú osoby žiaka a jeho bezprostredného okolia. Verbálne reagovať na základe príkladov a podnetov z okolia. 	<ol style="list-style-type: none"> Jednoducho sprostredkovať informácie ostatným žiakom v triede. Rozpoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú obsahu školskej tašky, predmetov a ľudí v triede. Ústne vyjadriť slová a jednoduché vety podávajúce informácie o predmetoch v školskej taške a triede, aj o ostatných ľuďoch v triede (I can say what's in my schoolbag. I can ask about objects in the classroom.).
Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozoznať bežné, známe slová za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte. Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami. 	<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozoznať známe slová na tému Moja školská taška/ Moja trieda za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte. Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám, ktoré sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami na tému obsahu školskej tašky a predmetov a ľudí v triede.
<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky a obmedzený počet naučených slovných spojení. Podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet. 	<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Zrozumiteľne vysloviť obmedzený počet naučených slovných spojení: What's in my schoolbag? It's my book, notebook, pen, pencil... What's in my class? It's my desk, chair... Podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých viet o obsahu školskej tašky a o školskej triede.

Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <ul style="list-style-type: none"> Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpoveďami, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia. 	<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <ul style="list-style-type: none"> Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpoveďami: What's in my schoolbag? What's in my class? It's my pen, pencil, book, chair a pod.
Obsahový štandard na úrovni ŠVP	Obsahový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Funkcie jazyka</p> <p>Nadviazanie kontaktu pri stretnutí: pozdraviť</p> <p>Požiadanie a poskytnutie informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu</p>	<p>Funkcie jazyka</p> <p>Pozdraviť sa spolužiakom v triede</p> <p>Požíadať o informáciu, čo sa nachádza v školskej taške/v triede</p> <p>Poskytnúť informáciu o obsahu školskej tašky, predmetoch a ľuďoch v triede</p>
<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Osobné a privlastňovacie zámená</p> <p>Opytovacie zámená</p> <p>Sloveso to be v prítomnom čase jednoduchom</p> <p>Prítomný čas jednoduchý základných plnovýznamových slovíes</p>	<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Osobné zámená: I, he, she</p> <p>Privlastňovacie zámeno: my</p> <p>Opytovacie zámeno: What</p> <p>Sloveso to be v prítomnom čase jednoduchom</p> <p>Prítomný čas jednoduchý plnovýznamových slovíes: write, draw, read</p> <p>Lexika k téme Moja školská taška/Moja trieda</p>
<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Oboznamovanie sa so zvyklosťami vo verbálnej a neverbálnej komunikácii v cudzom jazyku, ako sú spôsoby oslovovania v škole</p>	<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Primerane sa pozdraviť spolužiakom v školskom prostredí</p>
<p>Tematické okruhy</p> <p>Vzdelávanie: moja škola a trieda</p>	<p>Tematické okruhy/témy</p> <p>Vzdelávanie: moja trieda/moja školská taška</p>
	<p>Druhy textov</p> <p>Ilustrácie, nahrávky k aktivitám, nahrávka básničky, nahrávka pesničky</p>

Priebeh vyučovacej jednotky	
Úvod	
<p>Motivácia (5 minút)</p>	<p>Na úvod tretej hodiny učiteľ žiakom predstaví cieľ hodiny, že stále pokračujú v téme Moja školská taška/Moja trieda. Dnešná hodina bude založená prakticky, žiaci budú mať príležitosť využiť nacvičené jednoduché slovné spojenia a vety, aby vyjadrili funkcie: Osloviť niekoho/ pozdraviť a tiež Požiadať o informáciu a poskytnúť informáciu. Cieľom je vytvoriť plagáty o svojej triede/školskej taške. Môžu si vybrať ľubovoľnú techniku, ktorá sa im páči a nie je časovo príliš náročná. Žiaci sa učia spolupracovať vo dvojiciach a jednoducho prezentovať svoj výtvor spolužiakovi/spolužiačke.</p> <p>Ak je to potrebné, možno zaradiť aj krátku ukážku alebo inšpiratívny plagát, aby mali žiaci jasnú predstavu o výstupe a explicitne nadviazať na dianie z minulej hodiny. Modelové vety z predchádzajúcich hodín možno rýchle preopakovať formou hry „Čo chýba?“. „What's Missing?“</p> <p>Na lavicu alebo na koberec sa dá 6 – 8 reálnych predmetov zo slovnéj zásoby. Žiaci si ich pozrú a spoločne ich pomenujú. Potom zavrú oči, učiteľ alebo poverený žiak jeden predmet schová a opýta sa: What's missing? Žiaci odpovedajú: The pen...</p>

Hlavná časť	
Aktivita 1 (5 minút)	<p>Prvá aktivita je zameraná na opakovanie jednoduchých slovných spojení a viet, ktoré si žiaci osvojili na predchádzajúcich 2 hodinách. Môže na to poslúžiť napr. pesnička z Aktivity 3 z predchádzajúcej hodiny. Pri počúvaní piesne žiaci ukazujú predmety, ktoré sa v nej spomínajú a tiež napodobňujú činnosti z piesne – čítanie, kreslenie a písanie.</p> <p>Tip pre učiteľa: alternatívy k priebehu Aktivity 1: Zmena poradia – „Teacher in the Song“: Po jednom prehraní učiteľ vynechá zvuk (mute) pri niektorých slovách v piesni a žiaci ich musia doplniť pohybom aj slovné. Alebo „Pass the Bag“: Do školskej tašky daj 6 – 8 predmetov (skutočné alebo obrázky). Žiaci si tašku posúvajú do kruhu, kým hrá hudba – pieseň. Keď hudba prestane, žiak, ktorý tašku drží, vyberie jeden predmet a povie: It's a... Pokračuje sa, kým sa taška nevyprázdni.</p>
Aktivita 2 (18 minút)	<p>Druhá aktivita spočíva v tvorbe plagátu. Pred samotnou tvorbou učiteľ žiakom poskytne vzorové slovné spojenia a vety, ktoré žiaci budú potrebovať. Môžu opakovať v skupinkách či individuálne. Použijú sa tieto slovné spojenia a vety: Hello. What's in my schoolbag? It's my... What's in my class? It's my... He's my friend. She's my friend. He's my teacher. I read, draw, write..., a pod. Vhodné je aj poskytnutie obrázkového slovníka.</p> <p>Každý žiak si vyberie tému Moja školská taška alebo Moja trieda. Učiteľ rozdá žiakom tvrdý papier formátu A3 a vysvetlí im, že na ich projekte má byť cca. 4 – 5 objektov. Žiaci tvoria plagát ľubovoľnou technikou. Mali by využiť vopred pripravené a nastrihané obrázky alebo kresbičky, ktoré si doniesli už hotové na hodinu, aby sa dala tvorba projektu zvládnuť v primeranom čase. Počas práce obchádza učiteľ žiakov a pýta sa: What's this? → žiak odpovedá: It's my book a pod. Pokiaľ si žiaci chcú celý projekt náročnejšie vymaľovať, prípadne ozdobiť, môžu ho dokončiť doma a doniesť na druhý deň do školy.</p>
Aktivita 3 (8 minút)	<p>Záverečná aktivita spočíva v krátkej prezentácii plagátu žiakmi navzájom vo dvojiciach. Na začiatku prezentácií môže urobiť učiteľ krátky model – učiteľ si zoberie plagát a hrá žiaka, druhý žiak hrá kamaráta. Predvedú otázku/odpoveď.</p> <p>Potom nasledujú žiacke prezentácie. Každý žiak položí otázku: What's in my school bag/class? A odpovedá na ňu jednoduchými vetami: It's my... He's... She's...</p>
Reflexia a spätná väzba (5 minút)	<p>Učiteľ dáva pozitívnu spätnú väzbu žiakom za to, že si dokázali premyslieť tému a techniku tvorby plagátu a vopred si pripraviť potrebné obrázky/kresbičky. Spätná väzba k práci na hodine môže smerovať k oceneniu spolupráce žiakov vo dvojiciach, ale aj k pomoci žiakov navzájom, napr. ak si požičajú zabudnuté lepidlo. Pozitívna spätná väzba môže byť o tom, že žiaci pracovali sústredene a každý z nich vytvoril nejaký plagát. Pravdepodobne bude potrebné plagáty dozdobiť doma a opätovne priniesť do školy. Je to očakávaný postup a je to tak v poriadku. Ďalej je potrebné oceniť samotné dialógy žiakov, keď si budú vo dvojiciach plagáty ukazovať a učiteľ bude ich prácu facilitovať. Učiteľ pochváli žiakov za to, že si pripravili obrázky/kresby, pracovali sústredene, pomáhali si navzájom a odvážne používali angličtinu v otázkach a odpovediach. Používa jednoduché frázy, napr.: Good job! Nice colours!</p>
Hodnotenie (4 minúty, priebežne počas hodiny)	<p>Hodnotenie práce žiakov je formatívne a smeruje k povzbudeniu žiakov, aby sa zapájali do diania na hodine aktívne, bez strachu a mali záujem v učení sa angličtiny napredovať.</p>
Poznámky pre učiteľa	
<p>Tvorba plagátu na vyučovacej hodine môže byť pre žiakov prvého ročníka časovo náročná. Preto je potrebné pripraviť si podklady, napr. nastrihané obrázky vopred. Hotové plagáty prinesú žiaci po záverečnej domácej finalizácii späť do školy. Je vhodné ich umiestniť na viditeľné miesto v triede a vrátiť sa k nim aj na niektorej z nasledujúcich hodín. Niektorí žiaci môžu svoj plagát neskôr prezentovať aj pred väčšou skupinou žiakov, prípadne pred celou triedou. Plagáty môžu slúžiť aj ako vizuálna pomôcka na nasledujúcich hodinách.</p> <p>Nadväznú doplnujúce aktivity – na plagát pridať nové prvky, ktoré sa učili na hodine (napr. nové slovíčka alebo predmety). Žiaci môžu plagát postupne rozširovať počas týždňa.</p> <p>Digitálne zdieľanie – ak je možnosť, vyfotiť plagáty a vytvoriť triedny digitálny album alebo prezentáciu, kde každý žiak stručne popíše svoj plagát.</p> <p><i>Podklady k aktivitám:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Aktivita 1: Použijú sa podklady k Aktivite 3 z predchádzajúcej hodiny. – Aktivita 2: Použijú sa nastrihané, prípadne nakreslené obrázky/fotky k témam Moja školská taška, Moja trieda podľa výberu žiakov. – Aktivita 3: Žiaci využijú vlastnoručne pripravené plagáty. 	

6.4 Anglický jazyk: príklad vyučovacej jednotky (1. cyklus, 3. ročník)

Názov	Moja školská taška /Moja trieda
Vyučovaci predmet	anglický jazyk
Ročník/cyklus	3. ročník/1. cyklus
Tematický okruh podľa ŠVP	Vzdelávanie: moja škola a trieda
Témy	Vzdelávanie, miestnosti a ľudia v škole, nový spolužiak v triede
Trvanie vyučovacej jednotky	90 minút – dve vyučovacie hodiny v jednom bloku
Prierezové gramotnosti	Interkultúrna gramotnosť, sociálna a emocionálna gramotnosť
Pomôcky a materiály	obrázky/fotografie miestností v škole, reálne školské pomôcky, pracovné listy k aktivite 2 a 3

Prepojenie vyučovacej jednotky so ŠVP a ŠKVP	
Ciele vzdelávania na úrovni ŠVP	Ciele vzdelávania na úrovni ŠKVP
<ol style="list-style-type: none"> Rozoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú osoby žiaka a jeho bezprostredného okolia. Porozumieť krátkym, jednoduchým textom s vizuálnou oporou. Verbálne reagovať na základe príkladov a podnetov z okolia. 	<ol style="list-style-type: none"> Rozoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú triedy a školy, do ktorej žiak chodí. Porozumieť krátkym, jednoduchým textom s vizuálnou oporou, v ktorých sa opisujú miestnosti v škole a činnosti vykonávané v škole. Verbálne reagovať na základe príkladov a podnetov z okolia, jednoducho pomenovať a opísať miestnosti a ľudí v škole, pýtať sa jednoduché otázky na tému môj spolužiak, moja trieda.
Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozoznať bežné, známe slová za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte. Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami. 	<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozoznať bežné, známe slová, ak sú vyslovené zreteľne a pomaly na tému moja škola, moja trieda, môj spolužiak. Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne, napr. Čo je toto? Kde si? Ako sa voláš?
<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Podľa príkladu vytvorí krátke vety o sebe. Podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet. Na niečo ukázať a opýtať sa, čo to je. 	<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Podľa príkladu vytvorí krátke vety o sebe a svojej škole. Podľa príkladu opísať svoju triedu a školu. Na niečo ukázať a opýtať sa, čo to je. Napr. Je to knižnica? Je to taška?
<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <ul style="list-style-type: none"> Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpoveďami, ktoré sa týkajú tém zo žiakovho bezprostredného okolia. 	<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <ul style="list-style-type: none"> Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpoveďami o názvoch miestností v škole, spolužiakoch a aktivitách v škole.

Obsahový štandard na úrovni ŠVP	Obsahový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Funkcie jazyka</p> <p>Nadviazanie kontaktu pri stretnutí</p> <p>Požiadanie a poskytnutie informácie</p> <p>Predstavenie záľub a preferencií</p>	<p>Funkcie jazyka</p> <p>Nadviazať kontakt pri stretnutí: pozdraviť sa, opýtať sa na meno a vek nového spolužiaka, povedať svoje meno.</p> <p>Požiadat' a poskytnúť informácie: pomenovať miestnosti v škole, vyjadriť, čo sa v nich dá robiť, klásť otázky o miestnostiach a ľuďoch v škole, poskytnúť na ne odpoveď.</p> <p>Vyjadriť záľuby a preferencie: povedať, čo sa mi v škole páči, čo mám rád.</p>
<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Jednotné a množné číslo podstatných mien s pravidelným tvorením množného čísla</p> <p>Osobné zámená: I, you, he, she, it</p> <p>Základné prívlastňovacie zámená: my, your, his, her</p> <p>Ukazovacie zámeno this</p> <p>Opytovacie zámená</p> <p>Sloveso to be v prítomnom čase jednoduchom</p> <p>Prítomný čas jednoduchý základných plnovýznamových slovíes</p>	<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Jednotné a množné číslo podstatných mien: pupil, teacher, friend, classroom, desk, chair, school bag, canteen, library, playground, game, book, pen, pencil, computer room, teachers' room a pod.</p> <p>Osobné zámená: I, you, he, she, it</p> <p>Základné prívlastňovacie zámená: my, your, his, her</p> <p>Ukazovacie zámeno this</p> <p>Opytovacie zámená: where, what</p> <p>Sloveso to be v prítomnom čase jednoduchom</p> <p>Prítomný čas jednoduchý základných plnovýznamových slovíes: read, write, jump, eat, drink, play, learn, sing, sit a pod.</p>
<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Oboznamovanie sa so zvyklosťami vo verbálnej a neverbálnej komunikácii v cudzom jazyku</p>	<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Pozdraviť sa primeraným spôsobom spolužiakom a učiteľom v škole</p>
<p>Tematické okruhy</p> <p>Vzdelávanie: moja škola a trieda</p> <p>Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa (rodina, priatelia)</p>	<p>Tematické okruhy/témy</p> <p>Moja škola/Moja trieda/Ludia v škole</p>
	<p>Druhy textov</p> <p>Videonahrávka o miestnostiach v škole, ilustrovaný text o miestnostiach v škole, nahrávka k aktivite 3, obrázky miestností v škole</p>

Priebeh vyučovacej jednotky	
Úvod	
<p>Motivácia (7 minút)</p>	<p>Učiteľ oboznámi žiakov s témami hodiny: Vzdelávanie, miestnosti a ľudia v škole, nový spolužiak v triede. Opýta sa žiakov, ako sa cítia, keď vstupujú do nového kolektívu a čo by im mohlo pomôcť, aby sa v novom školskom prostredí cítili dobre. Spýta sa napríklad: „Ako by ste sa cítili, keby do triedy prišiel nový spolužiak?“ alebo „Čo by vám pomohlo cítiť sa v novom prostredí dobre? Spoločne sa zamyslia nad tým, čo by chceli o svojej škole povedať, ak by do ich triedy prišiel nový žiak/žiačka. Pravdepodobne dospejú k záveru, že na jednoduché rozprávanie o škole je užitočné poznať napr. označenie miestností v škole a tiež vedieť vyjadriť, čo sa v ktorej miestnosti dá robiť. Je tiež vhodné, ak budú vedieť, ako sa pýtať jednoduché otázky o škole a vedieť na ne odpovedať. V tomto duchu si naformulujú ciele učebného bloku a zapíšu si ich aj na tabuľu. Napríklad: „Dnes sa naučíme názvy miestností v škole; povieme, čo sa v nich robí; zopakujeme si, ako pozdraviť spolužiaka a opýtať sa na jeho meno a povieme, čo sa nám v škole páči.“</p>

Hlavná časť	
<p>Aktivita 1 (7 minút)</p>	<p>Welcome to my school</p> <p>Prvá aktivita je založená na pozieraní krátkeho videa, v ktorom sú predstavené jednotlivé druhy miestností v školskej budove. Na výber je veľké množstvo voľne dostupných videí napr. na platforme Youtube, v ktorých žiaci prechádzajú budovou školy, ukazujú jednotlivé miestnosti a hovoria, čo sa v miestnosti robí.</p> <p>Jedna z možností znenia textu k videu ku aktivite 1:</p> <p><i>This is my school – I like my school.</i></p> <p><i>This is my classroom – a place where I learn, write and speak.</i></p> <p><i>This is my library – a place with books, where I sit and read.</i></p> <p><i>This is my music room – a room where I sing songs.</i></p> <p><i>This is the teachers' room – a room where teachers plan lessons.</i></p> <p><i>This is the computer room – a place where I learn and play games.</i></p> <p><i>This is the canteen – a place where I eat and drink.</i></p> <p><i>This is the playground – a place where I run, jump and play with friends.</i></p>
<p>Aktivita 2 (6 minút)</p>	<p>This is my school</p> <p>V rámci druhej aktivity žiaci priradujú názvy miestností v škole k obrázkom tak, že im pridelia číslo s označením miestnosti. Všetky označené miestnosti s číslom sú zobrazené pod obrázkom. Miestnosti v škole sú: Classroom, Library, Teachers' room, Computer room, Canteen, Playground.</p> <p>Potom môže nasledovať rýchla reflexia.</p> <p>Aktívna, pohybová hra: Učiteľ rozloží obrázky miestností po triede. Učiteľ povie názov miestnosti a žiaci sa rýchlo presúvajú k správnejmu obrázku.</p>
<p>Aktivita 3 (12 minút)</p>	<p>Rooms in the school</p> <p>Žiaci si vypočujú krátke, ilustrované texty o miestnostiach v škole. Žiaci opakujú jednotlivé časti textov a prostredníctvom ilustrácií sa snažia pochopiť význam obsahu textov.</p> <p><i>Texty k obrázkom:</i></p> <p>Classroom: This is my classroom. In the classroom, there is my desk, chair and my school bag. There are also pupils. The pupils have math lesson and write in their notebooks.</p> <p>Library: There are many colourful books in the library. There are fairy tales and books about animals and nature. Pupils read books and talk about them.</p> <p>Computer room: There are computers on the tables in the computer room. Pupils learn and play games there.</p> <p>Canteen: In the canteen pupils eat lunches. School lunches are/are not very good.</p> <p>Playground: The playground is next to the school. Pupils play games on the playground.</p>
<p>Aktivita 4 (12 minút)</p>	<p>What's in my school?</p> <p>V tejto aktivite si žiaci podľa poskytnutého vzoru nacvičujú jednoduché otázky a odpovede o svojej triede a škole. Pracujú vo dvojiciach a striedajú sa: jeden kladie otázku podľa vzoru a druhý odpovedá, potom si vymenia roly. Žiaci môžu použiť obrázky alebo fotografie miestností v škole, o ktorých hovoria.</p> <p>Príklady otázok a možných odpovedí:</p> <p><i>Where are you?</i></p> <p><i>I'm in the classroom. I learn to read and write in the classroom.</i></p> <p><i>I'm in the playground. I like playing football in the playground.</i></p> <p><i>What's in the classroom?</i></p> <p><i>There is my book, school bag, pen, pencil....</i></p> <p><i>What is this?</i></p> <p><i>This is a playground. I play games with my friends in the playground.</i></p> <p><i>This is a canteen. I eat my lunch in the canteen.</i></p> <p><i>This is a library. I read books in the library. I like the library.</i></p>

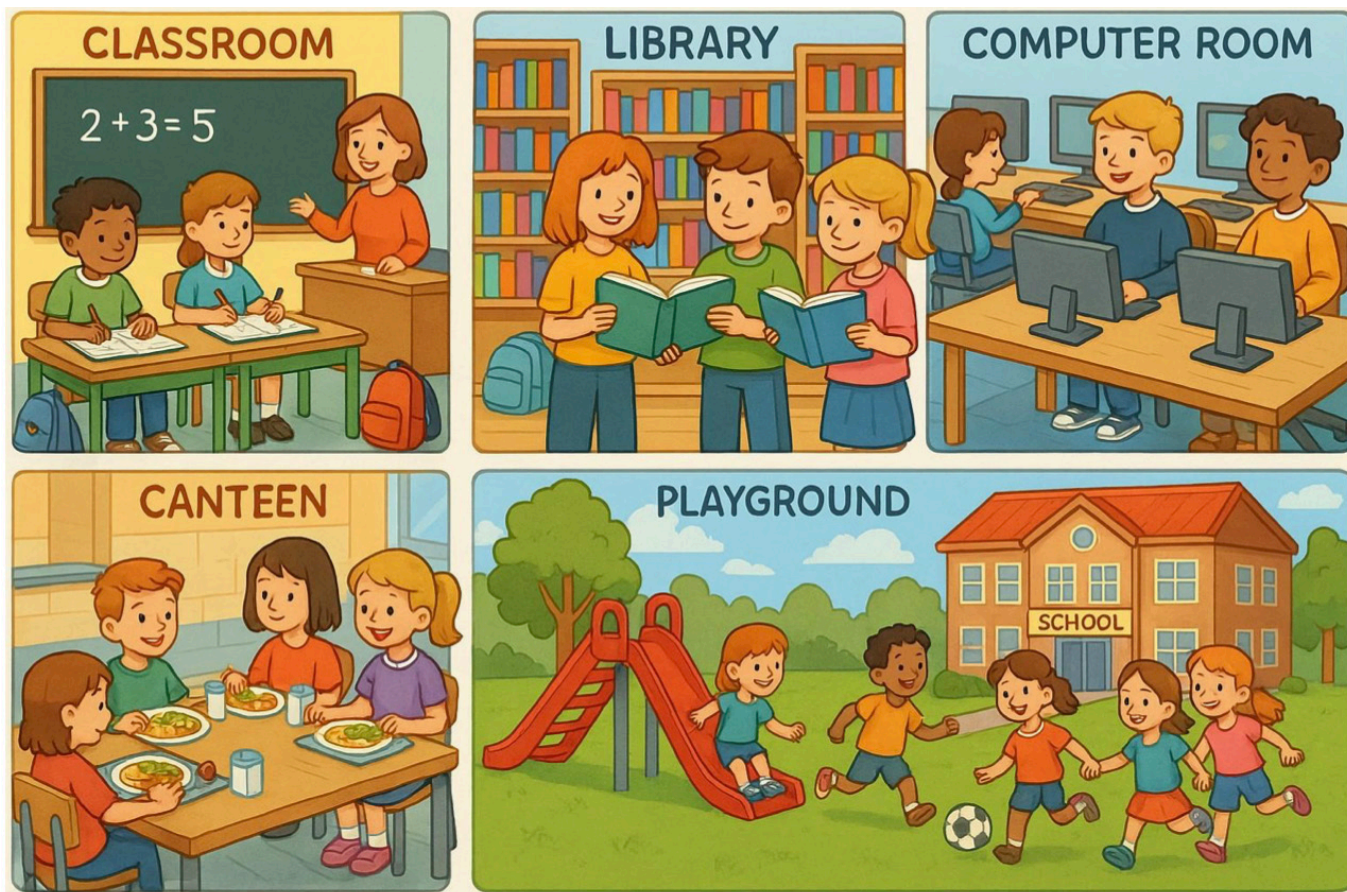
Hlavná časť	
<p>Aktivita 5 (32 minút)</p>	<p>My new classmate</p> <p>V aktivite 5 žiaci riešia činnostne zameranú úlohu. Učiteľ im vysvetlí, že do ich triedy nastupuje nový žiak alebo žiačka, ktorý/á sa pristahuje z iného mesta/dediny/prípadne iného štátu. Úlohou žiakov je predstaviť svoju školu/triedu a zistiť základné informácie o novom spolužiaci/spolužiačke. Pracujú v skupinách po cca 4 žiakov. Jeden zo skupiny bude hrať nového spolužiaka alebo spolužiačku, ostatní mu budú ústnou formou predstavovať svoju školu/triedu. Každá skupina žiakov si najprv premyslí, čo by chcela novému žiakovi/žiačke o svojej škole povedať. Môžu sa zamyslieť nad tým, čo by mu/jej pomohlo, aby sa v novom prostredí cítil/a dobre. Každá skupina by mala spomenúť minimálne 3 miestnosti v škole podľa vlastného výberu a o každej miestnosti povedať pár viet. Okrem miestností v škole by mala každá skupina spomenúť minimálne dvoch ľudí zo školy, napr. učiteľ, spolužiaci, pani kuchárka a pod. Každá skupina naformuluje aj minimálne 3 otázky pre nového spolužiaka/novú spolužiačku – tí na ich otázky odpovedajú, rovnako sa však môžu aj oni opýtať nejakú otázku.</p> <p>Na riešenie úlohy budú žiaci potrebovať obrázky miestností v škole, prípadne reálne fotografie zo školy. Žiaci by mali mať k dispozícii aj slovníky, obrázky školy s označením miestností a ľudí v škole a takisto modelové otázky a možné odpovede k nim na tému moja škola/trieda/ ľudia v škole.</p> <p>Po prípravnej fáze nasledujú prezentácie predstavenia školy a rozhovoru s novým spolužiacom/s novou spolužiačkou medzi skupinami navzájom. Vybrané skupiny žiakov môžu prezentovať pred celou triedou.</p> <p>Alternatíva č. 1 k tejto aktivite: Možnosť pridať jasné striedanie rolí počas prezentácie – napr. po troch vetách alebo po jednej miestnosti sa člen skupiny, ktorý hral „nového spolužiaka“, vymení s iným členom. Prípadne striedanie úloh v skupine podľa tém, nie podľa viet alebo miestností.</p> <p>Napríklad: Jeden žiak predstavuje miestnosti školy, druhý žiak predstavuje ľudí v škole, tretí žiak kladie otázky novému spolužiakovi, štvrtý žiak hrá nového spolužiaka.</p> <p>Alternatíva č. 2 k tejto aktivite: Kooperatívne vyučovanie, kde žiaci pracujú v malých skupinách, navzájom spolupracujú a zdieľajú zodpovednosť pri riešení úlohy. Aby sa zabezpečilo, že každý žiak bude aktívne zapojený a nebude dochádzať k situácii, že niekto nevie, čo má robiť, je možné pripraviť kartičky s označením rolí. Každý člen skupiny si na začiatku vyberie alebo mu bude priradená konkrétna rola – napr. „nový spolužiak/spolužiačka“, „sprievodca miestnosťami“, „sprievodca ľuďmi v škole“, „reportér“ (pozri Podklady k aktivitám).</p> <p>Alternatíva č. 3 k tejto aktivite: Kartičky navrhnuté ako podporný nástroj, poskytujú krátke vety a vizuálne symboly, ktoré uľahčujú porozumenie úloh a podporujú samostatnú komunikáciu. Táto alternatíva predstavuje inú úroveň náročnosti (pozri Podklady k aktivitám).</p> <p>Na záver tejto aktivity možno využiť vzájomnú spätnú väzbu žiakov podľa vopred dohodnutých kritérií.</p> <p>Každá skupina má zotierateľnú tabuľku alebo papier, na ktorý zapisuje body.</p> <p>Skupina hodnotí inú skupinu podľa vopred dohodnutých kritérií.</p> <p>Vzájomné spätná väzba žiakov – bodový systém</p> <p>Kritériá (každé 1 bod):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Predstaviť miestnosť – povedal/a aspoň 3 vety o každej miestnosti. 2. Predstaviť ľudí – povedal/a aspoň 2 vety o každej osobe. 3. Položiť otázky spolužiakovi – minimálne 2 otázky. 4. Ukázať pomôcky alebo obrázky – ak sú k dispozícii. <p>Postup:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Každý pozorovateľ dá 1 bod za každé kritérium, ktoré žiak splnil. 2. Body sa spočítajú, maximálne 4 body 3. Každá skupina alebo žiak zapisuje body na zotierateľnú tabuľku alebo papier.

Hlavná časť											
	<p>Tabuľka hodnotenia (max. 4 body):</p> <table border="1" data-bbox="506 340 1352 573"> <thead> <tr> <th>Kritérium</th> <th>Splnené</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Predstaviť miestnosť (3 vety)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Predstaviť ľudí (2 vety)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Položiť otázky spolužiakovi (min. 2)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ukázať pomôcky alebo obrázky</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Skupiny tabuľky predložia až po skončení prezentácie. Učiteľ sleduje, či žiaci porozumeli kritériám a postupovali podľa nich.</p> <p>Dôležité: Hodnotíme iba aktivitu a splnenie kritérií, neporovnávame sa s ostatnými. Každá skupina môže získať maximálne 4 body bez súťaženia.</p>	Kritérium	Splnené	Predstaviť miestnosť (3 vety)		Predstaviť ľudí (2 vety)		Položiť otázky spolužiakovi (min. 2)		Ukázať pomôcky alebo obrázky	
Kritérium	Splnené										
Predstaviť miestnosť (3 vety)											
Predstaviť ľudí (2 vety)											
Položiť otázky spolužiakovi (min. 2)											
Ukázať pomôcky alebo obrázky											
<p>Reflexia a spätná väzba (7 minút)</p>	<p>Spätnú väzbu dáva učiteľ žiakom priebežne počas riešenia jednotlivých aktivít. Učiteľ môže oceniť aktívny prístup žiakov, snahu úlohu dokončiť, vzájomnú spoluprácu žiakov a pod. Spätnú väzbu si dávajú aj žiaci navzájom, keď pracujú vo dvojiciach aj skupinách. Môžu ju vyjadriť aj neverbálne, napríklad zdvihnutím palca či zatlieskaním: veľké tieskanie = 😄 (veľmi sa mi páčilo/super výkon), tiché tieskanie = 😊 (bolo to v pohode/trošku ťažké), žiadne tieskanie = 😞 (nepáčilo sa mi/potrebujem viac pomoci).</p> <p>Učiteľ priebežne monitoruje priebeh riešenia aktivít, vyhodnocuje primeranosť a splniteľnosť zadania vzhľadom na charakteristiky danej skupiny žiakov. Modifikuje zadania v závislosti od dynamiky hodiny zohľadňujúc aj návrhy žiakov samotných.</p> <p>Na záver hodiny učiteľ a žiaci spoločne jednoducho zhrnú, čo sa im podarilo. Vráti sa k cieľom vyučovacieho bloku, ktoré sú zapísané na tabuli a stručne si vyhodnotia ich splnenie. Povedia si, či sa treba k niečomu vrátiť na nasledujúcej hodine. Naformulujú si ďalšie možné rozšírenie témy, ktoré môžu navrhnúť žiaci.</p>										
<p>Hodnotenie (7 minút)</p>	<p>Hodnotenie má najmä motivačnú funkciu a smeruje k povzbudeniu a odbúrianiu strachu z neúspechu. Učiteľ žiakov hodnotí priebežne, pričom môže oceniť aktivitu žiakov, snahu dosiahnuť komunikačný zámer, zodpovedný prístup, spoluprácu žiakov a pod.</p> <p>V rámci sebahodnotenia môžu žiaci vyplniť hárok, na ktorom identifikujú to, čo sa naučili. Sebahodnotiaci hárok môže mať formát tabuľky s vetami v každom riadku. Pri každej vete má žiak možnosť označiť si, či to pre neho platí úplne, čiastočne alebo vôbec pomocou piktogramov. Vety zo sebahodnotiaceho hároku môžu byť napr.: Dokážem pomenovať 3 miestnosti v škole. Dokážem vyjadriť 3 aktivity, ktoré robíme na hodinách, napr. čítanie, písanie, učenie sa. Dokážem jednoducho opísať školu/triedu...</p> <p>Príklad sebahodnotiaceho hároku nájdete v podkladoch k aktivitám. Žiaci vyplnia sebahodnotiaci hárok s piktogramami, navzájom si povedia, čo sa im podarilo a hárok si odložia do portfólia.</p>										
<p>Poznámky pre učiteľa</p>											
<p>Podklady k Aktivite 2 a 3 sú dostupné na ďalších stranách tohto scenára vyučovacej jednotky. Na riešenie úloh budú potrebné aj fotografie/obrázky miestností a ľudí v škole, prípadne kartičky s aktivitami, ako sú čítanie, písanie, skákanie, jedenie, pitie, spievanie a pod.</p>											

Aktivita 2: This is my school

1. Computer room
2. Library
3. Canteen
4. Teacher's room
5. Classroom
6. Playground

Classroom

This is my classroom. In the classroom, there is my desk, chair and my school bag. The pupils have math lesson and write in their notebooks.

Library

There are many colourful books in the library. There are fairy tales and books about animals and nature. Pupils read books and talk about them.

Computer room

There are computers on the tables in the computer room. Pupils learn and play games there.

Canteen

In the canteen pupils eat lunches. School lunches are very good.

Playground

The playground is next to the school. Pupils play games on the playground.

KARTIČKA 1

Nový spolužiak

- Si nový žiak/žiačka.
- Počúvaj spolužakov.
- Odpovedz na ich otázky.
- Môžeš sa ich tiež niečo opýtať.

KARTIČKA 2

Sprievodca miestnosťami

- Ukáž spolužiakovi miestnosti v škole (trieda, knižnica, jedáleň).
- Povedz o každej miestnosti 3 jednoduché vety.
- Môžeš použiť obrázky.

KARTIČKA 3

Sprievodca ľuďmi v škole

- Ukáž spolužiakovi ľudí v škole (učiteľ, spolužiaci, kuchárka, vrátnik).
- Povedz o každej osobe 2 jednoduché vety.

KARTIČKA 4

Reportér

- Priprav 2 otázky pre nového spolužiaka.
- Počúvaj jeho odpovede.
- Môžeš sa pýtať aj ďalšie otázky.

KARTIČKA 1

Nový spolužiak

Úloha: Si nový žiak alebo žiačka.

Čo povedať:

- My name is _____
- I am _____ years old
- I like _____

KARTIČKA 2

Sprievodca miestnosťami

Úloha: Predstav miestnosti v škole.

Príklad viet:

- This is our classroom.
We study here. It is big.
- This is the library.
We read books here. It is quiet.
- This is the canteen.
We eat lunch here. It is nice.

KARTIČKA 3

Sprievodca ľuďmi v škole

Úloha: Predstav ľudí v škole.

Príklad viet:

- This is our teacher.
She helps us to learn.
- This is my classmate.
He is friendly.

KARTIČKA 4

Reportér

Úloha: Opýtaj sa nového spolužiaka.

Príklad otázok:

- What is your favourite subject?
- Do you like sports?
- Where do you live?

Meno žiaka:

Dátum:

Čo dokážem	Úplne 😊	Čiastočne 😐	Vôbec 😞
Dokážem pomenovať 3 miestnosti v škole.			
Dokážem povedať, čo robíme v jednotlivých miestnostiach (napr. čítanie, písanie, učenie sa).			
Dokážem jednoducho opísať školu alebo triedu.			
Dokážem predstaviť ľudí v škole (učiteľ, spolužiaci).			
Dokážem položiť alebo odpovedať na jednoduché otázky o škole/triede.			

6.5 Anglický jazyk: príklad vyučovacej jednotky (2. cyklus, 5. ročník)

Názov	Moja školská taška /Moja trieda
Vyučovaci predmet	anglický jazyk
Ročník/cyklus	5. ročník/2. cyklus
Tematický okruh podľa ŠVP	Vzdelávanie: Moja škola; Rodina a spoločnosť: osobné údaje
Témy	Moja škola, Život v škole na Slovensku a v iných krajinách
Trvanie vyučovacej jednotky	2×45 min (vyučovací blok)
Prierezové gramotnosti	Sociálna a emocionálna gramotnosť, čitateľská a vizuálna gramotnosť, interkultúrna gramotnosť
Pomôcky a materiály	tabuľa (flipchart), pracovné listy, obrázky/piktogramy vybraných vyučovacích predmetov, farbičky, perá, A3 papier, role-play kartičky

Prepojenie vyučovacej jednotky so ŠVP a ŠkVP	
Ciele vzdelávania na úrovni ŠVP	Ciele vzdelávania na úrovni ŠkVP
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť základné informácie o sebe a o svojom okolí. 2. Získať informácie jednoduchými otázkami. 3. Primerane reagovať na jednoduché otázky. 4. Vnímať rozmanitosť kultúr a jazykov. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednoducho opísať život v škole, rozvrh, obľúbený predmet a bežný školský deň. 2. Jednoducho klásť a odpovedať na otázky súvisiace s danou témou. 3. Pozitívne reagovať na jazykovú a kultúrnu rozmanitosť. 4. Identifikovať jednoduché rozdiely a podobnosti medzi svojou krajinou a inými krajinami.
Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni ŠkVP
<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> – Porozumieť slovám a krátkym vetám v jednoduchom rozhovore na známu tému. – Identifikovať konkrétne informácie z krátkych textov o známych témach. 	<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> – Porozumieť známym slovám a jednoduchým vetám v rozhovoroch o školskom živote (napr. predmety, školský čas, jedlo, jazyk). – Porozumieť jednoduchému čítanému alebo počutému textu. – Vyhľadať konkrétne informácie z krátkych opisov alebo textov k danej téme.
<p>Produkcia: ústny prejav</p> <p>Zrozumiteľne reprodukovat hlásky, prízvuk a intonáciu v slovách, slovných spojeniach a vetách, ktoré používa. Informovať o veciach osobného významu pomocou jednoduchých slov a základných výrazov. Predstaví veľmi krátke, väčšinou vopred pripravené prezentácie.</p>	<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zrozumiteľne vyslovovať základnú slovnú zásobu k téme škola (napr. Math, lunch, uniform), s dôrazom na rytmus a intonáciu pri otázkach. – Jednoducho povedať, čo má kto rád alebo nerád v škole, aký predmet obľubuje, čo jedáva na obed. – Jednoducho opísať život v školskom prostredí (pomocou vizuálnej opory alebo modelových viet).

Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni ŠkVP
<p>Produkcia: písomný prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pomocou jednoduchých slovných spojení opísať osoby, predmety a aktivity, ktoré sú mu blízke. 	<p>Produkcia: písomný prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> – Napísať jednoduché vety a slovné spojenia o svojej škole, obľúbenom predmete, typickom dni v škole.
<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <ul style="list-style-type: none"> – V rozhovore reagovať na jednoduché otázky o základných faktoch, názoroch alebo pocitoch. – Vhodným spôsobom reagovať v bežných spoločenských situáciách. – Dať jednoduchým spôsobom najavo, že nerozumie. 	<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <ul style="list-style-type: none"> – Reagovať na jednoduché otázky o škole, predmetoch, obľúbených činnostiach (napr. Do you wear a uniform? – Yes, I do.). – V rozhovore vyjadriť, čo sa komu páči/nepáči. – Zapojiť sa do jednoduchej výmeny informácií vo dvojici alebo skupine a naznačiť, ak niečomu nerozumie, alebo požiadať o zopakovanie informácie.
Obsahový štandard na úrovni ŠVP	Obsahový štandard na úrovni učebných osnov ŠkVP
<p>Funkcie jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> – Požiadanie a poskytnutie informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, potvrdiť informáciu/žiadať potvrdenie informácie, identifikovať niekoho/niečo – Opis: jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť – Vyjadrenie záľub a preferencií 	<p>Funkcie jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> – Požiadat' o informáciu, poskytnúť informáciu, identifikovať niekoho/niečo – Opísať osobu/činnosť – Vyjadriť preferencie: čo má/nemá kto rád
<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Osobné a privlastňovacie zámená</p> <p>Opytovacie zámená: who, where, why, what, when, which, how, how much/how many</p> <p>Prítomný čas jednoduchý plnovýznamových slovies</p> <p>Slovesá like/love</p> <p>Minulý čas jednoduchý základných plnovýznamových slovies (aj cca 5–8 nepravidelných slovies)</p>	<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Osobné a privlastňovacie zámená</p> <p>Tvorba otázok pomocou opytovacích zámen</p> <p>Aktívne používanie plnovýznamových slovies v prítomnom čase jednoduchom</p> <p>Slovesá napr. like, love, learn, study, enjoy, be v minulom čase jednoduchom</p> <p>Lexika: názvy predmetov a miestností v škole, rozvrh hodín</p>
<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Rozvíjanie schopnosti vnímať rozmanitosť kultúr prostredníctvom príbehov, reálií, audiovizuálnych podnetov</p> <p>Vnímanie základných podobností a rozdielov medzi vlastnou kultúrou a kultúrami krajín, v ktorých sa daným cudzím jazykom hovorí</p>	<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Vnímanie kultúrnej rozmanitosti</p> <p>Rozpoznávanie rozdielov a podobností medzi vlastným školským prostredím a prostredím v iných krajinách</p>
<p>Tematické okruhy</p> <p>Vzdelávanie: moja škola</p> <p>Rodina a spoločnosť: osobné údaje</p> <p>Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: význam učenia sa cudzích jazykov</p>	<p>Tematické okruhy/témy</p> <p>Vzdelávanie: Škola ako ju (ne)poznáme</p> <p>Moja škola – vyučovacie predmety, rozvrh hodín; osobné údaje – meno, bydlisko, vek</p>
	<p>Druhy textov</p> <p>Opisy (informácie o škole a žiakoch), nesúvislé texty (jednoduché poznámky, úryvky textov), multimodálne texty (plagát, jednoduché prezentácie – ústne i písané)</p>

Pribeh vyučovacej jednotky	
Úvod	
Motivácia (15 minút)	<p>Na úvod učiteľ oboznámi žiakov s témou a cieľmi vyučovacieho bloku School Life Around the World. Motivačná aktivita vychádza z prostredia, ktoré je žiakom blízke, podporuje komunikáciu, aktivuje predchádzajúce vedomosti a dá sa skvelo rozšíriť o prvky plurilingvizmu.</p> <ol style="list-style-type: none"> Učiteľ uvedie aktivitu napríklad týmito slovami: "Let's talk about our school life before we meet pupils from other countries! Well try to answer these questions about our school." Napiše na tabuľu otázky (alebo si ich vopred pripraví a odkryje tabuľu/flipchart a pod.), na ktoré bude spoločne so žiakmi hľadať odpovede: <ol style="list-style-type: none"> What time does your school start and end? What subjects do you have? What is your favourite subject? Why? What languages do you learn? Do you eat lunch at school? What do you usually eat? Do you wear a uniform? Odpovede sa zaznamenajú na tabuľu/flipchart – ako pomôcka môžu slúžiť vopred pripravené stĺpce: Start/End – Subjects – Favourite – Languages – Lunch – Uniform a do nich sa zapíšu stručné odpovede, napríklad: „8.00 – 12.30“ – „Math, English, P.E.“ – „P.E./fun – „Slovak, English“ – „Sandwich“ – „No“. Informácie žiaci využijú ako podklad pre ďalšiu aktivitu. <p>Na podporu motivácie v tejto aktivite môže učiteľ využiť aj plurilingválny prístup, najmä ak sú v triede žiaci s odlišným materinským jazykom ako je vyučovací jazyk školy alebo žiaci-cudzinci. Ak aj nie sú, učiteľ sa spýta žiakov, či niekto vie pomenovať niektorý vyučovací predmet v inom jazyku – Do you know how to say „anglický jazyk, matematika, telesná“ in other language? (pomenovanie jednotlivých vybraných predmetov v inom jazyku môže spoločne so žiakmi vyhľadať napríklad prostredníctvom online prekladača). Aktivita dáva priestor žiakom uvedomiť si, že poznajú viaceré jazyky (aj pasívne!); prepája jazyk s ich vlastnou identitou a učia sa, že viacjazyčnosť je bežná a hodnotná.</p>
Hlavná časť	
Aktivita 1 (15 minút)	<p>School Life</p> <p>Po motivačnej aktivite môže učiteľ premostiť k hlavnej časti hodiny napr. slovami: "Now, let's meet other children from around the world. Each of you will play a pupil from a different country." Vysvetlí im úlohu: "One of you is a reporter. The other is a pupil from another country. Ask questions. Then switch your roles." Rozdelí žiakov do dvojíc a rozdá im role-play kartičky. Zároveň ich upozorní, že reportér sa pýta otázky (ktoré sú na tabuli z motivačnej aktivity, alebo ich každá dvojica dostane na papieriku) a zároveň si jednoduchým spôsobom zapíše odpovede žiaka z inej krajiny, aby o ňom vedel neskôr niečo povedať/napísať. Prvé kolo rozhovorov trvá asi 5 – 7 minút, potom si žiaci vymenia roly. V závere aktivity môžu vybraní žiaci v krátkosti predstaviť niektorých žiakov z inej krajiny celej triede (napr. "This is Lukas. He lives in Graz. His favourite subject is Music."). Učiteľ povzbudzuje žiakov, aby pri rozhovore odpovedali celými vetami, nie iba jedným slovom.</p> <p>Tip pre učiteľa: Môžete pripraviť jednoduchú „phrase bank“ na tabuľu alebo papieriky pre žiakov, aby mali k dispozícii vzorové vety typu: „His/Her favourite subject is...“, „He/She doesn't wear...“, „He/She eats...“. Pomôže to žiakom odpovedať celými vetami a zníži stres pri rozhovore, najmä tým, ktorí majú isté zábrany hovoriť.</p>
Aktivita 2 (15–20 minút)	<p>My school passport</p> <p>Cieľom aktivity je, aby žiaci vizuálne a tvorivo spracovali informácie, ktoré získali z rozhovoru. Úlohou každého žiaka je vytvoriť školský preukaz žiaka, s ktorým robil rozhovor: "Now you are going to make a passport for your pupil – the one you interviewed." Žiakom môže pomôcť vzor na tabuli. Napríklad:</p> <p>Name: Matteo Country: Italy</p>

	<p>Fact 1: He doesn't wear a uniform. Fact 2: He eats pasta for lunch. Fact 3: His favourite subject is Science.</p> <p>Žiaci môžu na preukaz nakresliť portrét svojho „kamaráta“ alebo vlajku krajiny, z ktorej pochádza. Na záver môžete urobiť mini-výstavu preukazov na stene alebo na nástenke v triede.</p> <p>Tip pre učiteľa: Ak máte v triede žiakov, o ktorých viete, že potrebujú jazykovú podporu – pripravte pre nich predvyplnené časti preukazu a nechajte ich dopĺňať len fakty. Napríklad: „He/She starts school at...“, „He/She eats...“, „He/She studies...“, His/Her favourite subject is...“, He/She wears...He/She doesn't wear...“ a pod.</p>
<p>Aktivita 3 (15 minút)</p>	<p>My school – Your School</p> <p>Táto aktivita je zameraná na tvorivú činnosť žiakov a ich spoluprácu v rámci skupiny. V skupine vytvoria plagát, kde porovnajú svoju školu s profilmi škôl dvoch žiakov z iných krajín – tu je potrebné využiť aj informácie o svojej slovenskej škole z motivačnej aktivity na začiatku hodiny. Učiteľ rozdelí triedu do skupín po 4 žiakov (ak to počet žiakov v triede dovoľí, rozdelí žiakov tak, aby v jednej skupine boli zastúpené iba 2 krajiny, alebo tak, aby každý žiak v tejto 4-člennej skupine zastupoval jednu krajinu a bude na rozhodnutí skupiny, ktoré dve krajiny porovnajú so svojou školou). Žiaci na plagáte používajú jednoduché frázy (napr. We don't wear uniforms. They do.) alebo kreslia, lepia jednoduché obrázky a piktogramy. V závere svoj plagát prezentujú pred celou triedou.</p> <p>Tip pre učiteľa: Vytvorte v triede na viditeľnom mieste nástenku s frázami (napr. na flipcharte), ktoré by mali žiaci v aktivite používať, napríklad: „We wear uniforms. They don't.“, „Our favourite subject is... Their favourite subject is...“, „We start school at... They start school at...“.</p>
<p>Reflexia a spätná väzba (15 minút)</p>	<p>Je dôležité pripraviť si priestor a čas na reflexiu, aby žiaci mali čas zastaviť sa a popremýšľať, čo sa naučili alebo ako sa cítili a čo ich zaujalo. Rovnako dôležité je vytvoriť bezpečné prostredie, v ktorom je spätná väzba vítaná (aj negatívna). Predtým, ako dá učiteľ priestor žiakom, v krátkosti zreflektuje aktivity na hodine: to, čo žiaci dokázali, pochválil ich snahu, kreativitu a zapojenie sa do jednotlivých aktivít.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kruh/zdieľaný priestor (3–5 minút): Usadte žiakov do kruhu (ak je to možné) alebo ich nechajte sedieť v laviciach tak, aby boli otočení tvárou k sebe. Vysvetlite im, že sa podelia o niečo, čo si zapamätali alebo čo ich na hodine zaujalo (Môžete to uviesť napr.: “Now we will share one thing you learned or liked (didn't like) during the lesson.” alebo “Think: What was interesting, surprising or new for you?” Dajte im 1 minútu ticha na premyslenie. 2. Zdieľanie v kruhu (5–7 minút): Postupne oslovte žiakov, aby každý povedal jednu vetu. Pre žiakov, ktorí potrebujú jazykovú podporu, môžete na tabuľu uviesť vetné štruktúry, napr. „I liked...“, „I learned that...“ „I didn't know that...“. V prípade, ak niektorý žiak nechce reagovať, rešpektujte to. <p>Tip pre učiteľa: Pri zdieľaní v kruhu použite hovoriaci predmet – predmet, ktorý si žiaci podávajú z ruky do ruky a ktorý označuje, kto práve hovorí (napr. pero, kameň alebo gumu). Každý žiak povie jednu vetu, kým drží hovoriaci predmet, čím sa podporuje disciplína, rovnomé zapojenie všetkých a rešpektovanie poradia pri hovorení. Tento jednoduchý mechanizmus zároveň vizuálne ukazuje, kto má teraz slovo a uľahčuje plynulý priebeh reflexie.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Exit ticket (2–3 minúty) je krátka úloha na konci hodiny – žiaci buď na malý papier alebo na pripravený lístok zreflektujú, ako sa na hodine cítili. Podľa svojho pocitu zakrúžkujú emoji a dopíšu krátku vetu, prečo sa tak cítili. Lístok potom odovzdajú pri odchode z hodiny alebo ho nalepia na nástenku/poster/tabuľu. <ol style="list-style-type: none"> a. “How did you feel during the activities?” Circle one: 😊 / 😐 / 😞 because: _____ b. “How did you feel today?” Circle one: 😊 I felt happy/I liked it because.... 😐 I felt ok/It was ok because... 😞 I felt confused/I didn't like it because...

Hodnotenie

Hodnotenie počas hodiny umožňuje učiteľovi v reálnom čase vnímať, ako žiaci rozumejú zadaniam, ako sa zapájajú do komunikácie a či dosahujú stanovené ciele. Učiteľ si všíma nielen výkon žiaka (napr. schopnosť reagovať na otázky alebo vyjadrovať sa jazykovo správne), ale aj snahu, úsilie žiaka a spôsob spolupráce. Priebežné pozorovanie pomáha rýchlo prispôsobiť tempo, formu podpory alebo úroveň úloh podľa potrieb žiakov. Napríklad, počas práce v tretej aktivite učiteľ obchádza skupiny, kladie otázky typu: „How is your school different from Greta's school?“ a poskytuje krátku spätnú väzbu, čím pomáha opraviť chyby a podporuje správne používanie viet.

Počas hodiny žiaci môžu využiť aj hodnotiace „pomôcky“ – farebné kartičky (červená = nerozumiem, žltá = potrebujem pomoc, zelená = zvládam), na základe ktorých je učiteľ schopný identifikovať, ako žiaci pracujú a poskytnúť im adresnú pomoc. Je vhodné, ak pri sledovaní práce žiakov počas jednotlivých aktivít učiteľ využíva aj jednoduchú spätnú väzbu vo forme pochvaly: „Nice question!“ / „Great team work!“ / „You tried hard!“, čím motivuje žiakov k ďalšiemu pokroku a osvojovaniu si jazyka.

Spätná väzba spolužiakov: Učiteľ môže podporiť, aby žiaci občas poskytli krátku pozitívnu spätnú väzbu jeden druhému („I like how you asked that question“), čo posilní kooperáciu a sociálne zručnosti. Okrem toho môže učiteľ viesť žiakov k tomu, aby dávali konštruktívne pripomienky, napr. „I like your drawing, maybe next time you can add...“, čím sa podporuje nielen pozitívna motivácia, ale aj schopnosť reflektovať a navrhovať zlepšenia. Takýto prístup rozvíja kritické myslenie, empatiu a zodpovednosť za vlastné učenie aj učenie ostatných.

Poznámky pre učiteľa

Alternatíva k Aktivite 2

Pen Pal Message

Nadviazaním tejto aktivity na predchádzajúcu role-play o školách vo svete (Aktivita 1) žiaci aplikujú, čo už zistili a hrali v role-play, používajú jazykové prostriedky v inom kontexte a zároveň sa rozvíja ich predstavivosť a interkulturná gramotnosť. Aktivita má jasný komunikačný cieľ – napísať krátky, jednoduchý email kamarátovi z inej krajiny v angličtine.

Každý žiak si ponechá svoju rolu z role-play aktivity (použije kartičku z prvej aktivity). Učiteľ žiakom vysvetlí cieľ aktivity, ukáže im vzor na tabuli a upozorní ich na jednotlivé časti emailu:

- Pozdrav
- Predstavenie sa
- Informácie o škole
- Záujmy alebo obľúbené predmety
- Otázka pre kamaráta
- Rozlúčenie

Spoločne si precvičia potrebné výrazy a vety. Prípadne, ak si to zloženie skupiny vyžaduje, učiteľ môže pripraviť dve úrovne podpory – slabším žiakom poskytne jazykovú podporu vo forme textu, do ktorého len budú dopĺňať potrebné údaje; pre pokročilejších len body, aby si tvorili email samostatne. Svoje emaily môžu ozdobiť aj obrázkami/emotikonmi.

Modelové vety, ktoré môžu vo svojom emailu použiť:

- Hi! My name is... I am 11 years old.
- I go to school in ... (country).
- My favourite subject is... because...
- What do you eat for lunch? Do you wear a school uniform? What is your favourite subject?
- Bye! Write back soon!

Následne zadá inštrukciu pre žiakov v angličtine: „Now, imagine that you are the pupil from another country – like Aiko from Japan or Matteo from Italy. You are writing a short email to your new pen pal in Slovakia. Tell them about your school life, lunch, favourite subject, and something special in your country/school. Don't forget to ask a question!“

Na záver aktivity môžu žiaci svoj email zdieľať s ostatnými – prečítajú, čo napísali alebo si vytvoria „emailovú nástenku triedy“, na ktorú si emaily zavesia a môžu ich čítať aj počas prestávok.

Tip pre učiteľa: V tejto aktivite sa dá veľmi dobre využiť formatívne hodnotenie, konkrétne hodnotenie podľa vopred dohodnutých kritérií úspechu. To znamená, že si spolu so žiakmi stanovíte jednoduché kritériá, napríklad: Máš v emaille pozdrav? Napísal si niečo o škole? Napísal si, aký je tvoj obľúbený predmet?... – presne podľa zadania. Žiaci tak budú vedieť, čo sa od nich očakáva a môžu si aj individuálne skontrolovať, či všetko splnili.

Je tiež veľmi užitočné spomenúť, že v budúcnosti sa dá táto aktivita prepojiť aj s reálnym svetom – napríklad cez eTwinning projekt alebo reálnu výmenu emailov so žiakmi zo zahraničia. Takto žiaci získajú skutočnú skúsenosť s komunikáciou v angličtine a aktivita pre nich získa ešte väčší zmysel.

Poznámky pre učiteľa

„My Dream School“ Poster

Touto aktivitou je možné nadviazať na celý predchádzajúci 90-minútový vyučovací blok.

1. Úvod a motivácia (5 minút): učiteľ žiakom vysvetlí cieľ aktivity. Môže ju uviesť slovami: Dnes si navrhnete vašu vysnívanú školu. Môžete kombinovať nápady z rôznych krajín, o ktorých sme sa dozvedeli na predchádzajúcej hodine alebo využiť svoje vlastné predstavy o vysnívanej škole – aká by mala byť? Žiaci svoje prvotné myšlienky v krátkosti zdieľajú v rámci triedy (môžu aj v slovenčine).
2. Tvorba plagátu (25–30 minút): Žiaci majú k dispozícii z predchádzajúceho vyučovacieho bloku role-play kartičky/školské preukazy/plagáty, kde porovnávali svoju školu s dvoma školami z iných krajín; pracujú v dvojiciach alebo skupinách. Každá dvojica alebo skupina nakreslí svoju „vysnívanú školu“ a opíše ju (napríklad 3–4 vety o tom, aké predmety majú v škole, kedy sa začína/končí škola, aké špeciálne triedy majú, čo špeciálne škola ponúka žiakom).
3. Prezentácia (10–15 minút): Každá dvojica alebo skupina žiakov predstaví svoj plagát pred triedou a plagáty si vystavia v triede alebo na chodbe v škole (ak je to možné) pod názvom „Our Dream Schools“. Reflexia aktivity môže prebehnúť hneď po prezentáciách alebo na začiatku ďalšej hodiny vo forme skupinovej diskusie – porovnanie snov, v ktorej žiaci zdieľajú, čo mali školy spoločné, čím sa odlišovali, ktoré nápady sa im najviac páčili a prečo.

Tip pre učiteľa: Počas tejto aktivity môžete urobiť aj krátku „brain break“ hru pred tvorbou plagátu, aby sa žiaci rozhýbali a vedeli sa lepšie sústrediť. Napríklad aktivitu „Act it Out!“, kde učiteľ povie jednoduchú školskú činnosť alebo predmet a žiaci ju majú zahrať alebo ukázať pohybom (napr. čítanie knihy, kreslenie, matematika, písanie na tabuľu). Trvá to 1–2 minúty, ale rozhýbe to žiakov a zároveň je to tematicky prepojené s obsahom hodiny.

Role-play kartičky použité v tomto scenári boli vytvorené pomocou nástroja ChatGPT (model GPT-5).

Otázky pre reportéra:

You are a reporter. Ask your pupil the following questions and write down his/her answers.

- What time does your school start and end?
- What subjects do you have?
- Do you wear a uniform?
- What is your favourite subject? Why?
- What languages do you learn at school in your country?
- Do you eat lunch at school? What do you usually eat?

<p>Tereza (11 years old, Brno)</p> <p style="text-align: right;">Czech Republic</p> <hr/> <p>School hours: 8:00 AM – 1:45 PM Subjects: Czech, Math, English, Science, Music, Art, P.E., Geography, History Uniform: No school uniform. Favourite subject: English – I like learning new words and talking with people. Languages: 2 – Czech and English Typical lunch: Soup (like vegetable or lentil), followed by meat with sauce and dumplings. We eat in the school canteen.</p>	<p>Aiko (10 years old, Tokyo)</p> <p style="text-align: right;">Japan</p> <hr/> <p>School hours: 8:15 AM – 3:30 PM Subjects: Japanese, Math, Science, English, Music, Art, P.E., Ethics Uniform: Yes, I wear a sailor-style uniform or blazer with skirt, boys wear trousers. Favourite subject: Art – I love drawing and making crafts. Languages: 2 – Japanese and English Typical lunch: Rice, grilled fish or chicken, miso soup, vegetables, and fruit. We eat in our classroom with classmates.</p>
<p>Matteo (10 years old, Florence)</p> <p style="text-align: right;">Italy</p> <hr/> <p>School hours: 8:00 AM – 1:00 PM (sometimes afternoon classes) Subjects: Italian, Math, English, Science, History, Geography, Technology, P.E., Art, Music Uniform: No, we wear our own clothes. Favourite subject: Science – I love doing experiments and learning about space. Languages: 2 – Italian and English Typical lunch: Pasta or rice, meat or fish, salad or vegetables, fruit or yoghurt. Many pupils eat lunch at home.</p>	<p>Diego (11 years old, Guadalajara)</p> <p style="text-align: right;">Mexico</p> <hr/> <p>School hours: 7:30 AM – 2:00 PM Subjects: Spanish, Math, History, Science, Civics, English, P.E., Technology Uniform: Yes, a polo shirt with the school logo and dark trousers (skirt for girls). Favourite subject: History – I enjoy learning about ancient civilisations like the Aztecs. Languages: 2 – Spanish and English Typical lunch: Tacos with beans or meat, fruit, and sometimes a juice box.</p>
<p>Zuzanna (10 years old, Kraków)</p> <p style="text-align: right;">Poland</p> <hr/> <p>School hours: 8:00 AM – 2:30 PM Subjects: Polish, Math, English, Science, History, Religion or Ethics, Music, Art, P.E. Uniform: No official uniform, but some schools have dress codes. Favourite subject: Polish – I like writing poems and reading stories. Languages: 2 – Polish and English (sometimes German or French) Typical lunch: Soup (like tomato or chicken), meat with potatoes and salad. We usually eat in the school canteen.</p>	<p>Camille (10 years old, Lyon)</p> <p style="text-align: right;">France</p> <hr/> <p>School hours: 8:00 AM – 4:30 PM (no school on Wednesday) Subjects: French, Math, History, Geography, Science, English, P.E., Art, Technology Uniform: No, we wear our own clothes. Favourite subject: French – I like reading and writing my own stories. Languages: 2 – French and English (some pupils learn Spanish or German too) Typical lunch: Meat or fish, vegetables, bread, cheese, fruit or dessert. We eat in the school canteen.</p>

<p>Lukas (11 years old, Graz) Austria</p> <hr/> <p>School hours: 7:45 AM – 1:00 PM (some days until 3:30 PM) Subjects: German, Math, English, Science, History, Geography, P.E., Music, Art, Religion or Ethics Uniform: No, we wear casual clothes. Favourite subject: Music – I enjoy singing and playing instruments. Languages: 2 – German and English Typical lunch: Schnitzel with potatoes or pasta, salad, and fruit or pudding. Some pupils eat at school, others at home.</p>	<p>Greta (11 years old, Munich) Germany</p> <hr/> <p>School hours: 7:45 AM – 1:00 PM (some days until 3:00 PM) Subjects: German, Math, Science, History, English, P.E., Art, Religion or Ethics Uniform: No, we wear casual clothes. Favourite subject: Math – I like solving puzzles and doing calculations. Languages: 2 – German and English (some pupils also study French) Typical lunch: We usually eat lunch at home. When we stay at school, we have pasta, schnitzel, or sandwiches.</p>
<p>Sophie (11 years old, Manchester) England</p> <hr/> <p>School hours: 8:30 AM – 3:15 PM Subjects: English, Math, Science, History, Geography, Art, Music, P.E., Religion, Computing Uniform: Yes – blazer, shirt, tie, skirt or trousers, and black shoes Favourite subject: English – I enjoy reading books and writing stories. Languages: 1–2 – English and sometimes French, Spanish or German Typical lunch: Sandwiches, pasta, chicken with vegetables, and fruit or pudding. Lunch is served in the canteen.</p>	<p>Chinedu (10 years old, Lagos) Nigeria</p> <hr/> <p>School hours: 8:00 AM – 2:30 PM Subjects: English, Math, Basic Science, Civic Education, P.E., local language Igbo Uniform: Yes – a checked shirt and I wear navy-blue trousers and girls wear navy-blue skirt. Favourite subject: Science – I enjoy experiments and want to become a doctor. Languages: 2 – English and a local Nigerian language Typical lunch: Jollof rice with chicken or beef, and water or juice. My school is private so we have canteen where we eat.</p>
<p>Bálint (11 years old, Budapest) Hungary</p> <hr/> <p>School hours: 8:00 AM – 2:30 PM Subjects: Hungarian, Math, Science, History, English, Music, P.E., Ethics or Religion Uniform: No, we wear our own clothes. Favourite subject: History – I like learning about old kings and battles. Languages: 2 – Hungarian and English Typical lunch: Goulash soup, bread, a meat dish with potatoes or rice, and fruit or dessert. We eat in the school canteen.</p>	<p>Min-jun (12 years old, Busan) South Korea</p> <hr/> <p>School hours: 8:30 AM – 3:00 PM (some pupils stay for extra classes) Subjects: Korean, Math, English, Science, Civic Education, P.E., Music, Art, Ethics Uniform: Yes – a button-up shirt with vest or blazer and dark trousers (girls wear skirts) Favourite subject: English – I like learning new words and speaking with friends online. Languages: 2 – Korean and English Typical lunch: Rice, soup, kimchi, vegetables, and some meat or tofu. Served in the canteen.</p>

MY SCHOOL PASSPORT

Name:

Country:

Fact 1:

Fact:2

Fact 3:

6.6 Nemecký jazyk: príklad vyučovacej jednotky (1. cyklus, 1. ročník)

Názov	Farby v prírode/Moja obľúbená farba
Vyučovací predmet	nemecký jazyk
Ročník/cyklus	1. ročník/1. cyklus
Tematický okruh podľa ŠVP	Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, počasie, zvieratá a rastliny
Témy	Farby – farby v prírode a ako sa farby v prírode menia
Trvanie vyučovacej jednotky	3×45 minút (120-minútový blok)
Prierezové gramotnosti	Environmentálna gramotnosť
Pomôcky a materiály	video/audio: Farbenlied – Die Farben lernen Kinderlieder zum Mitsingen, farebné papiere, pastelky, nožnice, pracovné listy – rôzne úlohy/podklady k aktivitám, obrázky predmetov (auto, slnko, strom, kvet, oblak), tabuľa, magnetky, projektor

Prepojenie vyučovacej jednotky so ŠVP a ŠKVP	
Ciele vzdelávania na úrovni ŠVP	Ciele vzdelávania na úrovni ŠKVP
<ol style="list-style-type: none"> Rozumieť krátkym, jednoduchým textom s vizuálnou oporou. Rozpoznať známe slová a jednoduché slovné spojenia, ktoré sa týkajú osoby žiaka a jeho bezprostredného okolia. Verbálne reagovať na základe príkladov a podnetov z okolia. 	<ol style="list-style-type: none"> Porozumieť základným farbám v nemčine, jednoduchým vetám. Povedať farbu a priradiť k predmetom. Nakresliť obrázky podľa pokynov učiteľa Povedať krátke vety, akú farbu majú napr. kvety, stromy.
Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozoznať bežné, známe slová za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte. Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami. 	<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozoznať a porozumieť známym slovám (farby, predmety v prírode, v triede). Porozumieť krátkym vetám, v ktorých sa hovorí o farbe.
<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky a obmedzený počet naučených slovných spojení. Podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet. 	<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Podľa príkladu opísať farby v prírode. Podľa príkladu povedať, ktorú farbu mám rád/rada.
<p>Produkcia: písomný prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Podľa predlohy napísať bežné jednoduché slová a jednoduché krátke vety. 	<p>Produkcia: písomný prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Odpísať/Doplniť do textu známe slová.

Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <ul style="list-style-type: none"> – Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpoveďami, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia. – Porozumieť veľmi jednoduchým pokynom, ktoré učiteľ dáva v škole a reagovať na ne. 	<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <ul style="list-style-type: none"> – Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a odpovedať na ne. – Reagovať na pokyny učiteľa v triede.
Obsahový štandard na úrovni ŠVP	Obsahový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Funkcie jazyka</p> <p>Požiadanie a poskytnutie informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu</p> <p>Predstavenie záľub a preferencií: vyjadriť, čo mám/nemám rád, čo sa mi páči/nepáči</p>	<p>Funkcie jazyka</p> <p>Požiadat' o informáciu</p> <p>Poskytnúť informáciu</p> <p>Vyjadriť, ktorú farbu mám/nemám rád</p>
<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Oznamovacie, opytovacie vety</p> <p>Prítomný čas jednoduchých základných plnovýznamových slovies</p> <p>Prídavné mená</p>	<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Oznamovacie a opytovacie vety</p> <p>Prítomný čas</p> <p>Prídavné mená</p>
<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Oboznamovanie sa s rozmanitosťou kultúr prostredníctvom príbehov, reálií, audiovizuálnych podnetov</p>	<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Vnímanie iného jazyka prostredníctvom pesničky v nemčine a uvedomenie si, že téma prírody a jej farieb je spoločná pre rôzne kultúry.</p>
<p>Tematické okruhy</p> <p>Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, počasie, zvieratá a rastliny</p>	<p>Tematické okruhy/témy</p> <p>Príroda okolo mňa – Farby</p> <p>Druhy textov: krátke opisy, pieseň, báseň, úryvky ilustrovaných príbehov</p>

Priebeh vyučovacej jednotky	
Úvod	
<p>Motivácia (7 minút)</p>	<p>Učiteľ ukáže žiakom obrázok prírody, kde je veľa farieb a opýta sa: Čo vidíte na obrázku? Aké farby vidíte?</p> <p>Žiaci môžu odpovedať vo vyučovacom jazyku školy.</p>
Hlavná časť	
<p>Aktivita 1 (10 minút)</p>	<p>Farben Lernen</p> <p>Učiteľ sa pýta: Aké farby poznáme? Žiaci odpovedajú vo vyučovacom jazyku školy.</p> <p>Potom učiteľ postupne ukazuje farebné papiere, ktoré má vopred pripravené a zároveň pomaly vyslovuje ich názvy po nemecky: rot – blau – gelb – grün – orange – weiß – schwarz – braun.</p> <p>Žiaci opakujú po učiteľovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – najprv potichu, – rýchlo, – potom nahlas, – pomaly. <p>Tip pre učiteľa: Učiteľ môže meniť tempo a intonáciu, aby udržal pozornosť žiakov a prepojil učenie s hrou (napr. „Ako by to povedal myšiak? Ako by to povedal obor? Ako kráľ? Ako mama? Ako lev?...“). Dôležité je podporiť ich správnu výslovnosť prostredníctvom opakovania.</p>

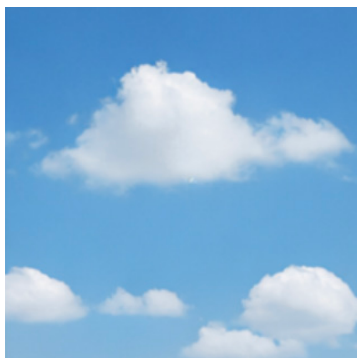
Hlavná časť	
<p>Aktivita 2 (15 minút)</p>	<p>Farben-Spiel</p> <p>Aktivita je zameraná na to, aby si žiaci precvičili názvy farieb pomocou pohybu a reagovali na pokyny v nemčine.</p> <p>Učiteľ rozloží farebné papiere na zem – náhodne a roztrúsené po triede, aby neboli usporiadané podľa farieb. Dôležité je, aby mal pripravenú každú farbu podľa počtu žiakov v skupine (napr. ak je v skupine 12 žiakov, z každej farby má 12 papierov).</p> <p>Žiaci stoja mimo papierov. Učiteľ povie farbu, napríklad: „Rot!“, „Blau!“, „Grün!“</p> <p>Žiaci musia rýchlo nájsť papier s danou farbou a postaviť sa naň. Kto sa postaví na nesprávnu farbu, musí si sadnúť. Potom učiteľ zoberie jeden farebný papier z hry a žiaci sa znova postaví mimo papierov. Učiteľ povie ďalšiu farbu a hra pokračuje. Postupne bude farebných papierov menej, a keď už niekto nenájde správnu farbu, musí si sadnúť. Víťazom je ten, kto zostane v hre najdlhšie.</p> <p>V hre sa rozvíja rýchlosť reakcie a správne rozpoznanie farieb podľa nemeckého pokynu.</p>
<p>Aktivita 3 (10 minút)</p>	<p>Was siehst du?</p> <p>V tretej aktivite učiteľ ukazuje rôzne predmety v triede (napr. ceruzku, knihu, tabuľu) a pýta sa: „Was siehst du?“ „Welche Farbe hat der Bleistift / das Buch / die Tafel?“</p> <p>Učiteľ pomenuje predmety po nemecky a zároveň ich ukazuje, ale cieľom nie je naučiť názvy predmetov, iba farby.</p> <p>Deti teda odpovedajú len farbou: rot, blau, grün, gelb, schwarz...</p> <p>Najskôr odpovedajú všetky deti spoločne nahlas, neskôr učiteľ vyvoláva jednotlivcov.</p> <p>Poznámka: Niektoré deti si môžu spontánne zapamätať aj názvy predmetov – to je vítané, ale nie povinné. Žiaci si ľahšie zapamätajú slovnú zásobu precvičovaním napr. farieb prostredníctvom reálnych predmetov v triede.</p>
<p>Aktivita 4 (10 minút)</p>	<p>Welche Farbe magst du?</p> <p>Žiaci sedia v kruhu a pýtajú sa navzájom: Welche Farbe magst du, Alex? Ich mag Blau / Rot / Gelb /...</p> <p>Alex povie svoju obľúbenú farbu – farbu, ktorú má rád. Potom sa pýta Alex ďalšieho spolužiaka.</p>
<p>Aktivita 5 (20 minút)</p>	<p>Farben in der Natur</p> <p>Učiteľ pustí pieseň (video – Farbenlied). Žiaci počúvajú a sledujú farby na obrázkoch. Jednou z možností je, že každý žiak drží jeden farebný papier. Keď v piesni počuje „svoju“ farbu, zdvihne ju a nahlas ju zopakuje po nemecky.</p> <p>Poznámka: Žiaci sa učia rozpoznávať farby prostredníctvom sluchového aj zrakového podnetu.</p> <p>Opakovanie s pohybom: Následne žiaci sedia v kruhu. Učiteľ pustí pieseň znova. Keď žiaci počujú po nemecky farbu, rýchlo sa postaví a sadnú si. Pri každej farbe sa musia postaviť a sadnúť si čo najrýchlejšie. Postupne môžu spievať refrén alebo opakovať jednotlivé farby spolu s piesňou.</p> <p>Spievame a hýbeme sa: Pri ďalšom počúvaní žiaci stoja v kruhu. Spievajú pieseň a dopĺňajú ju gestami a pohybmi podľa významu slov, napr.: citrón – tvária sa kyslo, slnko – rukami ukazujú kruh a lúče, tráva – pohybujú rukami smerom hore ako rastúca tráva.</p> <p>Alebo: keď počujú farbu, povedia ju a zatlieskajú.</p> <p>Poznámka: Žiaci si slová lepšie zapamätajú vďaka pohybu, rytmu a vizuálnej podpore.</p> <p>Návrhy videí k tejto aktivite:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Farbenlied [Offizielles Lieder Video] SING SONG Kinderlieder – Farbenlieder 2. ☒ Regenbogenlied Rainbow Song Regenbogenfarben Farbenlied für Kinder & Farben lernen mit Musik 3. Farben lernen für Kleinkinder Deutsch Das Farbenlied Farben kennenlernen Deutsch lernen

Hlavná časť	
Aktivita 6 (10 minút)	<p>Farben hören und malen</p> <p>Učiteľ povie farbu a úlohou žiaka je nakresliť predmet, ktorý je tej farby. Napríklad povie gelb a žiaci maľujú slnko. Alternatívou môže byť, že žiaci vyfarbujú obrázky (napr. vajíčka) tou farbou, ktorú povedal učiteľ.</p>
Aktivita 7 (40 minút)	<p>Farbensuche in der Natur!</p> <p>Možno zorganizovať krátku vychádzku na školský dvor alebo na ihrisko. Učiteľ povie žiakom, aby našli niečo zelené...</p> <p>„Finde etwas Grünes / Gelbes / Rotes!“</p> <p>Deti ukazujú alebo prinesú predmet. Potom sa v dvojiciach po vzore navzájom pýtajú: „Welche Farbe ist das?“ Jeden sa pýta, druhý odpovedá, napr.: „Grün!“</p> <p>Tu sa žiaci môžu naučiť aj ďalšie slová, ako strom, tráva, kvet, oblak, slnko, list... a tvoriť krátke vety, ako Die Blume ist gelb. Der Baum ist grün und groß.</p>
Reflexia a spätná väzba (5–10 minút)	<p>Nakoľko žiaci ešte nevedia písať, pomáha im učiteľ. Reflexia a sebareflexia môže byť aj vo vyučovacom jazyku školy. Čo som dnes robil(a)?:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Spoznával(a) som farby v prírode. – Spieval(a) som Farbenlied. – Hľadal(a) som farby okolo seba. <p><i>Alternatíva 1: Moja obľúbená farba</i></p> <p>Napíš alebo nakresli ju sem:</p> <p>Alebo vyfarbi vajíčko vo svojej obľúbenej farbe.</p> <p><i>Alternatíva 2: Čo sa mi najviac páčilo</i></p> <p>Nakresli smajlík:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pesnička Farbenlied – Vyfarbovanie – Hľadanie farieb v prírode – Niečo iné:
Hodnotenie (cca 6 minút, priebežne počas hodiny)	<p>Učiteľ sleduje pokrok a správanie žiakov počas aktivít. Hodnotenie žiakov je formatívne, prebieha priebežne počas hodiny a je zamerané na povzbudenie a ocenenie ich úsilia. Učiteľ hodnotí aktivitu, spoluprácu, záujem o činnosti a snahu zapojiť sa. Na vyjadrenie uznania využíva pochvalu, úsmev a pod. Súčasťou hodnotenia môže byť aj krátke sebahodnotenie žiaka (napr. ukázaním palca hore alebo dole alebo označením smajlíka, ktorý zodpovedá tomu, ako sa mu/jej darilo). Napríklad:</p> <p>Vyfarbi smajlíka, ktorý ťa vystihuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> 😊 Super! Veľmi ma to bavilo. 😐 Bolo to fajn. 😞 Bolo to ťažké.
Poznámky pre učiteľa	
<p>Alternatíva k Aktivite 3:</p> <p>Farebná hra – Farbenspiel</p> <p>Učiteľ povie farbu napr.: rot a opýta sa žiakov, čo je v triede červenej farby. Zeig, etwas Rotes? Úlohou žiakov je hľadať predmet v triede tej farby, pribehnúť k predmetu a ukázať na predmet. Žiaci povedia: Das ist rot.</p>	

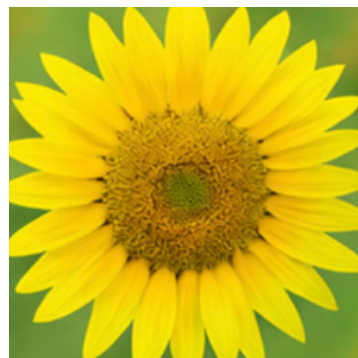
Farben in der Natur – Bilder

rot

blau

gelb

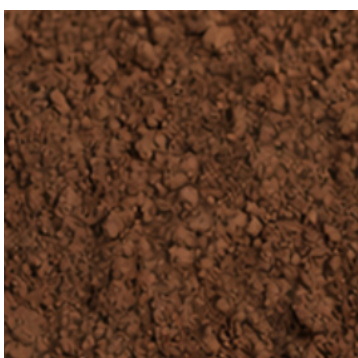
grün

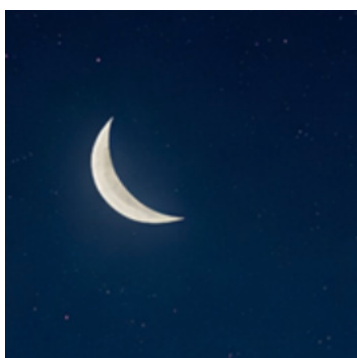
orange

weiß

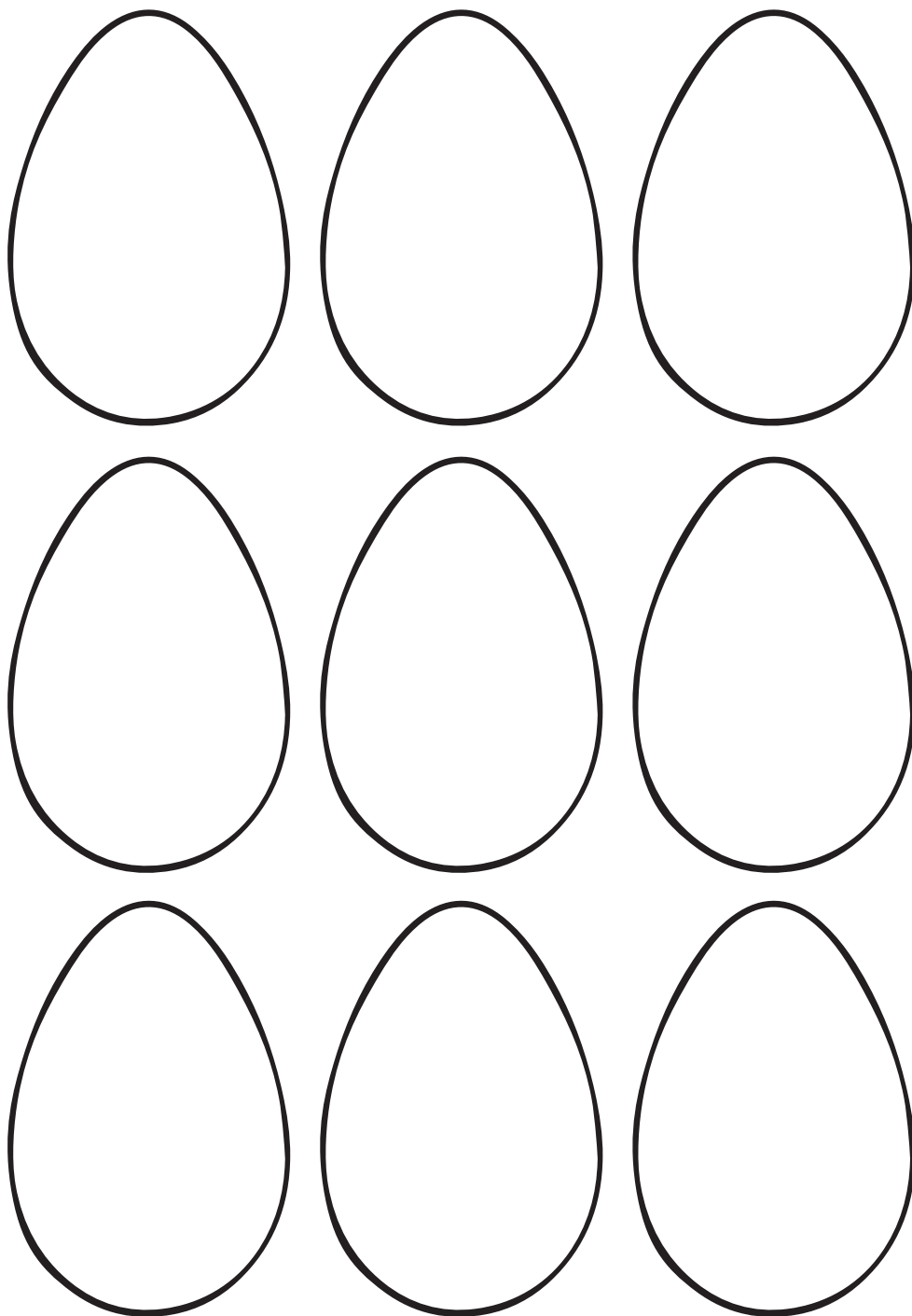

braun

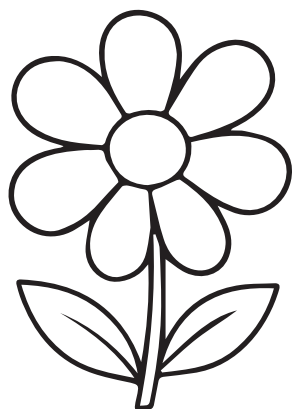

schwarz

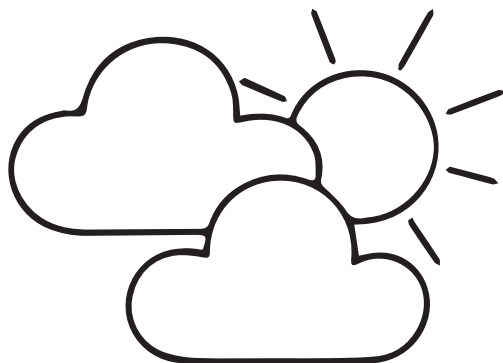
Vyfarbi vajíčko

Farben in der Natur – Ausmalbilder

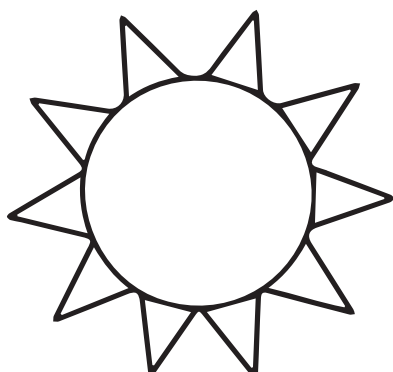
Blume

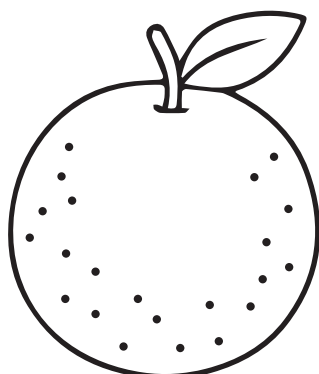
Himmel

Schneemann

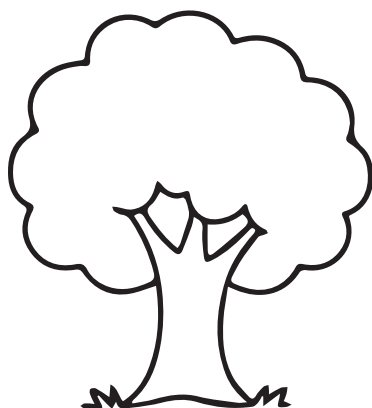
Sonne

Orange

Erde

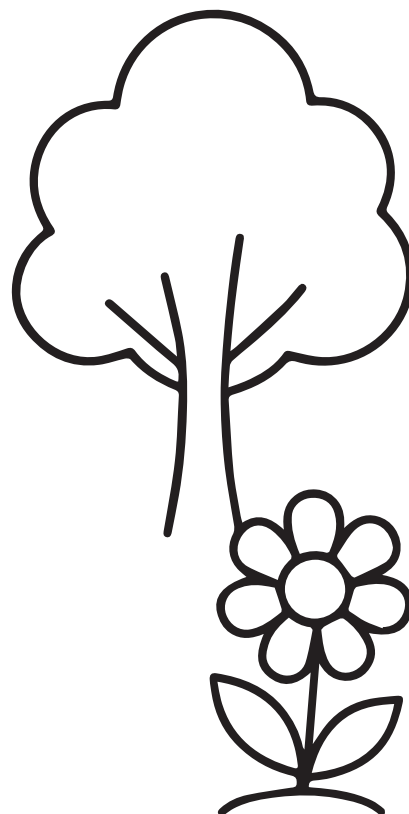
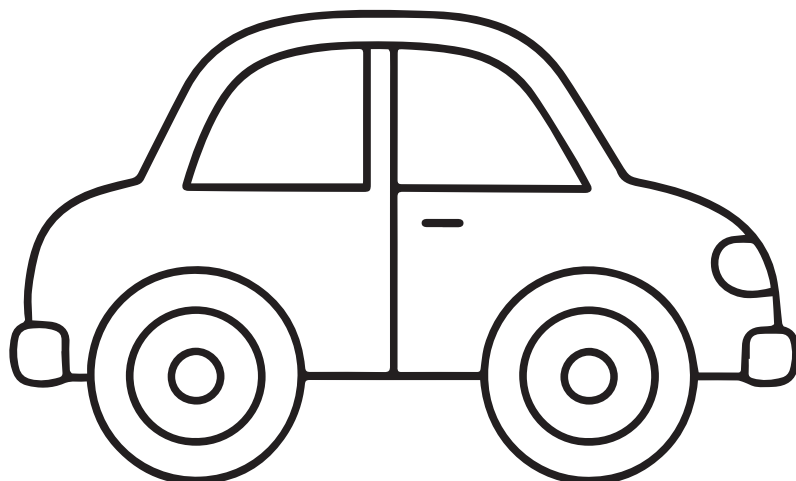
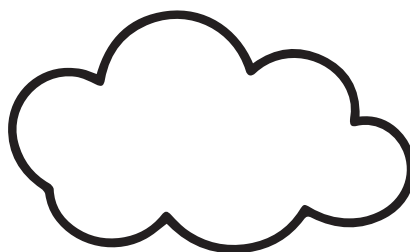
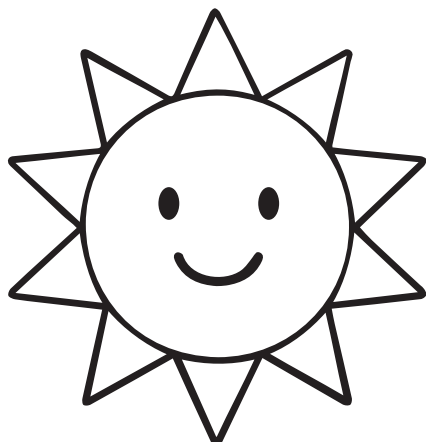

Baum

Nacht

Obrázky predmetov

6.7 Nemecký jazyk: príklad vyučovacej jednotky (1. cyklus, 3. ročník)

Názov	Ročné obdobia a mesiace/Jahresuhr, narodeniny
Vyučovaci predmet	nemecký jazyk
Ročník/cyklus	3. ročník/1. cyklus
Tematický okruh podľa ŠVP	Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, počasie, zvieratá a rastliny
Témy	Ročné obdobia a mesiace
Trvanie vyučovacej jednotky	4×45 minút (180 minút)
Prierezové gramotnosti	Environmentálna gramotnosť
Pomôcky a materiály	obrázkové karty – k ročným obdobiam, mesiace, pracovný list – jednoduché texty – text piesne, básnička, slovná zásoba, pero, pastelky, pravítko, kružidlo, notebook, interaktívna tabuľa alebo biela tabuľa

Prepojenie vyučovacej jednotky so ŠVP a ŠkVP	
Ciele vzdelávania na úrovni ŠVP	Ciele vzdelávania na úrovni ŠkVP
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozumieť krátkym, jednoduchým textom s vizuálnou oporou. 2. Verbálne reagovať na základe príkladov a podnetov z okolia. 3. Rozumieť krátkym inštrukciám. 4. Na základe príkladu vedieť písomne reprodukovat jednoduché slovné spojenia a krátke vety. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomenovať ročné obdobia (die Jahreszeiten), mesiace (die Monate) v nemčine. 2. Porozumieť jednoduchému a krátkemu textu o ročných obdobiach a o mesiacoch (videá). 3. Napísať jednoduché krátke vety na základe príkladu. 4. Rozvíjať kooperáciu (práca v pároch, v skupinách).
Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠkVP
<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozoznať bežné, známe slová za predpokladu, že sú vyslovené zreteľne a pomaly v známom kontexte. – Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým otázkam a vetám za predpokladu, že sú povedané pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami. 	<p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozoznať a porozumieť známym slovám (ročné obdobia, mesiace). – Porozumieť krátkym vetám.
<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky a obmedzený počet naučených slovných spojení. – Podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet. 	<p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> – Podľa príkladu rozprávať o znakoch jednotlivých ročných období. – Podľa príkladu sa opýtať na ročné obdobie.
<p>Produkcia: písomný prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> – Podľa predlohy napísať bežné jednoduché slová a jednoduché krátke vety. 	<p>Produkcia: písomný prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> – Podľa predlohy napísať jednoduché, krátke vety o ročných obdobiach.

Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠkVP
Interakcia: ústna interakcia <ul style="list-style-type: none"> Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a porozumieť krátkym, jednoduchým odpoveďami, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia. Porozumieť veľmi jednoduchým pokynom, ktoré učiteľ dáva v škole a reagovať na ne. 	Interakcia: ústna interakcia <ul style="list-style-type: none"> Podľa vzoru klásť jednoduché otázky a odpovedať na ne. Verbálne alebo neverbálne reagovať na pokyny učiteľa.
Obsahový štandard na úrovni ŠVP	Obsahový štandard na úrovni učebných osnov ŠkVP
Funkcie jazyka Požiadanie a poskytnutie informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu Predstavenie záľub a preferencií: vyjadriť, čo mám/nemám rád, čo sa mi páči/nepáči	Funkcie jazyka Požiadať o informáciu Poskytnúť informáciu Vyjadriť, čo mám/nemám rád
Jazykové prostriedky Oznamovacie, opytovacie vety Prítomný čas jednoduchých základných plnovýznamových slovies Prídavné mená	Jazykové prostriedky Oznamovacie a opytovacie vety Prítomný čas Prídavné mená
Sociolingválna zložka	Sociolingválna zložka Prostredníctvom tejto témy nie je explicitne rozvíjaná sociolingválna zložka.
Tematické okruhy Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, počasie, zvieratá a rastliny	Tematické okruhy/témy Príroda a životné prostredie: ročné obdobia
	Druhy textov Krátka báseň, text piesne

Priebeh vyučovacej jednotky	
Úvod	
Motivácia (5 minút)	<p>Učiteľ sa na začiatku opýta: „Ktoré ročné obdobie práve máme? Ako sa volá mesiac?“ Žiaci hovoria v slovenčine, potom učiteľ povie po nemecky a pritom ukáže vhodný obrázok: Frühling, Sommer, Herbst, Winter.</p> <p>„Ktoré ročné obdobie máš najradšej a prečo?“ „V ktorom mesiaci máš narodeniny? Ktorý mesiac sa ti páči? Prečo?“ Žiaci môžu odpovedať vo vyučovacom jazyku školy.</p>
Hlavná časť	
Aktivita 1 (10 minút)	<p>Oboznámenie sa so slovnou zásobou</p> <p>Učiteľ ukazuje farebné obrázky ročných období (jar, leto, jeseň, zima – vopred si môže pripraviť 4 kartičky) a nahlas povie ich pomenovanie po nemecky.</p> <p>Žiaci opakujú nahlas po učiteľovi. Tento postup sa niekoľkokrát zopakuje, aby si žiaci výslovnosť a pomenovania zapamätali. Učiteľ môže meniť svoj hlas – povie raz potichu, raz nahlas, raz plačlivo, raz so smiechom, raz nahnevane a pod. Následne opäť ukazuje obrázky, tentoraz však žiaci sami nahlas pomenúvajú ročné obdobia po nemecky, bez pomoci učiteľa.</p> <p>Poznámka: Učiteľ môže žiakom pustiť aj pesničku/video: Es war eine Mutter – Singen, Tanzen und Bewegen Kinderlieder</p>

Hlavná časť	
Aktivita 2 (15 minút)	<p>Prezentovanie novej slovnej zásoby</p> <p>Učiteľ postupne ukazuje obrázky alebo kartičky a žiaci nahlas povedia, ktoré ročné obdobie znázorňujú – po nemecky. Následne učiteľ prečíta slovo alebo vetu napísanú na druhej strane kartičky a žiaci ju spoločne nahlas zopakujú. V hre sa rozvíja rýchlosť reakcie a správne rozpoznanie farieb podľa nemeckého pokynu.</p> <p>Farebné obrázky/kartičky – z jednej strany je obrázok a z druhej strany napísané slovo alebo krátky veta.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Frühling: kvetina (Blume), Kvitne čerešňa. (Der Kirschbaum blüht), veľkonočný zajac (Osterhase), veľkonočné vajíčko (Osterei) – Sommer: Deti jedia zmrzlinu (Kinder essen Eis), čerešne (Kirschen), slnečnica (Sonnenblume), Deti sa hrajú na ihrisku (Kinder spielen auf dem Spielplatz). – Herbst: ježko (Igel), Vietor fúka. (Der Wind weht.), šarkan (Drachen), Deti zbierajú gaštany. (Die Kinder sammeln Kastanien.) – Winter: Deti stavajú snehuliaka (Die Kinder bauen einen Schneemann.), jedlička (Tannenbaum), Deti sa korčuľujú. (Die Kinder laufen Schlittschuh.), Sneží. (Es schneit.)
Aktivita 3 (5 minút)	<p>Pracovný list</p> <p>Prečítaj básničku a podčiarkni slová alebo vety, ktoré poznáš.</p>
Aktivita 4 (15 minút)	<p>Precvičovanie slovnej zásoby a priradovanie ročných období</p> <p>Žiaci sa rozdelia do štyroch skupín: Frühling, Sommer, Herbst a Winter. Učiteľ rozloží na stôl obrázky. Každá skupina si vyberie kartičky, ktoré patria k jej ročnému obdobiu. Každý žiak si vezme jednu kartičku a snaží sa zapamätať si, čo je napísané na jej druhej strane (slovo alebo krátky veta).</p> <p>Potom sa žiaci postavia do dvoch radov tak, aby vždy dvaja stáli oproti sebe. Navzájom si ukážu kartičky – jeden žiak povie spolužiakovi slovo alebo vetu, ktorá je na druhej strane kartičky a opýta sa: „Welche Jahreszeit ist das?“ Spolužiak musí odpovedať, o ktoré ročné obdobie ide. Všetky dvojice sa pýtajú naraz. Keď si vymenia otázky a odpovede, prvý žiak v rade prejde na jeho koniec a ostatní sa posunú dopredu, aby vznikli nové dvojice. Takto sa žiaci postupne posúvajú a striedajú partnerov, pričom sa učia jeden od druhého.</p> <p>Poznámka: Nie je dôležité, aby sa naučili veľa nových slov – cieľom je, aby poznali názvy ročných období a porozumeli slovám a vetám s nimi spojenými. Učiteľ priebeh aktivity sleduje a v prípade potreby pomáha s výslovnosťou.</p>
Aktivita 5 (20 minút)	<p>Upevňovanie slovnej zásoby</p> <p>Žiaci pracujú samostatne. Každý dostane svoj pracovný list s tromi úlohami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prirad' a napíš slová k ročným obdobiam. 2. Doplň do vety správne slovo. Finde das richtige Wort! 3. Samostatná práca: Nakresli alebo namaľuj ku každému ročnému obdobiu na čistý papier malé obrázky. Napíš pod obrázok ročné obdobie a ak vieš, aj krátku vetu. Môžeš tiež prezentovať svoj obrázok pred triedou.
Aktivita 6 (15 minút)	<p>Flunkeblunk nám pomáha objavovať ročné obdobia</p> <p>Flunkeblunk sa plavil v loďke. Je veľmi zvedavý a chce vidieť prírodu, ako sa mení počas roka. Akými ročnými obdobiami prechádzal? Čo ste videli? Čo sa zmenilo v prírode?</p> <p>Učiteľ premietne krátky film o ročných obdobiach Die Jahreszeiten lernen für Kinder mit Flunkeblunk – dostupné na YouTube. Po každom ročnom období zastaví video. Žiaci povedia, aké ročné obdobie to je a čo je typické pre toto ročné obdobie, čo videli. Vo videu rozpoznajú slová a vety, ktoré už predtým precvičovali. Učiteľ hovorí (môže aj vo vyučovacom jazyku školy): „Kinder, wir haben gelernt, wie die Jahreszeiten auf Deutsch heißen.“ (Deti, naučili sme sa, ako sa po nemecky volajú ročné obdobia.)</p> <p>Frühling, Sommer, Herbst und Winter.</p> <p>Sehr gut!</p> <p>„Wie viele Monate hat ein Jahr?“ (Koľko mesiacov má rok?) Deti odpovedajú: „Zwölf!“ (12)</p> <p>Učiteľ: „Super! Ein Jahr hat zwölf Monate.“ (Rok má 12 mesiacov.) „Und jetzt lernen wir, wie die Monate auf Deutsch heißen!“ (A teraz sa naučíme, ako sa povedia mesiace po nemecky.)</p>

Hlavná časť	
<p>Aktivita 7 (10 minút)</p>	<p>12 mesiacov – priradovanie mesiacov k ročným obdobiam</p> <p>Učiteľ pripraví 12 väčších kariet (formát A5) a na každú jednu napíše jeden mesiac: Januar, Februar, März, April, Mai, Juni, Juli, August, September, Oktober, November, Dezember. Na kartičky sa môže nakresliť aj obrázok, typický pre daný mesiac.</p> <p>Učiteľ postupne ukazuje kartičky a pomaly vyslovuje mesiace, žiaci opakujú nahlas (spolu, aj po jednotlivcoch). Následne učiteľ ukáže ľubovoľnú kartičku a žiaci nahlas prečítajú slovo. Potom ukazuje len jednému žiakovi a ten prečíta slovo.</p> <p>Poznámka: Táto aktivita sa môže urobiť aj cez Learning app.com alebo Lernvideo für Kinder – Lerne die Monate von Januar bis Dezember – Tutorial deutsch lernen.</p> <p>Alternatívna aktivita:</p> <p>Hra „Mesiace v poradí“ (skupinová aktivita)</p> <p>Učiteľ prilepi lepiacou páskou kartičky s názvami mesiacov na chrbát 12 žiakom. Každý žiak má teda na chrbte jednu kartičku – jeden mesiac. Ostatní žiaci si zatiaľ sadnú a neskôr budú kontrolovať poradie.</p> <p>Žiaci, ktorí majú na chrbte kartičku, nesmú vidieť, aký mesiac majú napísaný. Keď už majú všetci kartičku, ich úlohou je zoradiť sa v správnom poradí od januára po december. Učiteľ určí, kde bude stáť „január“.</p> <p>Žiaci môžu medzi sebou komunikovať a navzájom si pomáhať, aby sa správne zoradili. Spolužiaci, ktorí sedia, nesmú radiť ani pomáhať – len pozorujú a kontrolujú.</p> <p>Nakoniec žiaci, ktorí sedia, nahlas prečítajú mesiace v poradí, ako sa spolužiaci zoradili a spoločne skontrolujú správnosť.</p>
<p>Aktivita 8 (5 minút)</p>	<p>„Mesiace v poradí“ – aktivizujúca hra</p> <p>Učiteľ vytvorí skupiny po troch žiakoch. Každá skupina dostane sériu kartičiek s názvami mesiacov (Januar – Dezember). Kartičky sú pomiešané a úlohou žiakov je, čo najrýchlejšie zoradiť mesiace v správnom poradí. Skupina, ktorá úlohu dokončí ako prvá, zakričí „Fertig!“.</p> <p>Učiteľ následne skontroluje poradie mesiacov a ak je správne, skupina vyhráva.</p>
<p>Aktivita 9 (20 minút)</p>	<p>Rolf Zuckowski – „Die Jahresuhr“ (pieseň je dostupná aj s textom (lyric video) na YouTube)</p> <p>V úvode aktivity krátka motivácia: Teraz sme sa naučili, ako sa po nemecky povedia mesiace a ročné obdobia. Budeme počúvať nemeckú pesničku „Die Jahresuhr“ – teda „Hodiny roka“, v ktorej sa postupne objavujú všetky mesiace.</p> <p>Prvé počúvanie – voľné vnímanie: Učiteľ pustí pesničku ako Lyric Video (s textom). Žiaci pesničku počúvajú a sledujú text, ale zatiaľ si nič nezapisujú. Po pesničke nasleduje krátka diskusia. Učiteľ sa pýta napríklad: „Čo ste počuli? Aké slová ste počuli (rozpoznali) v pesničke? Spomenuli ste si na nejaké mesiace alebo ročné obdobia?“</p> <p>Druhé počúvanie – rozdelenie na časti (detailné počúvanie): Učiteľ rozdelí pesničku na 2 – 3 časti, napríklad:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1. časť: Januar – April – 2. časť: Mai – August – 3. časť: September – Dezember <p>Najskôr pustí prvú časť (Januar – April). Žiaci sledujú text na obrazovke. Učiteľ v polovici nahrávky pesničku zastaví a opýta sa: „Ktoré mesiace nasledujú?“ alebo „Aké slová alebo výrazy ste si zapamätali?“ Nakoniec žiaci opakujú jednotlivé riadky alebo frázy po učiteľovi (tzv. echo technika). Podobným spôsobom učiteľ pracuje aj s druhou a treťou časťou pesničky.</p> <p>K tejto aktivite je možné použiť aj pracovný list – doplniť chýbajúce mesiace v texte pesničky.</p> <p>Na záver aktivity si žiaci môžu spoločne pesničku zaspievať: buď celú pesničku alebo len mesiace. Môžu robiť pritom gestá, ako napríklad ukazovať mesiace január 1, február 2...</p>

Hlavná časť	
<p>Aktivita 10 (20 minút)</p>	<p>Kreatívna práca: „Meine Jahresuhr“</p> <p>Učiteľ rozdelí triedu do malých skupín. Každá skupina pripraví na formát A3 vlastný „Jahresuhr“ – kruh, v ktorom budú znázornené všetky mesiace. Ku každému mesiacu žiaci niečo nakreslia (napr. k decembru malý vianočný stromček, k júnu slnko, k októbru padajúce lístie a pod.). Kruh potom rozdelia na štyri časti, podľa ročných období a k mesiacom priradia jednotlivé ročné obdobia. Na záver žiaci prezentujú svoje práce pred triedou.</p> <p>Tip pre učiteľa: Inšpirácie, ako môže takýto kruh vyzeráť, nájdete prostredníctvom akéhokoľvek prehliadača, ak zadáte vyhľadať obrázky k „Jahresuhr“.</p> <p>Poznámka: Pred začiatkom aktivity sa uistite, že žiaci poznajú mesiace po slovensky a ich poradie, aby sa mohli pri tvorbe sústrediť na nemecké názvy.</p> <p>Texty a slovná zásoba sú jednoduché (mesiace + niekoľko viet), preto žiaci nie sú preťažení množstvom nových slov. Frázu „Die Jahresuhr steht niemals still“ možno vysvetliť obrazne – že rok sa neustále točí a čas plynie ďalej. Opakovanie je veľmi dôležité – práve preto sa v texte piesne „Die Jahresuhr“ niektoré časti opakujú, čo pomáha žiakom zapamätať si názvy mesiacov.</p> <p>V kreatívnej fáze majú žiaci priestor pre vlastné nápady – môžu doplniť obrázky, symboly, gestá alebo krátke texty.</p> <p>Diferenciácia: Rýchlejší žiaci môžu pripraviť malý prekladový alebo obrázkový slovníček (mesiace a ročné obdobia), zatiaľ čo pomalší žiaci ešte dokončujú svoju prácu alebo pracovný list.</p>
<p>Aktivita 11 (10 minút)</p>	<p>Praktické použitie v živote</p> <p>Žiaci už poznajú ročné obdobia a mesiace. Teraz sa naučia, ako sa mesiace používajú v bežnej komunikácii – na príklade narodenín. Učiteľ napíše na tabuľu otázku a odpoveď: Wann hast du Geburtstag? – Ich habe im Dezember Geburtstag.</p> <p>Žiaci sa postavia do kruhu. Jeden žiak hodí malú loptičku spolužiakovi alebo spolužiačke a spýta sa: Wann hast du Geburtstag? Oslovený žiak odpovie napríklad: Ich habe im ... Geburtstag. Ten, kto hádže loptičku, kladie otázku a ten, kto ju chytil, odpovedá.</p>
<p>Aktivita 12 (2–3 minúty)</p>	<p>Geburtstagskalender</p> <p>Učiteľ vysvetlí úlohu: „Už sme sa naučili, ako sa opýtame, kedy máš narodeniny. Wann hast du Geburtstag? Teraz sa budete pýtať spolužiakov a zapisovať do kalendára. Žiaci sa voľne pohybujú po triede a navzájom sa pýtajú: Wann hast du Geburtstag? Odpovede si zapisujú do svojho kalendára (Geburtstagskalender). Učiteľ upozorní žiakov, že stačí uviesť mesiac, nie presný dátum a že majú odpovedať po nemecky „Ich habe im... Geburtstag“.</p> <p>Na záver sa učiteľ pýta v pléne: Wer hat im Januar Geburtstag, im Februar, im... Geburtstag? Žiaci, ktorí majú v daný mesiac narodeniny, sa postavia a povedia: Ich habe im... Geburtstag. Postupne je možné prejsť všetky mesiace.</p> <p>Tip pre učiteľa: Túto aktivitu je možné rozšíriť aj o ďalšiu aktivitu, ktorá si však vyžaduje viac času. Žiaci môžu vyrobiť alebo vyfarbiť svoj triedny kalendár a ku každému mesiacu nakreslia niečo typické (napr. snehuliak, kvet, slnko...). Takto zostavený kalendár sa môže zavesiť v triede. A tak si každý mesiac môžu vzájomne zablahoželať k narodeninám: „Alles Gute zum Geburtstag!“</p> <p>Pritom si precvičujú nasledovné frázy: „Wann hast du Geburtstag?“ / „Wer hat im ... Geburtstag?“ / „Ich habe im ... Geburtstag.“ a tiež názvy mesiacov: Januar, Februar, März, April, Mai, Juni, Juli, August, September, Oktober, November, Dezember.</p>
<p>Aktivita 13 (10 minút)</p>	<p>Upevňovanie učiva – rozšírenie dialógu</p> <p>Učiteľ napíše na tabuľu krátky dialóg:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wann hast du Geburtstag? – Ich habe im Sommer Geburtstag. – Wann im Sommer? – Im Juli.

Hlavná časť	<p>Žiaci sa prechádzajú po triede. Keď učiteľ zatlieska, zastavia sa a vedú dialóg, ktorý napísal učiteľ na tabuľu. Po ďalšom zatlieskaní sa opäť začínú prechádzať a pri ďalšom signáli si nájdu nového partnera. Týmto spôsobom si žiaci automatizujú otázky a odpovede.</p> <p>Tip pre učiteľa: Neskôr je možné zaviesť ďalšie otázky, napr. Wer hat im Januar Geburtstag? Alebo Wann hat Viktor Geburtstag? – precvičovanie 3. osoby a osobných zámen er a sie.</p> <p>Učiteľ tiež môže pustiť žiakom pesničku Geburtstagslied. Napríklad, Zum Geburtstag viel Glück (Traditionelle Kinderlieder) alebo aj Rolf Zuckowski – Wie schön, dass du geboren bist (Lyric Video) alebo môžu podľa Geburtstagskalender vždy, keď niekto má narodeniny zapriať Všetko dobré k narodeninám – Alles Gute zum Geburtstag.</p>
Reflexia a spätná väzba (10 minút)	<p>Diskusia v kruhu (môže byť aj vo vyučovacom jazyku školy): Čo sa ti/vám najviac páčilo? Čo si/ste sa naučil/i?</p> <p>Hra s vreckom: Žiaci sedia v kruhu. Učiteľ púšťa hudbu. Žiaci si podávajú vrecko naplnené kartičkami z hodiny. Učiteľ po krátkej dobe hudbu vypne. Ten žiak, ktorému zostalo vrecko v ruke, vytiahne z neho kartičku a povie, čo je na kartičke (slovo alebo vetu). Keď nevie, môže sa pozrieť, prečítať a povedať ročné obdobie.</p> <p>Môžu sa pridať ešte aj kartičky s mesiacmi. Na každej kartičke je napísaný jeden mesiac a úlohou žiaka je prečítať, aký mesiac je na kartičke a povedať aj nasledujúci mesiac a takisto aj kartička s otázkou Wann hast du Geburtstag?</p>
Hodnotenie	<p>Formatívne: Učiteľ sleduje aktívne zapojenie žiakov do práce v skupinách, vhodné odpovede na otázky, prezentovanie a opis obrázka v skupine alebo pred triedou.</p> <p>Sebahodnotenie: Na záver hodiny učiteľ nakreslí na tabuľu vedľa seba 3 emócie tak, aby sa žiaci vedeli postaviť k tabuli k jednému z obrázkov podľa toho, ako sa sami seba hodnotia – koľko sa naučili.</p> <ul style="list-style-type: none"> 😊 Naučil/a som sa veľa. Som spokojný/á. 😐 Niečo som sa naučil/a, ale chcem sa naučiť ešte viac. 😞 Naučil/a som sa málo a potrebujem viac precvičovania.
Poznámky pre učiteľa	
<p>Scenár tejto vyučovacej jednotky je vhodný pre blokové vyučovanie, avšak je možné si z jednotlivých aktivít vyskladať aj samostatné vyučovacie hodiny v trvaní 45 minút, prípadne ich rôznu kombináciu.</p> <p>Obrázok k aktivite 10 „Monate und Jahreszeiten“ bol vytvorený pomocou nástroja ChatGPT (OpenAI), 2025.</p>	

**Prečítaj básničku a podčiarkni slová alebo vety, ktoré poznáš. /
Lies das Gedicht und unterstreiche die Wörter oder Sätze, die du kennst.**

Die vier Jahreszeiten

Im Frühling scheint die Sonne warm.

Die Blumen blühen bunt im Garten.

Die Kinder malen Ostereier und suchen den Osterhasen.

Alles ist grün, und die Vögel singen laut.

Im Sommer ist es heiß.

Die Kinder essen Eis und pflücken Kirschen vom Baum.

Sie gehen schwimmen und spielen im Park.

Alle sind fröhlich und lachen viel.

Im Herbst weht der Wind.

Die Blätter sind rot, gelb und braun.

Die Kinder sammeln Kastanien und sehen einen Igel im Garten.

Er sucht ein warmes Haus für den Winter.

Im Winter schneit es.

Die Kinder bauen einen Schneemann.

Am Abend steht ein Tannenbaum im Zimmer, und die Lichter leuchten hell.

Alle feiern fröhlich zusammen.

1. Priraď a napiš slová k ročným obdobiam! / Ordne die Wörter der richtigen Jahreszeit zu!

Blumen, Eis, Kirschen, Kastanien, Igel, Schneemann, Tannenbaum, Osterhase

Frühling	Sommer	Herbst	Winter

2. Doplň do vety správne slovo. / Finde das richtige Wort!

Winter, Frühling, Herbst, Sommer

- a) Wann essen die Kinder Eis? Im _____ essen die Kinder Eis.
- b) Wann blühen viele Blumen? Im _____ blühen viele Blumen
- c) Wann bauen die Kinder einen Schneemann? Im _____ bauen die Kinder einen Schneemann.
- d) Wann weht oft der Wind? Im _____ weht oft der Wind.

3. Nakresli alebo namaľuj ku každému ročnému obdobiu na čistý papier malé obrázky. Napiš pod obrázok ročné obdobie a ak vieš, aj krátku vetu. Svoj obrázok môžeš prezentovať pred triedou. / Male oder zeichne zu jeder Jahreszeit kleine Bilder. Schreib die Jahreszeit unter das Bild und schreib Wörter oder kurze Sätze!

Blumen, Eis, Kirschen, Kastanien, Igel, Schneemann, Tannenbaum, Osterhase

Například:

Frühling – Blumen und Osterhase

Sommer – Sonne und Eis

Herbst – Wind und Igel

Winter – Schneemann und Tannenbaum

Doplň chýbajúce mesiace

Die Jahresuhr Songtext von Rolf Zuckowski

Januar, Februar, _____, April

Die Jahresuhr steht niemals still

_____, Februar, März, April

Die Jahresuhr steht niemals still

Mai, Juni, _____, August

Weckt in uns allen die Lebenslust

Mai, _____, Juli, August

Weckt in uns allen die Lebenslust

September, _____, November, Dezember

Und dann

Und dann

Fängt das Ganze schon wieder von vorne an

Januar, _____, März, April

Die Jahresuhr steht niemals still

Januar, Februar, März, April

Die Jahresuhr steht niemals still

Mai, Juni, Juli, August

Weckt in uns allen die Lebenslust

Mai, Juni, Juli, August

Weckt in uns allen die Lebenslust

_____, Oktober, November, _____

Und dann

Und dann

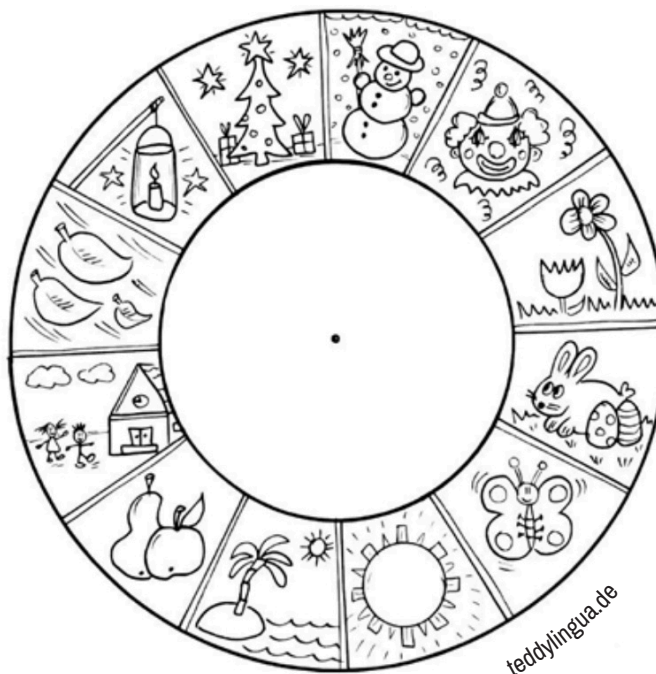
Tja, irgendwann geht doch auch dieses Lied zu Ende, oder?

Januar	
Februar	
März	
April	
Mai	
Juni	
Juli	
August	
September	
Oktober	
November	
Dezember	

Vzor, ako môžu žiaci vytvoriť „Jahresuhr“ a priradiť ročné obdobia.

Die Jahresuhr

Schneide aus Pappe einen Zeiger für deine Uhr aus und befestige in mit einer Flügelklammer in der Mitte.

Monate und Jahreszeiten

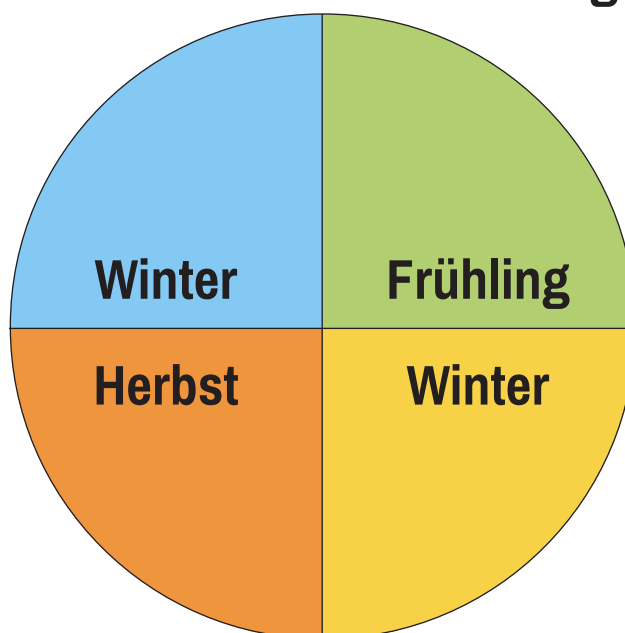
Name: _____

Datum: _____

Januar	Juli
Februar	August
März	September
April	Oktober
Mai	November
Juni	Dezember

Winter

Frühling

Herbst

Winter

6.8 Nemecký jazyk: príklad vyučovacej jednotky (2. cyklus, 5. ročník)

Názov	Deň Zeme
Vyučovaci predmet	nemecký jazyk
Ročník/cyklus	5. ročník/2. cyklus
Tematický okruh podľa ŠVP	Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, počasie, druhy zvierat a rastlín, príroda okolo nás
Témy	Deň Zeme, planéta Zem, Naša pozvánka na Deň Zeme
Trvanie vyučovacej jednotky	135 minút (3×45 minút)
Prierezové gramotnosti	Environmentálna gramotnosť
Pomôcky a materiály	pracovné listy 1 – 4, baliace/velké papiere, nožnice, farebné papiere, pastelky

Prepojenie vyučovacej jednotky so ŠVP a ŠkVP	
Ciele vzdelávania na úrovni ŠVP <ol style="list-style-type: none"> Rozumieť bežným každodenným výrazom a jednoduchým vetám. Rozumieť krátkemu príbehu alebo vypočutému textu s vizuálnou oporou. Získať informácie jednoduchými otázkami. Primerane reagovať na jednoduché otázky. Čítať s porozumením jednoduché texty. Byť motivovaný k učeniu sa cudzieho jazyka. 	Ciele vzdelávania na úrovni ŠkVP <ol style="list-style-type: none"> Čítať krátky, jednoduchý text a porozumieť mu. Vyhľadať informácie v textoch súvisiacich s danou témou. Pýtať sa a odpovedať na otázky. Rozvíjať samostatnú, párovú a skupinovú prácu.
Výkonový štandard na úrovni ŠVP <p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> Porozumieť slovám a krátkym vetám v jednoduchom rozhovore na známu tému. Porozumieť jednoduchým pokynom. Porozumieť krátkym textom na témy osobného záujmu vo veľmi jednoduchom jazyku, ktoré sú podporené ilustráciami a obrázkami. Identifikovať konkrétne informácie z krátkych textov o známych témach. Z kontextu odhadnúť pravdepodobný význam neznámeho slova. <p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Zrozumiteľne vysloviť jednotlivé hlásky a obmedzený počet naučených slovných spojení. Podľa príkladu opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet. 	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠkVP <p>Recepcia: čítanie/počúvanie s porozumením</p> <ul style="list-style-type: none"> Porozumieť krátkemu dialógu alebo textu. Porozumieť pokynom učiteľa. Porozumieť jednoduchému a krátkemu textu o planéte Zem. Nájsť a identifikovať konkrétne informácie na plagáte/ pozvánke. <p>Produkcia: ústny prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> Podľa príkladu rozprávať o znakoch jednotlivých ročných období. Podľa príkladu sa opýtať na ročné obdobie.

Výkonový štandard na úrovni ŠVP	Výkonový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Produkcia: písomný prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> – Správne napísať slová, ktoré pozná. – Správne používať základné interpunkčné znamienka. – Pomocou jednoduchých slovných spojení opísať osoby, predmety a aktivity, ktoré sú mu blízke. 	<p>Produkcia: písomný prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vytvorí plagát.
<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <ul style="list-style-type: none"> – V rozhovore reagovať na jednoduché otázky o základných faktoch alebo pocitoch. – Vhodným spôsobom reagovať v bežných spoločenských situáciách. – Konať podľa základných pokynov, ktoré obsahujú čísla, údaje o čase, mieste a pod. 	<p>Interakcia: ústna interakcia</p> <ul style="list-style-type: none"> – Reagovať v rozhovore na otázky, ktoré sa týkajú danej témy. – V rozhovore vyjadriť svoj názor na aktivity/program, ktoré sa majú konať počas dňa Zeme. – Pýtať sa a odpovedať na otázky, (kde (miesto) a kedy (deň a hodiny) sa bude konať udalosť.
Obsahový štandard na úrovni ŠVP	Obsahový štandard na úrovni učebných osnov ŠKVP
<p>Funkcie jazyka</p> <p>Požiadanie a poskytnutie informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, potvrdiť informáciu/žiadať potvrdenie informácie, identifikovať niekoho/niečo</p> <p>Vyjadrenie návrhu a reakcia naň: požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc</p>	<p>Funkcie jazyka</p> <p>Požiadat o informáciu a poskytnúť ju v súvislosti s organizovaním Dňa Zeme</p> <p>Vyjadriť návrh na program a reagovať naň</p>
<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Používanie členov: určitý/neurčitý člen podstatných mien (der/ein die/eine, das/ein)</p> <p>Modálne slovesá: müssen, dürfen, können, sollen, wollen, mögen (möchten)</p> <p>Rozkazovací spôsob</p> <p>Časové predložky: um, an, in, vor/nach</p> <p>Opytovacia veta: doplňovacie otázky, zisťovacie otázky</p> <p>Oznamovacia veta s modálnym slovesom, so slovesom s odlučiteľnou predponou</p>	<p>Jazykové prostriedky</p> <p>Používanie členov: určitý/neurčitý člen podstatných mien (der/ein die/eine, das/ein)</p> <p>Modálne slovesá: können, wollen, mögen (möchten)</p> <p>Oznamovacia veta s modálnym slovesom</p> <p>Rozkazovací spôsob</p> <p>Predložky času: um, an, in</p> <p>Doplňovacie a zisťovacie otázky</p>
<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Využívanie základných stratégií v bežných komunikačných situáciách: odvodenie významu slova/gesta zo sprievodného obrázka, ikonky alebo piktogramu, využívanie sprievodných gest na podporu komunikácie a očný kontakt</p>	<p>Sociolingválna zložka</p> <p>Základné stratégie porozumenia textu a komunikácie v skupine, sprievodné gestá na podporu komunikácie</p>
<p>Tematické okruhy</p> <p>Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, počasie, druhy zvierat a rastlín, príroda okolo nás</p>	<p>Tematické okruhy/témy</p> <p>Príroda okolo nás, ochrana životného prostredia</p>
	<p>Druhy textov</p> <p>Pozvánka, plagát, populárno-vedecký text o planéte Zem, krátky príbeh vo forme dialógu</p>

Priebeh vyučovacej jednotky	
Úvod	
Motivácia (5 minút)	<p>Učiteľ sa pýta žiakov, či vedia, čo bude/je 22. apríla. Čo rozumejú pod „Dňom Zeme“. Oboznámi žiakov, že dnes sa budú zaoberať témou Deň Zeme a že si na úvod prečítajú krátky rozhovor Alexa a Susi a dozvedia sa, čo plánujú Susi a Alex v škole robiť. Alex chodí do 5. A a Susi do 5. B triedy.</p> <p>Učiteľ vysvetlí, že po nemecky sa Deň Zeme povie – Tag der Erde.</p>
Hlavná časť	
Aktivita 1 (15 minút)	<p>Pracovný list 1</p> <p>Učiteľ rozdá žiakom pracovný list č. 1 a prečíta krátky dialóg. Neznámu slovnú zásobu môže učiteľ žiakom vysvetliť. Potom čítajú žiaci s rozdelenými úlohami. Nakoniec riešia úlohy na pracovnom liste. Kontrolovať riešenie si môžu najprv v dvojiciach a nakoniec v pléne.</p> <p>Lies den Dialog: Tag der Erde in unserer Schule</p> <p>Susi: Hallo Alex! Wie geht's dir? Alex: Hallo Susi! Mir geht's gut, danke. Und dir? Susi: Auch gut! Weißt du, am 22. April feiern wir den Tag der Erde in der Schule. Alex: Oh ja, das ist toll! Unsere Klasse möchte Bäume und Blumen pflanzen. Susi: Super Idee! Wir können auch den Schulhof sauber machen und Müll sammeln. Alex: Ja! Dann wird unsere Schule schöner und bunter. Susi: Und weißt du was? Filip kann sehr schön malen. Alex: Stimmt! Er könnte bunte Bilder an die Schulwand malen – zum Beispiel Blumen, Sonne und Tiere! Susi: Das wäre klasse! Dann sieht unsere Schule richtig fröhlich aus. Alex: Ich freue mich schon auf den Tag der Erde! Susi: Ich auch! Also, bis morgen, Alex! Alex: Tschüss, Susi! Bis morgen!</p>
Aktivita 2 (25 minút)	<p>Planéta Zem, Deň Zeme – práca so slovnou zásobou</p> <p>Učiteľ môže pracovať so slovnou zásobou buď pred čítaním textu, alebo po jeho prečítaní. Pripraví sériu kartičiek pre každú dvojicu žiakov.</p> <p>Slovná zásoba: die Erde, die Sonne, sich drehen, besuchen, das Jahr, die Umwelt, die Natur, schützen, das Wasser, die Luft, das Leben</p> <p>Druhá možnosť je použitie slov vo vete: Die Erde dreht sich um die Sonne. Wir schützen die Natur. Wir brauchen Wasser und Luft für das Leben. Wir schützen unsere Erde....</p> <p>Najprv sa žiaci spoločne učia slovíčka – pozerajú si kartičky a opakujú ich nahlas. Potom dvojice sedia oproti sebe. Jeden má polovicu kartičiek a druhý druhú polovicu. Na striedačku si ukazujú kartičky tak, aby partner videl len nemecké slovo. Druhý žiak musí povedať jeho slovenský ekvivalent. Ak niekto nevie, partner mu prečíta preklad zo zadnej strany kartičky.</p> <p>V ďalšom kole si vymenia úlohy – teraz ukazujú slovenské slová a druhý musí povedať nemecký výraz. Takto učiteľ žiakom ukáže efektívny spôsob, ako si môžu nové slovíčka precvičovať aj doma pomocou kartičiek. Neskôr je potrebné na kartičky slovíčka napísať v kontexte – vo vete. Nie je dobré učiť sa len samostatné slovíčka. Je dobré, aby žiaci videli použitie slovíčok v kontexte témy, ktorej sa venujú.</p>

Hlavná časť	
	<p>Práca s textom</p> <p>Učiteľ sa opýta žiakov, čo vedia o Zemi. Odpovede zapíše na tabuľu a povie žiakom, že dnes sa naučia niečo o planéte Zem po nemecky. Žiakov rozdelí do dvojíc. Jeden z dvojice dostane 1. časť textu (Unser Planet Erde), druhý 2. časť textu (Tag der Erde).</p> <p>Žiaci si prečítajú svoj text viackrát a neznáme slová si zapíšu do svojho slovníčka (Mein Wörterbuch), ak si taký vedú. Prvý z dvojice s textom Unser Planet Erde porozpráva spolužiakovi alebo spolužiačke informácie zo svojho textu. Ten/Tá mu môže pomáhať. Potom sa vymenia – žiak, ktorý čítal 2. text, porozpráva informácie o texte Tag der Erde.</p> <p>Nakoniec riešia úlohy na pracovnom liste č. 2. Riešenie si môžu najprv skontrolovať vo dvojiciach a potom spoločne v pléne.</p> <p>1. časť textu: <i>Unser Planet Erde</i> <i>Wir leben auf der Erde. Unsere Erde ist unser Zuhause. Wir haben nur eine Erde. Die Erde ist ein Planet und sie dreht sich um die Sonne. Sie braucht dafür ein Jahr.</i></p> <p>2. časť textu: <i>Tag der Erde</i> <i>Am Tag der Erde denken Menschen in vielen Ländern an die Umwelt und an die Natur. An diesem Tag lernen wir: Wir müssen unsere Erde schützen. Die Natur, das Wasser und die Luft sind sehr wichtig für unser Leben. Wir sollen freundlich und gut zur Erde sein, sie nicht kaputt machen. Das ist wichtig für alle Menschen. Dann können alle Menschen gut leben.</i></p> <p>Diferenciácia: Žiaci, ktorí dokončia úlohu (pracovný list č. 2) skôr, môžu pracovať na rozširujúcich úlohách, ktoré prehľbia ich poznatky o planéte Zem a podporia samostatné učenie sa. Tieto úlohy môžu plniť individuálne alebo v dvojiciach. Prípadne môže učiteľ dať pracovný list č. 3 ako domácu úlohu.</p> <p>Text „Die Erde“ k tejto aktivite (nájdete v časti Podklady k aktivitám) ponúka možnosť zopakovať si napríklad slovnú zásobu z nasledovných tematických oblastí: napr. ročné obdobia (Frühling, Sommer, Herbst und Winter), kontinenty (Europa, Asien, Afrika, Amerika und Australien), prírodné prvky (napr. Land, Berge, Wälder, Wüsten, Tiere, Pflanzen, Meere, Ozeane...) a tiež prídavné mená (groß, tief, sauber), rok, deň, hodiny (Jahr, Tag, Stunden).</p>
<p>Aktivita 3 (45 minút)</p>	<p>Práca s plagátom</p> <p>Učiteľ rozdá plagát – pozvánku na Deň Zeme (pracovný list č. 4) a prečíta nahlas krátku pozvánku na Deň Zeme a vysvetlí, že žiaci budú hľadať informácie, ktoré sú na plagáte.</p> <p>Porozumenie čítaním (10 – 15 min.): Každý žiak/každá dvojica/skupina dostane úlohu: odpovedať na otázky k textu. Učiteľ upozorní žiakov, že musia hľadať odpovede na plagáte. Potom sa skontrolujú odpovede v pléne.</p> <p>Práca so slovnou zásobou (10 min.): Žiaci vyhľadávajú neznáme slová v texte a v slovníku. Neznáme slová si zapisujú do svojich slovníčkov Mein Wörterbuch. V cvičení žiaci majú nájsť na plagáte slová, ktoré k uvedeným témam sú vhodné. Učiteľ pomáha a kontroluje výslovnosť.</p> <p>Produktívna časť – hovorenie/dialóg (15 min.): Žiaci pracujú v dvojiciach, spoločne sa rozprávajú a hľadajú odpovede na otázky: Warum ist der Tag der Erde wichtig? (Prečo je Deň Zeme dôležitý?) Was kannst du zu Hause oder in der Schule für die Umwelt tun? (Čo vieš doma alebo v škole urobiť pre životné prostredie?) Was möchtest du/möchtet ihr am Tag der Erde gern machen? (Čo by si chcel rád/čo by ste chceli radi v Deň Zeme urobiť?)</p> <p>Neskôr diskutujú (odpovedajú na otázky v pléne), pritom používajú naučenú slovnú zásobu. Učiteľ poskytuje pomoc pri gramatike, s formuláciou viet a pod.</p> <p>Zhrnutie a reflexia (5 min): Na záver spoločne zhodnotia, čo sa im páčilo a čo sa nové naučili. Učiteľ vyzdvihne úspechy a povzbudí žiakov, aby využili slovnú zásobu aj v bežnej komunikácii.</p>

<p>Hlavná časť</p>	
<p>Aktivita 4 (40 minút)</p>	<p>Naša pozvánka na Deň Zeme/Plagát ku Dňu Zeme</p> <p>Učiteľ rozdelí žiakov do skupín (3 – 4 žiaci v skupine). Úlohou každej skupiny je vytvoriť plagát – pozvánku na akciu „Deň Zeme“ v meste/v dedine, kde bývajú.</p> <p>Pokyny pre žiakov:</p> <p><i>Téma plagátu:</i> Deň Zeme – pozvánka na mestskú akciu</p> <p><i>Informácie, ktoré musia byť na plagáte:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Názov podujatia: Tag der Erde – Krátke informácie o planéte Zem (napr. prečo je dôležitá, prečo ju treba chrániť). – Dátum a čas (napr. 22. April, von 10.00 bis 17.00 Uhr) – Miesto stretnutia (napr. vor dem Rathaus (pred radnicou) alebo iné miesto v meste) – Program dňa (Napište, čo sa bude počas dňa robiť – (aké aktivity? Napr. upratovanie parku, sadenie stromov, kvetov, výstava o prírode, pohybové hry pre malé deti, zber odpadkov, koncert alebo súťaž...) – Text na konci plagátu: Wir freuen uns auf euch! (Tešíme sa na vašu účasť!) <p><i>Ďalšie informácie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Urobte farebný plagát (farebnými fixkami alebo pastelkami). – Nalepte, alebo nakreslite obrázky alebo symboly (Zemegula, slnko, stromy, voda, recyklačné značky). – Dávajte pozor, aby bol plagát prehľadný, zrozumiteľný a pútavý. <p><i>Prezentácia plagátu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Každá skupina krátko predstaví svoj plagát pred triedou. – Nezabudnite si v skupine rozdeliť úlohy. – Všetci členovia skupiny sa musia zapojiť do prezentácie (predstaviť názov a tému, opísať program a miesto, prečo je Deň Zeme dôležitý, ako vyzerá plagát alebo to, čo vy chcete predstaviť svojim spolužiakom).
<p>Reflexia a spätná väzba (5–10 minút)</p>	<p>Každý žiak ohodnotí svoj výkon na hodine v niekoľkých oblastiach na škále od 0 do 10, pričom 0 = vôbec nie, 10 = veľmi dobre a vyjadri svoj celkový pocit z hodiny výberom emotikonu.</p> <p>Viac k sebahodnoteniu nájdete napríklad tu: Ako rozvíjať sebareflexiu a sebahodnotenie žiakov?</p>
<p>Hodnotenie</p>	<p>Hodnotenie žiakov prebieha priebežne – priamo počas vyučovacej hodiny. Učiteľ sleduje, ako žiaci pracujú na jednotlivých aktivitách (napríklad pri riešení cvičení, práci vo dvojiciach či skupinách, pri tvorbe plagátu alebo pri prezentácii). Ak žiaci prejavia snahu, spolupracujú a efektívne využívajú jazykové prostriedky, učiteľ môže ich prácu oceniť – napríklad slovnou pochvalou, bodmi alebo aj známku za aktivitu.</p> <p>Dôležitejšie ako samotné známky je však poskytovanie kvalitnej spätnej väzby. Tá by mala byť konkrétna, opisná a zameraná na učenie – nie iba na výkon. Učiteľ žiakovi pomáha uvedomiť si, čo sa mu podarilo a na čom môže ešte popracovať. Napríklad namiesto všeobecnej pochvaly „Dobrel!“ môže učiteľ povedať: „<i>Páčilo sa mi, že si pri práci na plagáte používal nové slovíčka z dnešnej hodiny.</i>“ Takáto spätná väzba vedie žiaka k sebareflexii a rozvíja jeho schopnosť regulovať vlastné učenie sa.</p> <p>Ak žiak úlohu nezvládne úplne podľa očakávaní, učiteľ by mal reagovať povzbudzujúco. Môže vyzdvihnúť aspoň jeden pozitívny prvok (napríklad snahu, originalitu nápadu alebo spoluprácu v skupine) a ponúknuť konkrétny návrh, ako sa môže zlepšiť.</p> <p>Takýto prístup podporuje pozitívnu klímu v triede, posilňuje motiváciu žiakov a vedie k vnímaniu hodnotenia, ako súčasť učenia sa, nie ako „strašiaka“.</p>
<p>Poznámky pre učiteľa</p>	

Lies den Dialog

Tag der Erde in unserer Schule

Susi: Hallo Alex! Wie geht's dir?

Alex: Hallo Susi! Mir geht's gut, danke. Und dir?

Susi: Auch gut! Weißt du, am 22. April feiern wir den Tag der Erde in der Schule.

Alex: Oh ja, das ist toll! Unsere Klasse möchte Bäume und Blumen pflanzen.

Susi: Super Idee! Wir können auch den Schulhof sauber machen und Müll sammeln.

Alex: Ja! Dann wird unsere Schule sauberer und schöner.

Susi: Und weißt du was? Filip kann sehr schön malen.

Alex: Stimmt! Er könnte bunte Bilder an die Schulwand malen – zum Beispiel Blumen, Sonne und Tiere!

Susi: Das wäre klasse! Dann sieht unsere Schule bunt und richtig fröhlich aus.

Alex: Ich freue mich schon auf den Tag der Erde!

Susi: Ich auch! Also, bis morgen, Alex!

Alex: Tschüss, Susi! Bis morgen!

Tag der Erde in unserer Schule. Ergänze die Sätze.

Der Tag der Erde ist am _____ Alex Klasse möchte an diesem Tag

Susi sagt: _____ kann super

_____ .

Die Schule sieht dann _____ aus.

Lies den kurzen Text über unser Planet Erde. Prečítaj krátky text o planéte Zem. Schreib die unbekanntenen Wörter aus dem Text in dein Wörterbuch heraus. Vypíš neznáme slová do tvojho slovníka.

Unser Planet Erde

Unsere Erde ist unser Zuhause. Wir haben nur eine Erde.

Am Tag der Erde denken Menschen in vielen Ländern an die Umwelt, an die Natur.

An diesem Tag lernen wir: Wir müssen unsere Erde schützen.

Die Natur, das Wasser und die Luft sind sehr wichtig für unser Leben.

Wir sollen freundlich und gut zur Erde sein und sie nicht kaputt machen.

Das ist wichtig für alle Menschen. Dann können alle Menschen gut leben.

1. Richtig oder falsch? Lies die Sätze und schreibe R (richtig) oder F (falsch).

1. Der Tag der Erde ist ein Tag für die Umwelt.
2. Wir brauchen kein Wasser und keine Luft.
3. Wir sollen die Erde schützen.

2. Fragen zum Text. Beantworte die Fragen mit einem kurzen Satz.

1. Was ist unser Zuhause?
2. Was ist Tag der Erde? Woran denken wir?
3. Was müssen wir schützen?
4. Warum ist die Natur wichtig?
5. Was sollen die Menschen tun?

3. Wortschatz: Verbinde die Wörter mit der richtigen Bedeutung.

1	2	3	4

Wort

1. Erde
2. Wasser
3. Luft
4. Umwelt

Bedeutung

- a) etwas, was wir jeden Tag atmen
- b) unser Planet
- c) etwas, das wir trinken
- d) Natur, Luft, Wasser und Tiere

4. Richtig oder falsch? Lies die Sätze und schreibe R (richtig) oder F (falsch).

Müll trennen: Ich kann Müll trennen.

Blumen pflanzen _____

Wasser sparen _____

Strom sparen _____

mit dem Fahrrad fahren _____

Abfall sammeln _____

Altpapier sammeln _____

Návrh pre učiteľa: Učiteľ môže so žiakmi precvičiť ďalšie vety. Pritom si zopakujú rozkazovací spôsob. Žiaci reagujú na rozkaz buď ústne alebo písomne pozitívne.

Príklad: Fahr mit dem Fahrrad und nicht mit dem Auto. Ich fahre mit dem Fahrrad und nicht mit dem Auto.

Tu etwas Gutes für die Umwelt!

- Fahr mit dem Fahrrad und nicht mit dem Auto. Das ist gut für dich und für die Erde.
- Mach bei einer Müllsammel-Aktion mit. Hilf, die Straße oder den Park sauber zu machen.
- Kauf Essen aus deiner Region. Obst und Gemüse aus der Nähe sind frisch und gut für die Umwelt.
- Wirf kein Essen weg. Plane gut und iss Reste später. So sparst du Geld.
- Nutze Ökostrom. Das ist Strom aus Sonne, Wind oder Wasser.
- Spare Wasser. Beim Zähneputzen mach den Wasserhahn aus.
- Kauf nur, was du brauchst. Nimm dann gute Qualität, damit es lange hält.
- Mach deinen Garten schön für Vögel und Insekten. Pflanzen helfen der Natur.
- Spare Energie. Lass warmes Essen abkühlen, bevor du es in den Kühlschrank stellst.
- Vermeide Plastik. Nimm lieber Taschen aus Papier oder Soff und Flaschen aus Glas.
- Iss weniger Fleisch. Das hilft Tieren.

- Riešenie úlohy 4
- Blumen pflanzen → Ich kann Blumen pflanzen.
 - Wasser sparen → Ich kann Wasser sparen.
 - Strom sparen → Ich kann Strom sparen.
 - mit dem Fahrrad fahren → Ich kann mit dem Fahrrad fahren.
 - Abfall sammeln → Ich kann Abfall aufsammeln.
 - Altpapier sammeln → Ich kann Papier recyceln.

Prečítaj si informácie o planéte Zem, zapíš si neznáme slovíčka do tvojho slovníčka (Mein Wörterbuch). Vyhľadaj ich v slovníku.

Die Erde

Die Erde ist unser Planet.

Wir leben auf der Erde.

Die Erde ist rund wie eine Kugel.

Sie dreht sich jeden Tag um sich selbst.

Ein Tag hat 24 Stunden.

Die Erde dreht sich auch um die Sonne.

Ein Jahr hat 365 Tage.

Durch die Bewegung um die Sonne haben wir Frühling, Sommer, Herbst und Winter.

Auf der Erde gibt es Wasser, Land, Berge, Wälder und Wüsten.

Es gibt viele Tiere, Pflanzen und Menschen.

Die Erde hat viele Länder und Meere.

Europa, Asien, Afrika, Amerika und Australien sind Kontinente.

Die Ozeane sind sehr groß und tief.

Wir müssen unsere Erde schützen.

Sauberes Wasser, saubere Luft und Natur sind sehr wichtig für alle.

1. Richtig oder falsch? Lies die Sätze und schreibe R (richtig) oder F (falsch).

1. Die Erde ist eckig.
2. Ein Tag auf der Erde hat 24 Stunden.
3. Die Erde dreht sich um den Mond.
4. Es gibt auf der Erde Wasser und Land.
5. Die Erde hat nur einen Kontinent.
6. Wir müssen unsere Erde schützen.

2. Ergänze die Sätze: Ergänze mit den richtigen Wörtern:

(Sonne – 365 – Wasser – Tiere – Kugel)

1. Die Erde ist rund wie eine _____.
2. Die Erde dreht sich um die _____.
3. Ein Jahr hat _____ Tage.
4. Auf der Erde gibt es viele _____ und Pflanzen.
5. Es gibt viel _____ auf der Erde.

3. Finde die Kontinente!

Kreise die richtigen Wörter ein: Europa – Schokolade – Asien – Afrika – Fußball – Amerika – Australien – Banane

4. Sprich über dich! Beantworte die Fragen mündlich oder schriftlich.

1. Wo wohnst du?
2. In welchem Kontinent liegt dein Land?
3. Was gefällt dir auf der Erde?
4. Warum ist die Erde wichtig?

Übung 1: Richtig oder falsch?

1. Die Erde ist eckig. → F
2. Ein Tag auf der Erde hat 24 Stunden. → R
3. Die Erde dreht sich um den Mond. → F
4. Es gibt auf der Erde Wasser und Land. → R
5. Die Erde hat nur einen Kontinent. → F
6. Wir müssen unsere Erde schützen. → R

Übung 2: Ergänze die Sätze

1. Die Erde ist rund wie eine Kugel.
2. Die Erde dreht sich um die Sonne.
3. Ein Jahr hat 365 Tage.
4. Auf der Erde gibt es viele Tiere und Pflanzen.
5. Es gibt viel Wasser auf der Erde.

Übung 3: Finde die Kontinente!

Richtige Wörter: Europa, Asien, Afrika, Amerika, Australien

Übung 4: Sprich über dich!

(Beispielantworten – individuell je nach Schüler)

1. Ich wohne in Dunajská Streda/ in Bratislava...
2. Mein Land liegt in Europa ...
3. Mir gefällt die Natur / die Tiere / das Meer / die Berge.
4. Die Erde ist wichtig, weil wir hier leben / sie unser Zuhause ist / sie schön ist.

TAG DER ERDE

Einladung

22. April

Liebe Schüler,
am **22. April** feiern wir in der Schule gemeinsam den **Tag der Erde!**
Wir lieben ❤️ unsere Erde und möchten ihr helfen.

Wann? Von 09:00 bis 13:00 Uhr
Wo? auf dem Schulhof und im Schulgarten

- ☞ Was erwartet euch?
- ☞ Wir machen die Natur sauber
- ☞ Wir pflanzen Blumen und kleine Bäumchen
- ☞ Wir basteln mit Naturmaterialien

Es gibt auch etwas zum Essen und Trinken, Musik, Spiele und ganz viel Spaß!
Zieht euch bequeme Kleidung an.
Bringt gute Laune mit!

1. Leseverständnis. Beantworte die Fragen in ganzen Sätzen.

1. Wann feiern die Schüler den Tag der Erde?
2. Wo findet die Veranstaltung statt?
3. Wie lange dauert das Fest?
4. Was machen die Schüler an diesem Tag? Nenne mindestens drei Aktivitäten.
5. Was sollen die Schüler mitbringen?
6. Wie sollen sie sich anziehen?

2. Richtig oder falsch? Kreuze an.

Aussage	Richtig	Falsch
Das Fest beginnt um 10 Uhr.		
Die Schüler treffen sich im Schulgarten.		
Die Schüler pflanzen Blumen und Bäume.		
Es gibt kein Essen und keine Musik.		
Die Schüler sollen gute Laune mitbringen.		

3. Wortschatz. Finde auf dem Poster Wörter, die zu diesen Themen passen:

- Umwelt:
- Pflanzen:
- Kleidung:
- Stimmung:

4. Mündliche Aufgabe / Gespräch. Arbeite in Paaren oder Gruppen und sprecht über diese Fragen:

- Warum ist der Tag der Erde wichtig?
- Was kannst du zu Hause oder in der Schule für die Umwelt tun?
- Welche Aktionen würdest du gern am Tag der Erde machen?

Meno: _____

Dátum: _____

**Ohodnoť svoj výkon na dnešnej hodine na škále od 0 do 10
(0 = vôbec nie, 10 = veľmi dobre)**

Ako som počúval/a na hodinách?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Ako som spolupracoval/a s ostatnými?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Do akej miery som využil/a svoje možnosti?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Ako som porozumel/a tomu, o čom sme sa učili?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Krátke zamyslenie

Čo bolo pre mňa ťažké? _____

Čo sa chcem ešte opýtať? _____

Môj pocit z hodiny

Zakrúžkuj, ako sa cítiš po hodine:

Príloha č. 1: Funkcie jazyka

ANGLICKÝ JAZYK

Funkcie jazyka umožňujú úspešne zvládnuť rôzne komunikačné situácie. Pri učení sa jazyka prirodzene dochádza k ich cyklickému opakovaniu a osvojovaniu. Príklady uvádzané kurzívou ilustrujú, akú slovnú zásobu a gramatické javy je možné použiť pri vyjadrení danej funkcie v súlade s komunikačnou úrovňou stanovenou pre každý cyklus. Z príkladov je zjavné, že na každej úrovni (pred-A1, A1, A2) je možné vyjadriť rovnakú funkciu jazyka inak (pomocou iných jazykových prostriedkov).

Nadviazanie kontaktu pri stretnutí		
1. cyklus (pred-úroveň A1)	2. cyklus (A1)	3. cyklus (A2)
Osloviť niekoho Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Predstaviť sa Rozlúčiť sa	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Predstaviť sa Predstaviť niekoho Rozlúčiť sa	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Predstaviť sa Predstaviť niekoho Reagovať pri predstavovaní Privítať niekoho Rozlúčiť sa s rešpektom k rôznym zvyklostiam
<i>Miss/Sir (oslovenie učiteľky/a), excuse me. Good morning. Good afternoon. Good evening. Good night. Hello. I'm Silvia. Goodbye.</i>	<i>Excuse me, please. Miss/Sir, Ms Kováčová/ Mr Kováč (oslovenie učiteľky/a),... Hello. I'm Ada. This is my sister Ela. Good morning. I'm John. And this is my friend Luke. Good bye. See you.</i>	<i>Excuse me. Is that you, Kate? Ms Kováčová/Mr Kováč (oslovenie učiteľky/a),... Good afternoon, Mrs. Smith. How are you? (I am) fine, thanks. I'm Kate and this is Barbara. Barbara, this is Lucy. Nice to meet you, (too). Come in, John. Welcome! Bye-bye! See you soon. Have a nice weekend!</i>
Požiadanie a poskytnutie informácie		
Požiadajte o informáciu Poskytnúť informáciu	Požiadajte o informáciu Poskytnúť informáciu Potvrdiť informáciu Žiadať potvrdenie informácie Identifikovať niekoho/niečo	Požiadajte o informáciu Poskytnúť informáciu Potvrdiť informáciu Žiadať potvrdenie informácie Vyjadriť neporozumenie Požiadajte o zopakovanie/vysvetlenie informácie Upozorniť na niečo Identifikovať niekoho/niečo
<i>Is she your friend? Yes, she is. Where's Grandma? She's in the house. Is it a bag? No, it's a book.</i>	<i>What lessons have we got today? We've got Slovak, English, Science and PE. Are you good at English? Yes, I am. Excuse me, where's the library? Is it in this building? Yes, it is. It's on the second floor.</i>	<i>Could anyone tell me...? Whose phone is this? Ask Jenny. I think it is hers. You sit next to John, don't you? Yes, I sit next to him. We went there in June – I mean July. Sorry, I don't understand. What are you trying to say? Give me an example, please. Be careful! If you don't turn it down, you will hurt your ears. This is my grandmother. C is the correct answer.</i>

Opis		
1. cyklus (pred-úroveň A1)	2. cyklus (A1)	3. cyklus (A2)
	Jednoducho opísať osobu/predmet/ miesto/činnosť	Opísať osobu/predmet/miesto/činnosť s použitím detailov
	<i>My grandma is very kind and polite. Jim is wearing blue jeans, a green T-shirt and trainers. In my bedroom there's a bookcase, next to my bed.</i>	<i>Mary is as smart as Albert Einstein. My best friend Jane is cheerful and a very positive person. A mobile phone is a device that we use to communicate with other people. In the summer, I visited the Island of Seal with my parents. There are many beautiful beaches where the water is clear and dark blue most months of the year. Watching films in the cinema is always so much fun/better than watching at home. You can eat popcorn while you are watching the film.</i>
Vyjadrenie názoru		
	Zistiť a vyjadriť názor Vybrať si z ponúkaných možností	Zistiť a vyjadriť názor/presvedčenie/ stupne istoty Vybrať si z ponúkaných možností s jednoduchým zdôvodnením
	<i>OK. Yes. What do you think? I think you are right. No. I don't think so. Do you think it's important to take care of animals? I think it's very important. I want to read this book about nature. I don't want to watch TV.</i>	<i>What do you think? Do you think that...? In my opinion... Yes, I agree with you. Exactly! Yes, but... I am sure you can do it. Experts believe we will lose many languages this century. Perhaps, you are right. It might be difficult. It could be in Britain. I'll download Zet. It is a great app because it's free and very easy to use.</i>
Vyjadrenie schopnosti		
	Zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť/neschopnosť vykonať nejakú činnosť	Zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť/neschopnosť vykonať nejakú činnosť s jednoduchým zdôvodnením
	<i>I can sing. I can't swim. Can he dance? Yes, he can.</i>	<i>How happy I am! She was sad because her friend forgot to say goodbye before he left. I'm so sorry to hear that. Poor, you! He is sorry (that) he can't come. I'm sorry but I can't come. Ouch! It hurts badly. I have a sore throat. Come on! You'll be fine. I will help you. Don't worry – you can do it. I get angry when people ignore me. I would like to go to Italy. I am afraid of the dark. I can't believe! This is amazing! You've done a great job. You look sad! Are you ok? What's wrong?</i>

Vyjadrenie želaní a pocitov		
1. cyklus (pred-úroveň A1)	2. cyklus (A1)	3. cyklus (A2)
Vyjadriť radosť Vyjadriť smútok	Vyjadriť radosť/smútok/lútosť Vyjadriť fyzickú bolesť Zistiť pocity iných	Vyjadriť radosť/smútok/lútosť Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť/podporiť/dodať odvalu Vyjadriť želanie/nádej/sklamanie Vyjadriť strach/znepokojenie Vyjadriť spokojnosť/nespokojnosť Zistiť pocity iných
<i>I'm happy. She's sad.</i>	<i>Today I am happy. Yesterday I was sad. I am sorry. Ouch, my leg hurts! What's wrong? Are you OK?</i>	<i>How happy I am! She was sad because her friend forgot to say goodbye before he left. I'm so sorry to hear that. Poor, you! He is sorry (that) he can't come. I'm sorry but I can't come. Ouch! It hurts badly. I have a sore throat. Come on! You'll be fine. I will help you. Don't worry – you can do it. I get angry when people ignore me. I would like to go to Italy. I am afraid of the dark. I can't believe! This is amazing! You've done a great job. You look sad! Are you ok? What's wrong?</i>
Predstavenie záľub a preferencií		
Vyjadriť, čo mám/nemám rád Vyjadriť, čo sa mi páči/nepáči	Vyjadriť, čo mám/nemám rád Vyjadriť čo sa mi páči/nepáči Zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, Zistiť a vyjadriť, čo sa niekomu páči/nepáči	Vyjadriť, čo mám/nemám rád Vyjadriť čo sa mi páči/nepáči Zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád Zistiť a vyjadriť, čo sa niekomu páči/nepáči Vyjadriť, čo uprednostňujem a zdôvodniť to Zistiť a vyjadriť, čo niekto uprednostňuje
<i>I like pizza. I don't like summer.</i>	<i>I like travelling by bus but I don't like planes. I like swimming. I don't like skating. Do you like hot weather? No, I don't like hot weather.</i>	<i>It's the best film I have ever seen. The actress who played the queen was excellent. What does she like? She likes reading fantasy stories. When we travel abroad, we usually book our accommodation online. We love meeting new people and talking to them. I don't like cities. I prefer living in the country. I prefer basketball to tennis. Basketball is a team sport so I can play it with my friends. It's fun. Do you prefer to do sports alone, or in a team?</i>

Zaujatie postoja		
1. cyklus (pred-úroveň A1)	2. cyklus (A1)	3. cyklus (A2)
Požiadaf o povolenie a súhlas Vyjadriť súhlas/nesúhlas	Dať pokyn/príkaz Vyjadriť zákaz Požiadaf o povolenie a súhlas Vyjadriť súhlas/nesúhlas Ospravedlniť sa	Dať pokyn/príkaz Vyjadriť zákaz Požiadaf o povolenie a súhlas Vyjadriť súhlas/nesúhlas Slúbiť Ospravedlniť sa
<i>Can I open the window, please? Yes, you can. No, you can't.</i>	<i>Come here, please. Don't play next to traffic. Can you give me the book? Yes, here you are. No, I can't. I'm sorry.</i>	<i>Open the window, please. Sit down! You have to wear a special hat when you go horse riding. Stop! You mustn't drink that! Pets not allowed! Can I borrow your pen? May I? Nope, sorry! Yeah, I promise. Believe me – I will come on time. Sorry. It was all my fault. I am really sorry. It was an accident.</i>
Vyjadrenie návrhu a reakcia naň		
Požiadaf o niečo Poďakovať sa	Požiadaf o niečo Odpovedať na požiadavky Poďakovať sa Ponúknuť pomoc	Navrhnuť niekomu niečo Odpovedať na návrh Požiadaf o niečo Odpovedať na požiadavky Poradiť Poďakovať sa Ponúknuť pomoc
<i>Can I have an apple? Thank you. Can I play a game? Yes, you can.</i>	<i>What can we do? Let's go to the skate park. That's a good idea. That sounds nice. Thank you. I can help you.</i>	<i>Why don't we go shopping? Let's watch the game together. Sure! Let's go. I'd love to go but I don't have time. Can you give me some advice about...? No problem! How about...? Thanks. You're welcome. If you are always tired, you should get more sleep. I think you should/must... Thanks for telling me! May I help you? What can I do for her? Let me know if she needs help.</i>
Korešpondencia		
	Porozumieť krátkej písomnej správe (recepčia) Vytvoriť krátku súkromnú správu Vhodne začať a ukončiť krátku súkromnú správu	Porozumieť krátkej súkromnej/formálnej správe (recepčia) Vytvoriť krátku súkromnú/formálnu správu Vhodne začať a ukončiť správu Napísať jednoduchý e-mail
	<i>Dear Jana, How are you? I'm writing to tell you about.... With best wishes, Kate</i>	<i>Dear Liz /Dear Mr or Ms Smith, Guess what? I am coming next week./I am writing to ... With love/Best regards, ... /I look forward to hearing from you soon. Hi! What's up? I haven't heard from you for a week. How are you?</i>

Reagovanie na udalosť		
1. cyklus (pred-úroveň A1)	2. cyklus (A1)	3. cyklus (A2)
Blahoželať	Vyjadriť záujem/nezáujem Blahoželať Pozvať a reagovať na pozvanie	Vyjadriť záujem/nezáujem Vyjadriť prekvapenie Pripomenúť niekomu niečo Blahoželať Pozvať a reagovať na pozvanie Jednoducho zhodnotiť udalosť
<i>Happy birthday! Merry Christmas! Happy Name Day!</i>	<i>That's very interesting. That's great. How boring. I don't like it. All the best for your birthday! Hope you have a great birthday! Best wishes for the New Year. Please, come to my party on Saturday. Thanks for the invitation.</i>	<i>I'd be happy to go to your party. I'd love to come! I would love to, but I am afraid I can't. Oh, really? What a surprise! Wow! OMG! Remember to come on time. Say hello to her when you see her. Wish you all the best! Congrats! Great job! Join us to celebrate Jane's 15th birthday. I would like to invite you to my birthday party. Thanks for inviting me. I'll be there at five. We had a wonderful time!</i>
Reagovanie na príbeh (1. cyklus)/Porozprávanie príbehu a reakcia naň (2. a 3. cyklus)		
Vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči Vyjadriť verbálne aj neverbálne porozumenie príbehu	Vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči Začať/rozvinúť/ukončiť príbeh Reprodukovať príbeh	Vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči s jednoduchým zdôvodnením Začať/rozvinúť/ukončiť príbeh Tvoriť prerozprávať príbeh Zhrnúť príbeh Jednoducho zhodnotiť príbeh
<i>The story is great! I like it. It's not good.</i>	<i>The story was great. It was fun. It was boring. I did not like it. Once upon a time, there was... This is a story about... It was... There were... The story was about...</i>	<i>Wow! The story was great! I really liked the part about vampires. Max wanted to make a cake for his mom's birthday. First, he went to the supermarket to buy some eggs, butter and flour. Then, he mixed everything together and put it in the oven. When his mother came home, the cake was ready. She was so excited! We finally met late at night. Luckily, it all turned out well in the end. It was boring at the beginning but... It was amazing! I think that this film is good because it is the same as the book.</i>
Uskutočnenie audio/video hovoru		
		Vhodne začať a ukončiť audio/video hovor Vyjadriť neporozumenie Požiadať o zopakovanie/vysvetlenie povedaného
		<i>Hello. This is Kate. Is John around? I can't reach him on his phone. Excuse me, I didn't catch your name. Could you repeat your name, please? Could you spell it for me? What did you say? Did you just say...? Could you repeat that, please? I've just told you that John is not at home. Were you listening? Take care! I'll call (you) back later.</i>

NEMECKÝ JAZYK

Funkcie jazyka umožňujú úspešne zvládnuť rôzne komunikačné situácie. Pri učení sa jazyka prirodzene dochádza k ich cyklickému opakovaniu a osvojovaniu. Príklady uvádzané kurzívou ilustrujú, akú slovnú zásobu a gramatické javy je možné použiť pri vyjadrení danej funkcie v súlade s komunikačnou úrovňou stanovenou pre každý cyklus. Z príkladov je zjavné, že na každej úrovni (pred-A1, A1, A2) je možné vyjadriť rovnakú funkciu jazyka inak (pomocou iných jazykových prostriedkov)

Nadviazanie kontaktu pri stretnutí		
1. cyklus (pred-úroveň A1)	2. cyklus (A1)	3. cyklus (A2)
Osloviť niekoho Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Predstaviť sa Rozlúčiť sa	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Predstaviť sa Predstaviť niekoho Rozlúčiť sa	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Predstaviť sa Predstaviť niekoho Reagovať pri predstavovaní Privítať niekoho Rozlúčiť sa s rešpektom k rôznym zvyklostiam
<i>Bitte. Hallo, Alex! Guten Morgen! Guten Tag! Ich bin Susi. Tschüss, Filip! Auf Wiedersehen!</i>	<i>Hallo, ich bin Filip. Guten Tag! Ich heiße... und komme aus der Slowakei. Das ist mein Freund/meine Freundin. Tschüss Viktor! Bis bald. Auf Wiedersehen, Frau.../Herr...!</i>	<i>Entschuldigung! Guten Morgen Frau/Herr Müller. Wie geht es Ihnen? Mein Name ist... Darf ich dir/Ihnen... vorstellen? Es freut mich. Herzlich willkommen! Bis bald. Bis Montag.</i>
Požiadanie a poskytnutie informácie		
Požiadajte o informáciu Poskytnúť informáciu	Požiadajte o informáciu Poskytnúť informáciu Potvrdiť informáciu Žiadať potvrdenie informácie Identifikovať niekoho/niečo	Požiadajte o informáciu Poskytnúť informáciu Potvrdiť informáciu Žiadať potvrdenie informácie Vyjadriť neporozumenie Požiadajte o zopakovanie/vysvetlenie informácie Upozorniť na niečo Identifikovať niekoho/niečo
<i>Kommst du aus Bratislava? Ja. / Nein, aus Dunajská Streda. Wie alt bist du? Ich bin 7 Jahre alt.</i>	<i>Wo ist meine Tasche? Im Schrank. Was machst du heute? Ich gehe schwimmen. Bist du gut in Deut-sch? Ja, sehr gut. / Nein, nicht so gut. Stimmt das so? Ent- schuldigung, wo ist hier eine Post? Hier rechts? Ja, hinter der Bank. Ondrej ist der Junge mit der Brille.</i>	<i>Wie ist das Wetter morgen? Wahrschein- lich regnet es den ganzen Tag. Morgen kann man nicht Fußball spielen. Ich bin ziemlich/ganz sicher. Das habe ich falsch verstanden. Ich habe dich nicht verstanden. Kannst du mir das bitte noch einmal sagen? Schau, da ist... Der Junge, da rechts, ist das nicht dein Freund Filip? Ja, das ist er.</i>

Opis		
1. cyklus (pred-úroveň A1)	2. cyklus (A1)	3. cyklus (A2)
	Jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť	Opísať osobu/predmet/miesto/činnosť s použitím detailov
	<i>Viktor ist... Jahre alt. Er hat braune Augen und schwarze Haare. Der Ball ist rot und klein. Der Garten ist sehr schön. Im Garten sind viele Bäume und Blumen. Ich stehe jeden Tag um 7 Uhr auf. Dann frühstücke ich.</i>	<i>Unser Lehrer ist sehr nett/streng/nervös. Er hat große blaue Augen. Wie ist dein Zimmer? Mein Zimmer ist nicht so groß. Mein Schreibtisch steht unter dem Fenster. Mein Bett steht zwischen dem Fenster und der Tür. Das Regal steht in der Ecke. Vor dem Regal liegt ein Teppich. An der Wand hängen Poster. Zuerst waren wir auf dem... Platz, dann sind wir zum Flughafen/zum Bahnhof gefahren.</i>
Vyjadrenie názoru		
	Zistiť a vyjadriť názor Vybrať si z ponúkaných možností	Zistiť a vyjadriť názor/presvedčenie/stupne istoty Vybrať si z ponúkaných možností s jednoduchým zdôvodnením
	<i>Ja, das stimmt. Ja, genau. Das stimmt nicht. Das ist nicht so schlimm. Wie findest du...? Ich finde, dass ... toll/interessant/langweilig... Ich möchte dieses Buch lesen. Ich möchte heute nicht lesen.</i>	<i>Was denkst du darüber? Das ist in Ordnung. Ja, klar! Ich bin auch der Meinung. Ich bin nicht einverstanden. So ein Quatsch! Machst du Witze? So ein Unsinn. Ich bin überzeugt, dass ... Das ist sicher so. Glaubst du wirklich? Ich bin für/gegen..., weil...</i>
Vyjadrenie schopnosti		
	Zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť/neschopnosť vykonať nejakú činnosť	Zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť/neschopnosť vykonať nejakú činnosť s jednoduchým zdôvodnením
	<i>Ich kann gut Deutsch sprechen. Ich kenne ihn sehr gut./Ich kenne ihn nicht. Das weiß ich nicht. Kannst du schwimmen? Ich kann sehr gut schwimmen. /Ich kann nicht schwimmen.</i>	<i>Bist du sicher? Ich weiß es. Ich weiß, dass ... Das kenne ich gut. Das weiß ich doch nicht. Ich habe wirklich keine Ahnung/keine Idee. Kannst du...? Ich kann... gut/sehr gut...</i>

Vyjadrenie želaní a pocitov		
1. cyklus (pred-úroveň A1)	2. cyklus (A1)	3. cyklus (A2)
Vyjadriť radosť Vyjadriť smútok	Vyjadriť radosť/smútok/lútosť Vyjadriť fyzickú bolesť Zistiť pocity iných	Vyjadriť radosť/smútok/lútosť Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť/podporiť/dodať odvalu Vyjadriť želanie/nádej/sklamanie Vyjadriť strach/znepokojenie Vyjadriť spokojnosť/nespokojnosť Zistiť pocity iných
<i>Ich bin glücklich. Ich bin traurig.</i>	<i>Ich bin heute glücklich! Gestern war ich traurig. Das tut mir leid. Mein Kopf tut weh. Wie geht es dir? Danke gut. Nicht so gut.</i>	<i>Ich freue mich sehr über ... Wie fühlst du dich? Ich habe mich mit meinem Freund gestritten. Ich habe mich geärgert. Ich fühle mich so allein. Ich wünsche mir... Wie geht es dir? Ich habe große Schmerzen und hohes Fieber. Das tut mir wirklich leid. Ich hoffe... Ich bin enttäuscht. Ich habe Angst vor... Zum Glück ist es nicht so schlimm.</i>
Predstavenie záľub a preferencií		
Vyjadriť, čo mám/nemám rád Vyjadriť, čo sa mi páči/nepáči	Vyjadriť, čo mám/nemám rád Vyjadriť čo sa mi páči/nepáči Zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, Zistiť a vyjadriť, čo sa niekomu páči/nepáči	Vyjadriť, čo mám/nemám rád Vyjadriť čo sa mi páči/nepáči Zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád Zistiť a vyjadriť, čo sa niekomu páči/nepáči Vyjadriť, čo uprednostňujem a zdôvodniť to Zistiť a vyjadriť, čo niekto uprednostňuje
<i>Ich liebe Deutsch. Ich mag Mathe nicht.</i>	<i>Ich esse gern Pizza. Šimon mag keine Hunde. Magst du Deutsch? Zita mag Geschichte. Gefällt dir diese Bluse? Warum gefällt dir die Hose nicht?</i>	<i>Ich finde...toll/super... ... ist mir wirklich unsympathisch. Magst du Pizza? Gefällt dir dieser Film? Dieser Film hat mir sehr gut/nicht so gut gefallen. Was möchtest du? Einen Fisch oder eine Pizza? Möchtest du lieber ein Eis oder einen Kuchen essen? Ich möchte lieber Eis essen. Im Sommer möchte mein Bruder in die Berge, aber ich möchte lieber ans Meer.</i>

Zaujatie postoja		
1. cyklus (pred-úroveň A1)	2. cyklus (A1)	3. cyklus (A2)
Požiadaf o povolenie a súhlas Vyjadriť súhlas/nesúhlas	Dať pokyn/príkaz Vyjadriť zákaz Požiadaf o povolenie a súhlas Vyjadriť súhlas/nesúhlas Ospravedlniť sa	Dať pokyn/príkaz Vyjadriť zákaz Požiadaf o povolenie a súhlas Vyjadriť súhlas/nesúhlas Slúbiť Ospravedlniť sa
<i>Darf ich ins Kino gehen? Ja, du darfst. / Nein, du darfst nicht.</i>	<i>Lies laut! Sprich leise! Hier darf man nicht telefonieren/parken. Darf ich...? Bitte sehr. Gut, in Ordnung. Du darfst nicht ins Kino gehen. Entschuldigung.</i>	<i>Lies den Text! Räume dein Zimmer auf! Du darfst heute nicht ins Kino gehen! Hier darf man nicht fotografieren. Das ist verboten. Hier darf man kein Eis essen. In diesem Punkt gebe ich dir recht. Ich werde noch heute meine Hausaufgaben machen. Entschuldige, bitte.</i>
Vyjadrenie návrhu a reakcia naň		
Požiadaf o niečo Poďakovať sa	Požiadaf o niečo Odpovedaf na požiadavky Poďakovať sa Ponúknuť pomoc	Navrhnuť niekomu niečo Odpovedaf na návrh Požiadaf o niečo Odpovedaf na požiadavky Poradiť Poďakovať sa Ponúknuť pomoc
<i>Spielst du mit? Nein, ich habe keine Zeit. Kannst du mir bitte helfen? Ja, gern. Danke/Danke sehr.</i>	<i>Kannst du mir helfen? Na klar. Möchtest du spielen? Ja, ich möchte. Nein, ich habe keine Lust. Möchtest du den Ball haben? Ja, danke. Kann ich dir helfen?</i>	<i>Ich helfe dir. Danke sehr. Wollt ihr ins Kino gehen? Super Idee! Kann ich dich heute anrufen? Esst keinen Kuchen im Wohnzimmer. Seid pünktlich und gebt mir den Schlüssel. Natürlich. Das kannst du so machen. Vielen Dank. Brauchst du Hilfe? Womit kann ich dir helfen?</i>
Korešpondencia		
	Porozumieť krátkej písomnej správe (recepčia) Vytvoriť krátku súkromnú správu Vhodne začať a ukončiť krátku súkromnú správu	Porozumieť krátkej súkromnej/formálnej správe (recepčia) Vytvoriť krátku súkromnú/formálnu správu Vhodne začať a ukončiť správu Napísať jednoduchý e-mail
	<i>Hallo, Zita, ich bin in Zvolen. Das Wetter ist sehr schön. Die Sonne scheint. Am Sonntag gehen wir wandern. Wir fahren am Montag wieder nach Hause. Bis Montag Liebe Grüße Viktor</i>	<i>Liebe/Sehr geehrte Frau .../Lieber/Sehr geehrter Herr... Hallo Alex! Wie geht es Dir/Ihnen? Ich muss Dir/Ihnen einige sehr wichtige Neuigkeiten mitteilen. / Ich möchte Dich/Sie über... informieren. Ich habe seit einer Woche nichts von dir gehört. Viele Grüße... Mit freundlichen Grüßen. Kannst du mich heute um 18.00 in der ...Straße 5 abholen? Danke sehr.</i>

Reagovanie na udalosť		
1. cyklus (pred-úroveň A1)	2. cyklus (A1)	3. cyklus (A2)
Blahoželať	Vyjadriť záujem/nezáujem Blahoželať Pozvať a reagovať na pozvanie	Vyjadriť záujem/nezáujem Vyjadriť prekvapenie Pripomenúť niekomu niečo Blahoželať Pozvať a reagovať na pozvanie Jednoducho zhodnotiť udalosť
<i>Alles Gute zum Geburtstag.</i>	<i>Das war sehr interessant. Das ist mir egal. Mich interessiert das nicht. Herzlichen Glückwunsch zum Geburtstag. Frohe Weihnachten! Frohe Ostern! Ich lade dich zu meiner Geburtstagsparty ein. Ich freue mich auf dich! Danke sehr, ich komme gern.</i>	<i>Das ist aber eine Überraschung! Hast du das nicht vergessen? Könntest du bitte deine Lautsprecher mitbringen? Ich wünsche dir alles Gute! Ich möchte dich zu meiner Party einladen. Die Party ist am Samstag bei mir zu Hause. Danke für die Einladung. Ich komme gern/Ich kann leider nicht kommen. Die Party hat Spaß gemacht. Die Party war langweilig.</i>
Reagovanie na príbeh (1. cyklus)/Porozprávanie príbehu a reakcia naň (2. a 3. cyklus)		
Vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči Vyjadriť verbálne aj neverbálne porozumenie príbehu	Vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči Začať/rozvinúť/ukončiť príbeh Reprodukovať príbeh	Vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči s jednoduchým zdôvodnením Začať/rozvinúť/ukončiť príbeh Tvorivo prerozprávať príbeh Zhrnúť príbeh Jednoducho zhodnotiť príbeh
<i>Die Geschichte ist interessant/langweilig.</i>	<i>Ich war am Bodensee, wir hatten viel Spaß. Die Kinder waren sehr lustig. Nur ein Junge war immer traurig. Er hat viel geweint. Und mein Zimmer hat mir auch nicht gefallen. Wir haben viel gespielt.</i>	<i>Die Geschichte war großartig! Die Geschichte hat mir gut gefallen/hat mir nicht gefallen, weil... Am besten war.... Filip wollte seiner Mutter zum Geburtstag einen Kuchen backen. Zuerst ging er in den Supermarkt. Er kaufte Eier, Butter und Mehl. Dann machte er aus allen Zutaten ein Teig. Zum Schluss schob er den Kuchen in den Ofen. Als seine Mutter nach Hause kam, war der Kuchen fertig. Sie war so glücklich! Es war ein herrlicher Tag. Das Wetter war sehr schön, die Vögel sangen. Am Anfang war es langweilig, aber... Es war unglaublich! Der Film war spannend. Ich finde diesen Film gut, weil ...</i>
Uskutočnenie audio/video hovoru		
		Vhodne začať a ukončiť audio/video hovor Vyjadriť neporozumenie Požiadat o zopakovanie/vysvetlenie povedaného
		<i>Hallo, hier ist.../ Ist Susi zu Hause? Kann ich Alex sprechen? Ich verstehe nicht. Kannst du das noch einmal sagen? Entschuldigung, du sprichst so schnell. Kannst du bitte langsam und deutlich sprechen? Wie sagt man das auf Deutsch? Dann bis morgen. Auf Wiederhören!</i>

Príloha č. 2: Tematické okruhy

Tematické okruhy sú spoločné pre všetky cudzie jazyky. Slúžia na vytváranie rôznych komunikačných situácií a tvoria kontext pre praktické používanie jazyka v každodenných situáciách žiakov s využívaním primeranej slovnej zásoby a gramatických javov. Zároveň vytvárajú priestor pre aktívne uplatnenie prierezových gramotností. Tvoria iba širší rámec obsahového štandardu a ich zastúpenie by malo byť vyvážené, primerané veku a záujmom žiakov. Jednotlivé tematické okruhy sa cyklicky opakujú, avšak v každom cykle sú obohatené o nové témy a kontexty, ktoré okruh rozširujú a prehlbujú, čím sa postupne zvyšuje jeho kvalitatívna úroveň a náročnosť použitia jazykových prostriedkov v rôznych komunikačných situáciách.

Rodina a spoločnosť		
1. cyklus	2. cyklus	3. cyklus
Ja a ľudia okolo mňa – rodina, priatelia	Ja a ľudia okolo mňa – rodina, priatelia, spolužiaci Osobné údaje Vonkajšia a vnútorná charakteristika osôb	Ja a ľudia okolo mňa Osobné údaje Vonkajšia a vnútorná charakteristika osôb Pozitívne a negatívne vzory Medziľudské vzťahy
Domov a bývanie		
Môj domov Byt/dom, kde bývam	Môj domov Byt/dom, kde bývam Interiér a exteriér bytu/domu Bývanie v meste a na dedine	Môj domov Interiér a exteriér bytu/domu Bývanie v meste a na dedine Ideálne bývanie s ohľadom na životné prostredie
Ľudské telo, starostlivosť o zdravie		
Ľudské telo Jedlo a stravovanie – základné potraviny, zdravé potraviny, ovocie, zelenina	Ľudské telo – časti tela, vonkajšia charakteristika Jedlo a stravovanie Starostlivosť o zdravie – životospráva, pohyb	Ľudské telo Jedlo a stravovanie Starostlivosť o duševné a fyzické zdravie Vyšetrenie u lekára
Svet a cestovanie		
	Moja krajina/región/mesto/dedina Zaujímavé miesta Miesto, ktoré by som rád navštívil Dopravné prostriedky Cesta do školy	Krajiny, mestá a miesta Zaujímavé miesta mojej krajiny a regiónu Dopravné prostriedky, ich využitie a vplyv na životné prostredie Turistika a cestovný ruch
Vzdelávanie		
Moja škola a trieda	Moja škola a trieda Interiér a exteriér školy Vyučovacie predmety Pomôcky Rozvrh hodín Učители a žiaci	Moja škola a vyučovanie Školský rok Reflexia vlastného učenia sa Trieda ako tím Osoby v škole Moje budúce povolanie

Príroda a životné prostredie		
1. cyklus	2. cyklus	3. cyklus
Ročné obdobia Počasie Zvieratá a rastliny	Ročné obdobia Počasie Druhy zvierat a rastlín Príroda okolo nás	Ročné obdobia Klimatické zmeny Druhy zvierat a rastlín – starostlivosť o zvieratá a rastliny Životné prostredie a jeho ochrana Udržateľnosť životného štýlu
Voľný čas a záľuby		
Zájmy a záľuby Aktivity voľného času	Knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry Zimné a letné športy Mimoškolské aktivity, krúžky Voľný deň, prázdniny	Knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry Zimné a letné športy Individuálne a kolektívne športy, fair-play Odlišnosti pracovného a voľného dňa, plánovanie voľného času
Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť		
Sviatky v rodine a krajine Narodeniny Jazyky v mojom živote	Sviatky, zvyky a tradície v rôznych rodinách a krajinách Význam učenia sa cudzích jazykov	Sviatky, zvyky a tradície v rôznych regiónoch, krajinách a kultúrach Význam učenia sa cudzích jazykov Zbližovanie kultúr a rešpektovanie rozmanitosti
Komunikácia a jej formy		
	Komunikačné prostriedky a sociálne siete	Typy a formy komunikácie Komunikačné prostriedky a sociálne siete Kultúra komunikácie Masmédiá
Obchod a služby		
Jedlo Oblečenie Farby Jednoduchá komunikácia pri nakupovaní	Jedlo Oblečenie Obchody, prevádzky a stravovacie zariadenia Komunikácia pri nakupovaní a platení	Jedlo Oblečenie Obchody, prevádzky a stravovacie zariadenia Druhy tovaru Osobná a online komunikácia pri nakupovaní a platení
Veda a technika		
		Veda a technika v mojom živote Objavy a vynálezy, ktoré pozitívne/negatívne ovplyvňujú/ovplyvnili život ľudí Umelá inteligencia

Cudzíe jazyky (Časť 1)

Všeobecné východiská pre vyučovanie cudzích jazykov Námety pre prax – anglický a nemecký jazyk

Metodická príručka pre 1. stupeň (1. a 2. cyklus) ZŠ

Autori:

prof. Zuzana Straková, PhD.
prof. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD.
prof. PhDr. Gabriela Lojová, PhD.
PaedDr. Katarína Bockaničová, PhD.
Ing. Beata Menzlová
Mgr. Anna Krnáčová
PaedDr. Dominika Tuššová

Recenzenti:

prof. PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD.
Mgr. Ľubica Korečková

Jazyková úprava:

doc. PhDr. Hana Hlôšková, CSc.

Grafické spracovanie:

Miroslav Lukačovič

Vydal: NIVaM
Vydanie: prvé
Formát: elektronický
Rok vydania: 2026

ISBN: 978-80-565-1698-0
EAN: 9788056516980

